OLOkonsepti

– tekstiilimuotoilusta hyvinvointia pintasuunnittelun keinoin case-esimerkkinä Hullu Poro -hotellin aula

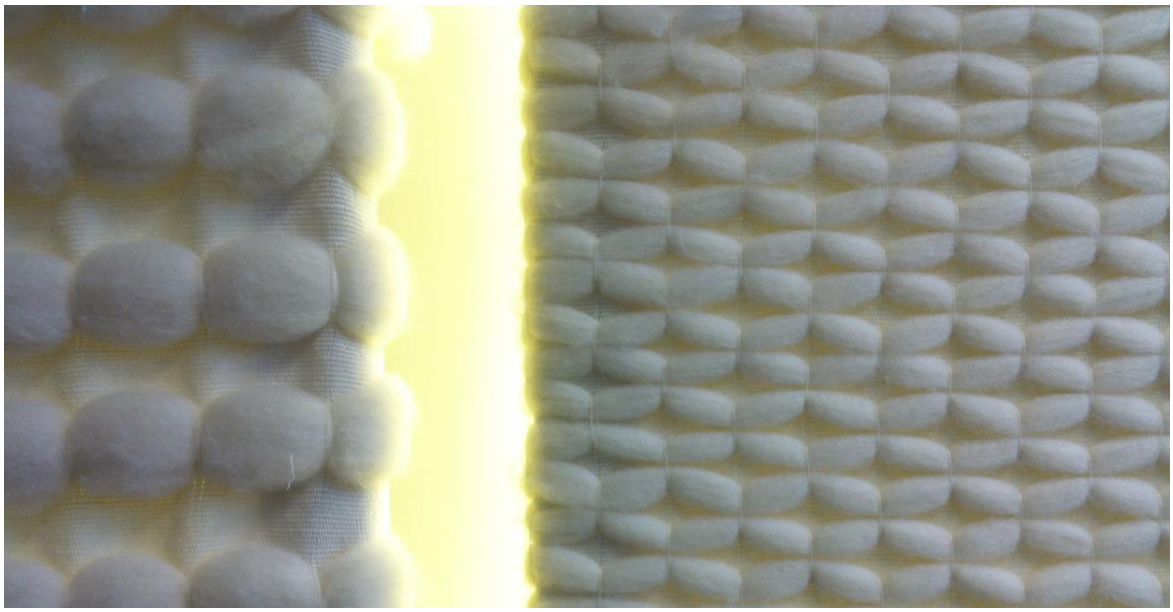

Liisa Karppinen ja Hanna Toivonen

Pro gradu -tutkielma

Sisustus- ja tekstiilimuotoilun koulutusohjelma

Lapin yliopisto

Kevät 2014

Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta

Työn nimi:	OLOkonsepti: tekstiilimuotoilusta hyvinvointia pintasuunnittelun keinoin case-esimerkkinä Hullu Poro -hotellin aula
Tekijät:	Liisa Karppinen ja Hanna Toivonen
Koulutusohjelma/oppiaine:	Sisustus- ja tekstiilimuotoilu
Työn laji:	Pro gradu -tutkielma
Sivumäärä:	95 sivua
Vuosi:	Kevät 2014

Tiivistelmä: Tutkielmamme käsittelee tekstiilimuotoilun ja pintasuunnittelun mahdollisuuksia toimia sisätilassa tukemassa ihmisen hyvinvointia. Hyvinvoinnin tarkastelun näkökulmina ovat akustiikka ja moniaistinen elämyksellisyys. Tutkimus antoi teoriapohjan OLOkonseptin suunnittelulle. OLOkonseptin tavoitteena on pintasuunnittelun avulla vaikuttaa tilan tunnelmaan ja elämyksellisyyteen. Produktiivisessa osiossa suunnittelimme konseptin sovelluksen case-esimerkkitilaan *Hullu Poro* -hotellin aulaan Leville. Tutkielmamme oli osa Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan *Woollen Innovations* -hanketta. Toiminta hankkeessa antoi sovelluksen suunnittelun materiaaliseksi lähtökohdaksi villan.

Kokosimme tutkielman aineiston kirjallisuudesta, digitaalisista lähteistä, produktiivisen osion materiaalista sekä asiantuntijahaastatteluilla. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että kokonaisvaltaisella tilojen ja pintojen suunnittelulla on vaikutusta ihmisten hyvinvointiin. Tekstiilipintojen vahvuutena on toimia moniaistisena elementtinä vuorovaikutuksessa tilan käyttäjien kanssa sekä olla mukana vaikuttamassa tunnelmaan. Pintasuunnittelulla on lisäksi mahdollista tarjota seinäpinnoille asennettavia esteettisiä akustiikkaratkaisuja. Ihmisen hyvinvointia tukeva pintasuunnittelu hyödyntää näkökulmia, jotka auttavat muodostamaan kokonaisvaltaisen ymmärryksen suunniteltavasta kohteesta sekä tilan käyttäjästä. Onnistunut kokonaisuus vaatii monialaista tutkimusta ja yhteistyötä.

OLOkonseptin sovellus tarjosi *Hullu Poro* -hotelliin *Pohjoista pintaa* -teoksen, jossa hyödynsimme protoilun ja visualisointien avulla suunniteltuja tekstiilipintoja ja paneeleita. Lisäksi ideoimme mahdollisuutta aulan tunnelman muokkaamista. Pintasuunnittelulla voidaan viestiä myös yrityksen toiminnasta ja brändistä. OLOkonsepti antoi uudenlaisia näkökulmia hotellin tilojen hyödyntämiseen.

Avainsanat: akustiikka, elämyksellisyys, moniaistisuus, tekstiilisuunnittelu, tilasuunnittelu, ympäristöpsykologia

Suostun tutkielman luovuttamiseen kirjastossa käytettäväksi_X_

University of Lapland, Faculty of Art and Design

The title of the pro gradu thesis:	OLOconcept: wellbeing from textile design by using surface design in case-example Hullu Poro -hotel lounge
Authors:	Liisa Karppinen and Hanna Toivonen
Degree programme / subject:	Interior and textile design
The type of the work:	Pro gradu thesis
Number of pages:	95 pages
Year:	Spring 2014

Summary: Our research enlarges on possibilities of textile and surface design to support human wellbeing in interior. We study wellbeing from viewpoint of acoustics and multisensory experience. Research formed a theory base for designing the OLOconcept. The aim of OLOconcept is to affect interior atmosphere and experience by using surface design. In productive section of our thesis we designed an application of our concept to be used in *Hullu Poro* -hotel lounge. Our thesis was part of University of Lapland Faculty of Art and Design *Woollen Innovation* -project. Working within the project wool became the material to start designing the application.

We gathered material for the research from literature, digital sources, data from productive section and by interviewing experts. Research results showed that comprehensive design of interiors and surfaces influences on the human wellbeing. The power of textile surface is to be multisensory element interacting with people and to affect the atmosphere. Surface design also offers aesthetic options to be used as acoustic solutions. Surface design which supports the human wellbeing utilizes perspectives that help to form comprehensive understanding from the interior and its user. Successful design demands extensive fields of study and collaboration.

The application of OLOconcept offered to *Hullu Poro* -hotel a work called *Northern Surface*, which was created by using prototyping and computer aided visualisations of textile surfaces and panel structure. In addition we composed an idea of adapting the atmosphere of the lounge. Surface design can express function and brand of the company. OLOconcept produced new perspectives to take advantage of hotel interior.

Keywords: Acoustics, environmental psychology, experiment-based design, interior design, multisensory design, textile design

I give a permission the pro gradu thesis to be read in the Library _X_

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO ... 1
1.1 Tutkimuksen yhteistyötahot ... 2
1.2 Tutkimuksen tavoite, tutkimuskysymykset ja viitekehys ... 3
1.3 Aiemmat tutkimukset ja keskeinen kirjallisuus ... 3
2 AINEISTO JA TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN ... 7
2.1 Asiantuntijahaastattelut ja niiden toteutus ... 9
2.2 Produktiivisen osion prosessi ... 12
3 HYVINVOINTIA TEKSTIILIMUOTOILUSTA ... 13
3.1 Julkisen tilan tekstiilimuotoilu ... 13
3.1.1 Ihminen, tila ja tekstiili ... 14
3.1.2 Pintasuunnittelu tekstiilin keinoin ... 19
3.2 Pintasuunnittelun vaikutus ääniympäristöön ... 24
3.2.1 Huoneakustiikan perusteita ... 25
3.2.2 Esteettiset akustiikkaratkaisut ... 28
3.3 Moniaistinen pintasuunnittelu ... 32
3.3.1 Aistit kokemuksen muodostajina ... 33
3.3.2 Elämys pintasuunnittelusta ... 36
4 OLOKONSEPTIN SOVELLUS HULLU PORO -HOTELLIN AULAAN ... 41
4.1 Suunnittelutehtävä ... 41
4.1.1 Pohjoisen elämyksen hotelliaula ... 42
4.1.2 Esikuvavertailu - Design-hotelli ... 44
4.1.3 Villa sisustusmateriaalina ... 48
4.2 Etsimässä pohjoista oloa ... 51
4.2.1 Tila-analyysi: Vuodenaikojen rytmit ... 52
4.2.2 Pohjoisuus inspiraationa ... 58
4.2.3 Protoilu ... 62
4.2.4 Pohjoista pintaa -teos ... 70
5 HYVINVOINTIA TUKEVA PINTASUUNNITTELU TILAN EHDOILLA ... 74
5.1 Tunnelmamuotoilua pintasuunnittelun keinoin ... 74
5.2 OLOkonsepti tukemassa Hullu Poro Oy:n yritystoimintaa ... 78
6 PÄÄTÄNTÖ ... 81
LÄHTEET ... 86

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurungot

1 JOHDANTO

Pro gradu -tutkielmamme sai alkunsa yhteisestä kiinnostuksesta kolmiulotteisiin pintoihin sekä niiden hyödyntämiseen tilojen suunnittelussa. Tekstiili- ja sisustusmuotoilun opintojen aikana olemme huomanneet, että yhteistyö antaa usein monipuolisempia ja pidemmälle kehittyneitä vastauksia suunnitteluongelmiin, joten halusimme tehdä pro gradu -tutkielman parityönä yhteiseen mielenkiinnon kohteeseen keskittyen. Keräsimme aineistoa aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta, internetistä sekä asiantuntijahaastatteluilla. Näiden avulla saimme tietoa tilasuunnittelun tarpeista sekä ajankohtaisista esimerkkitapauksista. Tiedonkeruu herätti mielenkiinnon syventyä tekstiilimuotoilijan mahdollisuuksiin tehdä tilojen pintasuunnittelua.

Ajatus tekstiilimuotoilun konseptista kehittyi näkemyksestä hyödyntää tekstiiliä kokonaisvaltaisesti tilojen suunnittelussa. Tekstiili on tärkeä sisustuksen elementti, jolla saadaan nopeasti ja helposti muokattua tilan yleisilmettä sekä tunnelmaa. Kehitimme pintasuunnitteluun keskittyvän OLOkonseptin sovelluksen protoilua ja visualisointia hyödyntäen. Tarkoituksena oli osana pro gradu -tutkielman produktiivista osiota tehdä case-esimerkkitilaan OLOkonseptin prototyyppi, joka toimisi lähtökohtana konseptin jatkokehittelylle.

Pro gradu -tutkielmamme keskittyy tekstiilimuotoilun hyvinvointia tuottavan vaikutuksen pohtimiseen, erityisesti akustiikan sekä elämyksellisyyden kannalta. Nämä ovat ajankohtaisia tutkimusaiheita ja tekstiilillä voidaan tarjota uudenlaisia ratkaisuja tilojen suunnitteluun näistä näkökulmista katsottuna. Case-esimerkkitila toi OLOkonseptin sovelluksen suunnitteluun korostuksia matkailusta sekä pohjoissuomalaisista paikallisista piirteistä. Nämä näkökulmat olivat tärkeitä myös Lapin yliopiston *Woollen Innovatios* -hankkeessa, jonka osana pro gradu -tutkielmamme tehtiin.

1.1 Tutkimuksen yhteistyötahot

Pro gradu -tutkielmamme oli osa Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan tekstiili- ja vaatetusalan *Woollen Innovations* (WINNO) -hanketta, joka keskittyi lappilaisen lampaan villa- ja huopamateriaalin tutkimukseen ja kehittämiseen. Hanke toteutettiin Tekesin rahoittamana rinnakkaishankkeena Rovaniemen ammattikorkeakoulun kanssa vuosina 2012 - 2013. Hanke oli jatkoa *Hoitava villa* -hankkeelle (2006 - 2007), jonka aikana tutkittiin villamateriaalin terveyttä edistäviä ominaisuuksia. *Woollen Innovations* -hankkeessa uutena tutkimussuuntana oli villamateriaalin soveltuvuus ulko- ja sisätilojen sisustusmateriaaliksi. Kestävän kehityksen huomiointi oli hankkeen keskeisiä näkökulmia. Hankkeen materiaalin kehittämisen taustalla oli tavoite suunnitella tuotteita, jotka pystytään valmistamaan Suomen olosuhteisiin sopivan tuotantoketjun mukaisesti ja Lapissa tuotetusta suomen lampaan villasta.[1]

Pro gradu -tutkielmamme liittyi *Woollen Innovations* -hankkeen työpakettiin, joka tutki villamateriaalin hyödyntämistä matkailuympäristöissä. Hankkeen kanssa yhteistyössä oli pohjoissuomalaisia matkailualan yrityksiä, joista hotelli *Hullu Poro Oy* oli tutkielmamme produktiivisen osion case-esimerkkinä.[2] *Hullu Poro Oy* on Levillä sijaitseva Päivikki Palosaaren matkailualan yritys, johon kuuluu useita majoitus-, ravintola- ja konserttitiloja. Palosaari on aloittanut yritystoiminnan Levillä vuonna 1981 ja hän on perinteikäs lappilaisen matkailun kehittäjä.[3]

OLO viittaa sanaan olotila, joka tarkoittaa konseptissamme hyvää oloa ja positiivisia kokemuksia. Konsepti hyödyntää pintasuunnittelussa tietoa ympäristöpsykogian osa-alueelta ja sitä voidaan soveltaa erilaisiin tiloihin. Tässä tutkielmassa tarkastelemme sen mahdollisuuksia julkisen tilan tekstiilimuotoilussa. OLOkonseptin johtoajatuksena on elämyksellisen tunnelman luominen, mutta toteutus voidaan räätälöidä kunkin yrityksen tarpeeseen ja tavoitteisiin sopivaksi. *Hullu Poro* -hotellin aulaan tehdyssä sovelluksessa korostuivat paikallisuuden sekä matkailun näkökulmat, ja toimiminen *Woollen Innovations* -hankkeessa antoi suunnittelun materiaaliseksi lähtökohdaksi villan.

---

[1] Tuovinen 2014, 4 - 5.

[2] Tuovinen 2014, 7.

[3] Hullu Poro Oy 2012.

1.2 Tutkimuksen tavoite, tutkimuskysymykset ja viitekehys

Teemme tutkimusta ja tarkastelemme tilaa tekstiilimuotoilijoina pintasuunnittelun näkökulmasta. Hyvinvoinnin teemaa lähestytään akustiikan sekä moniaistisen elämyksellisyyden kannalta. (Kaavio 1.)

Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella tekstiilin, tilan ja käyttäjän välistä suhdetta. Tähän haetaan vastauksia seuraavien kysymyksien avulla:

1. Kuinka pintasuunnittelun avulla voidaan vaikuttaa tilan käyttäjien hyvinvointiin?
2. Miten pintasuunnittelukonseptin avulla voidaan kehittää pohjoissuomalaisen matkailualan yrityksen tiloja?

KAAVIO 1. Tutkimuksen viitekehys

1.3 Aiemmat tutkimukset ja keskeinen kirjallisuus

Halusimme tarkastella tekstiilimuotoilua hyvinvoinnin näkökulmasta, ja suunnitella OLO-konseptin, joka hyödyntää elämyksellisyyttä sekä moniaistisuutta tilojen suunnittelun lähtökohtana. Näkökulmia hyvinvointiin etsimme Shashi Caanin teoksesta *Rethinking Design: Human Beings in the Build Environment* ja Dak Kopecin teoksesta *Environmental Psychology for Design*. Shashi Caan on arkkitehti ja sisustussuunnittelija, joka on toiminut myös tuotesuunnittelun alueella. Hän toimii puheenjohtajana Federation of Interior Architects/Designers -organisaatiossa, ja on lisäksi suunnittelutiimin *The Collective* perustaja.[4] Caanin näkemyksen

[4] The Collective 2014.

mukaan tilasuunnittelun tulisi tähdätä elämänlaadun parantamiseen. Hän puhuu tutkimukseen perustuvan ja vastuullisen tilasuunnittelun puolesta. Suunnittelun tulisi aina vastata käyttäjän tarpeisiin, ja tilan muokkautua ihmisen mukana. Caanin näkemyksen mukaan tilasuunnittelun alueella ei vielä ole tarpeeksi tutkittu ihmisen tunnetason tarpeita ja psykologisia vaatimuksia, jotka vaikuttavat tilan kokemiseen.[5] Dak Kopec on suunnittelija ja arkkitehti, joka hyödyntää työskentelyssään ympäristöpsykologian näkökulmia. Hän suunnittelee ympäristöjä hyvinvoinnin näkökulmasta ja kokonaisvaltaisesti - ihmisen hyvinvointiin tähtäävän tilan suunnittelussa vaaditaan monialaista tiedonkeruuta. Kopecin mukaan tilojen suunnittelussa täytyy tiedostaa mahdolliset positiiviset tai negatiiviset vaikutukset ihmisen psykologisiin, fyysisiin sekä biologisiin toimintoihin.[6]

Ulla Autio on tutkinut Lapin yliopistossa tehdyssä pro gradu -tutkielmassaan *Voi hyvin!: Tilasuunnittelun mahdollisuudet potilaan hyvinvoinnin lisäämiseksi päiväkirurgisella osastolla* tilasuunnittelun tarjoamia keinoja tukea ihmisen hyvinvointia tilassa. Toimiva ja turvallinen hoitoympäristö luo edellytykset laadukkaalle hoitotyölle sekä potilaiden hyvinvoinnille.[7] Aution pro gradu -tutkielma toimi taustatutkimuksena osaston suunnittelulle. Liisa on ollut mukana sisustus- ja tekstiilimuotoilun maisteriopintojen syventävässä tutkimus- ja tuotekehitysprojektissa *Tunturikoivikko*, jossa tehtiin tilasuunnitelma Lapin keskussairaalan päiväkirurgiselle osastolle. Olemme molemmat seuranneet tätä projektia sekä Aution tutkimusta, ja nämä ovat vaikuttaneet myös oman tutkielmamme hyvinvoinnin näkokulmaan.

Osallistuimme 10.11.2011 Helsingissä järjestettyyn *Tila ja ääni* -seminaariin, jossa käsiteltiin akustiikan merkitystä tilojen suunnittelussa. Erilaiset puheenvuorot tarjosivat ajankohtaisia näkökulmia aiheeseen ja auttoivat rajaamaan oman tutkielmamme näkökulmaa hyvinvointiin. Seminaarissa meille vahvistui näkemys akustiikan huomioimisen tärkeydestä. Seminaarin pääyhteistyökumppanina oli akustiikkaratkaisuja tuottava *Ecophon*-yritys. Yrityksen missiona on ”luoda miellyttävä ympäristö silmälle korvalle ja mielelle[8].” Yritys tarjoaa internetsivuillaan perustietoa huoneakustiikan suunnittelusta, jota olemme hyödyntäneet tutkiel-

---

[5] Caan 2011, 9.

[6] Kopec 2014.

[7] Autio 2013.

[8] Ecophon 2014

massamme. Lisäksi käytimme *Suomen Rakennusinsinöörien liiton* (RIL) julkaisua huoneakustiikkaa käsittelevässä teorialuvussa. Mikko Kylliäinen on laatinut rakennuksille akustiikkavaatimukset, jotka esitellään teoksessa *Rakennusten akustinen suunnittelu*.[9]

Maaretta Tukiaisen teos *Luova tila: tulevaisuuden työpaikka* pohtii ratkaisuja työtilojen suunnitteluun siten, että tila tukee luovuutta sekä innovaatioiden syntymistä. Tukiainen on perustanut *Moodit*-yrityksen, joka keskittyy konseptisuunnitteluun ja luovuuden edistämiseen. Yritys esittelee ajatuksen tunnelmamuotoilusta (ambience design), jonka tavoitteena on luoda tilasta, tapahtumasta tai palvelusta mahdollisimman elämyksellinen ja koskettava. Esineiden ja tilojen pintastruktuurien ja tuntumien merkitys korostuu. Tilojen suunnittelussa hyödynnetään ajatusta ihmisen moniaistisuudesta.[10] Nämä näkökulmat herättivät mielenkiinnon pintasuunnittelun mahdollisuuksiin tilasuunnittelussa sekä oman konseptin kehittämiseen.

Jukka Jokiniemi on tutkinut moniaistisuuden merkitystä ympäristöjen suunnittelussa väitöskirjassaan *Kaupunki kaikille aisteille: moniaistisuus ja saavutettavuus rakennetussa ympäristössä*. Hän on kirjoittanut tutkimuksensa näkövammaisten näkökulmasta. Kiinnittämällä huomioita kaikkien aistien aktivointiin voidaan suunnitella miellyttäviä ympäristöjä.[11] Olemme käyttäneet tutkielmassamme Jokiniemen ajatuksia moniaistisuuden merkityksestä yksilön hyvinvoinnille.

Mika Nenonen on tehnyt Lapin yliopistossa pro gradu -tutkielman *Ambience Design: moniaistisen palveluympäristön suunnittelutyökalu*. Nenosen tavoitteena on avata keskustelua siitä, miten palveluympäristön suunnittelua voidaan kehittää niin, että se on kuluttajan kannalta viihtyisä, elämyksellinen, turvallinen ja toimiva sekä palvelun tarjoajan kannalta tehokas markkinointikeino ja brändin imagoa tukeva. Hän käsittelee tutkielmassaan moniaistisesten palvelujen suunnittelua sekä korostaa poikkitieteellistä ja holistista lähestymistapaa tilojen suunnittelussa ja tutkimuksessa.[12]

---

[9] Kylliäinen 2007.

[10] Mood It Oy 2014.

[11] Jokiniemi 2007.

[12] Nenonen 2009.

Lapin yliopistossa on tutkittu tiloja Lapin matkailun näkökulmasta ja todettu kuinka Lapin luonnolla ja sen arvostuksella on suuri merkitys yrityksen kokonaiskuvaan. Esimerkiksi Mari Peräntie tuo esille pro gradu -tutkielmassaan *Majoitustilojen kehittämissuunnitelma - näkökulmana Lapin matkailu*, kuinka lappilaisissa majoitustiloissa kaivataan elämyksellisyyttä ja luonnonläheisyyttä. Myös yrityksen toiminnalla, arvoilla sekä tiloilla voidaan vahvistaa yrityksen imagoa.[13] Tämä on keskeinen näkökulma oman tutkielmamme produktiivisessa osiossa, jossa keskitymme kehittämään *Hullu Poro* -hotellin aulatilaa pintasuunnittelun keinoin. *Hullu Poro* -hotellissa on hyödynnetty paikallisia lappilaisia elementtejä ja materiaaleja. Myös Eija-Riikka Vähämaa on tutkinut paikallisuuden näkymistä matkailuympäristössä pro gradu -tutkielmassaan *Majoitustilojen tekstiilit ja sisustus - näkokulmana rovaniemeläisyys*. Luonto ja joki koetaan vahvasti rovaniemeläisiksi elementeiksi. Rovaniemeläinen taidetekstiili mielletään värikkääksi. Tyypillistä on yhdistää useita eri tekniikoita, mutta tavallisesti on hyödynnetty kudontaa tai huovutusta.[14] Halusimme produktiivisessa osiossa hyödyntää lappilaisiksi miellettyjä tekniikoita ja materiaaleja. Villamateriaali sekä kudonta tekniikkana antoivat raamit tekstiilipintojen suunnittelulle.

Anna Kuukka on Aalto yliopistossa tehdyssä pro gradu -tutkielmassaan *Surface Design in Architecture - Trend Forecast and Design Collection Development* keskittynyt pintasuunnittelun trendeihin. Hän ennustaa tutkimuksessaan neljä erilaista pintasuunnittelun trendiä: toiminnallisuus (”Functional Future”), ihmisläheisyys (”Human Touch on the Rise”), ympäristöystävällisyys (”Tech Goes Organic”) ja suuret tekstiilipinnat (”Textile Takeover”).[15] Nämä olivat mielenkiintoisia näkökulmia oman tutkielmamme kannalta ja vaikuttivat tutkielman rajaukseen. Pintasuunnittelu antaa tekstiilimuotoilijalle mahdollisuuden hyödyntää omaa osaamistaan tilojen suunnittelussa. Koemme, että omana vahvuusalueenamme tekstiilimuotoilijoina on erilaisten kuosien tai muiden pintaelementtien suunnittelu.

---

[13] Peräntie 2012.

[14] Vähämaa 2009.

[15] Kuukka 2013.

2 AINEISTO JA TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Pro gradu -tutkielmamme oli laadullinen tapaustutkimus. Tapaustutkimuksen lähtökohtana on tuottaa tietoa erityisistä paikkaan ja aikaan sidotuista olosuhteista, ilmiöistä, prosesseista, merkityksistä ja tiedoista. Tapaustutkimukselle on ominaista, että ilmiö tuodaan esiin useampien aineistojen avulla.[16]

Kokosimme tutkielman aineiston kirjallisuudesta ja digitaalisista lähteistä, asiantuntijahaastatteluista sekä produktiivisen osion materiaalista. Nämä muodostivat tutkielmassamme aineistojen triangulaation (kaavio 2). Triangulaatiot lisäävät tutkimuksen luotettavuutta, koska tutkittavaa ilmiötä peilataan useampien näkökulmien läpi. Tehdessämme pro gradu -tutkielmaa parityönä hyödynsimme jatkuvasti tutkijatriangulaatiota ja testasimme toistemme tekemiä tulkintoja. Tutkijaparina työskenteleminen vaikutti aineistonkeruuseen, aineiston tulkintaan sekä tarkasteltaviin näkökulmiin. Olimme koko prosessin ajan yhteydessä *Woollen Innovations* -hankkeen muihin tutkijoihin ja taiteiden tiedekunnan yhteisöön. Täten asetimme kerätyn aineiston ja analyysiprosessin arvioinnin alaiseksi tutkimuksen teon eri vaiheissa.

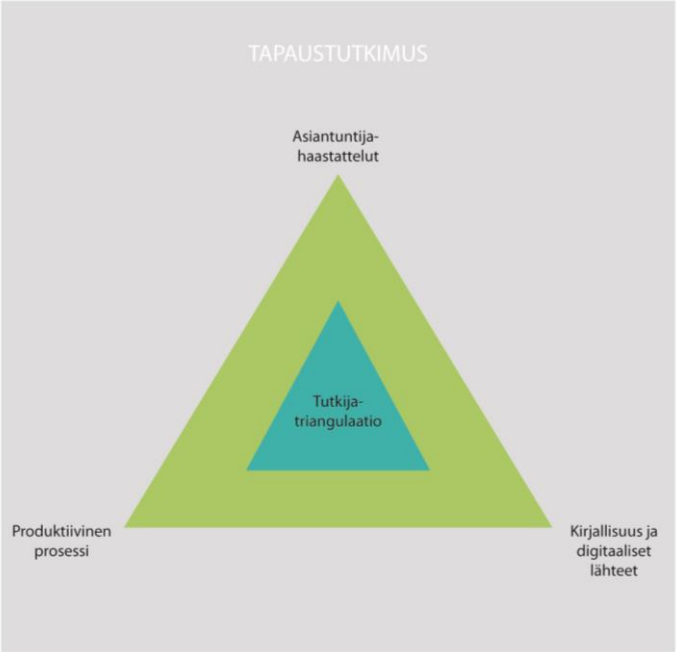

KAAVIO 2. Tapaustutkimuksen triangulaatiot.

[16] Peltola 2007, 111.

Teimme tutkielman kauttaaltaan yhteistyössä toistemme ideoita, luonnoksia ja kirjoituksia kommentoiden. Hyödynsimme työskentelyssä erilaisia internetsovelluksia (*Skype*, *Dropbox*, *Facebook* ja *Gmail Drive*), joiden avulla työtiedostoja oli mahdollista jakaa ja niihin oli mahdollista päästä käsiksi eri paikoista. Pidimme produktiivisen prosessin aikana intensiivisiä työpajajaksoja, jolloin työskentelimme samoissa tiloissa. Tällöin oli mahdollista esimerkiksi vaihtaa tietokoneita kesken luonnostelun ja kutojaa kesken kudonnan - toinen jatkoi siitä, mihin toinen oli jäänyt. Tällaisessa työskentelytavassa on tärkeää, että molemmat kantavat vastuun lopputuloksesta ja pitävät huolen siitä, että työt jakautuvat tasapainoisesti.

Tutkielman alkuvaiheessa oli haasteellista löytää aiheeseen liittyvää kirjallisuutta, koska pintasuunnittelun näkökulmasta ei juuri ole tehty aikaisempaa tutkimusta. Valmistauduimme asiantuntijahaastatteluihin tutustumalla tutkielman aihealuetta sivuavaan kirjallisuuteen. Teimme kirjallisuuskatsauksen pohjalta haastattelurungon asiantuntijahaastatteluihin. Haastatteluista saatu aineisto auttoi tutkielmamme rajauksessa, painotusten valinnassa sekä ohjasi etsimään lisätietoa kirjallisuudesta ja internetlähteistä. Näistä lähteistä saatu aineisto puolestaan taas johdatteli uusiin tulkintoihin haastatteluaineistosta. Eri aineistojen keruu ja analyysi limittyivät toisiinsa tutkimuksen aikana ja muodostivat teoriapohjan OLO-konseptin suunnittelulle. Teorialuvuissa asiantuntijahaastatteluista saatu aineisto käy vuoropuhelua kirjallisuudesta sekä internetlähteistä kerätyn aineiston kanssa. (Tutkielman kulku kuvattu kaaviossa 3.)

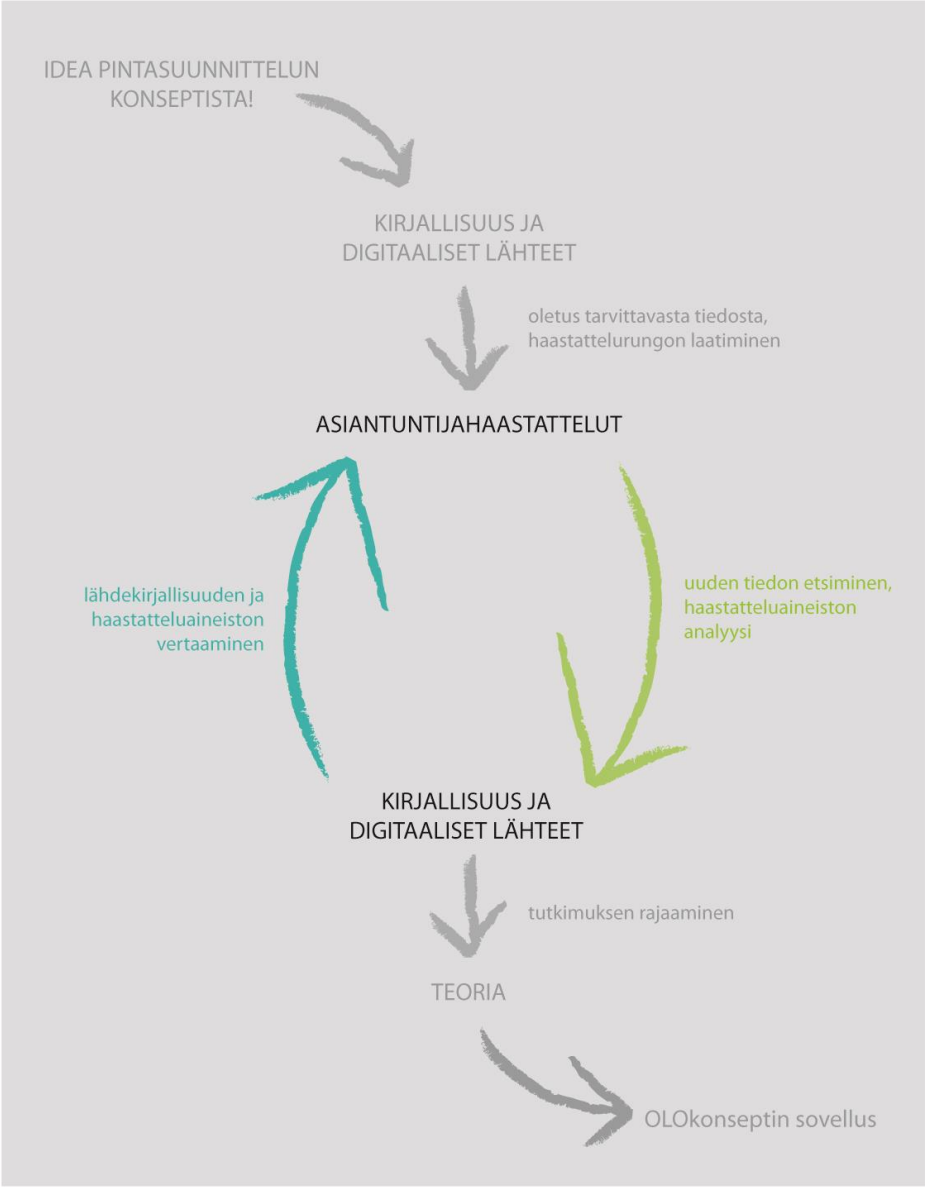

KAAVIO 3. Pro gradu -tutkielman kulku

2.1 Asiantuntijahaastattelut ja niiden toteutus

Haastatteluiden avulla pystytään keräämään monipuolinen aineisto, jota voi lähestyä eri näkökulmista. Haastattelu tarjoaa hyvät välineet kerätä tietoa myös aiemmin tuntemattomasta alueesta.[17] Valitsimme asiantuntijahaastattelun aineistonkeruumenetelmäksi, koska halusimme saada aihealueeseemme erilaisia näkökulmia eri alojen ammattilaisilta. Asiantuntijahaastattelulla tarkoitetaan yleensä tilannetta, jossa haastateltavilta kerätään tietoa tutkit-

[17] Hirsjärvi & Hurme 2008, 35.

tavasta ilmiöstä tai prosessista. Kiinnostuksen kohteena ei ole ensisijaisesti asiantuntija sinänsä, vaan häntä haastatellaan sen tiedon vuoksi, jota hänellä oletetaan olevan. Asiantuntijahaastatteluilla kerätään materiaalia, joka kertyy kulttuurin jäsenyyden ja kokemuksen kautta.[18]

Tavoitteena oli valita asiantuntijahaastatteluihin henkilöitä, joilla on erilaisia kokemuksia julkisten tilojen suunnittelutehtävistä. Lähetimme haastattelupyynnöt seitsemälle eri henkilölle, jotka työskentelevät tilasuunnittelun alueella, akustiikan parissa tai tekstiilisuunnittelijoina. Haastattelupyyntöön vastanneiden kolmen asiantuntijan arkkitehti Heikki Hepoahon, kuvataiteilija Ilona Ristan sekä tekstiilitaiteilija Kristiina Wiherheimon kanssa sovimme sopivan ajankohdan haastattelulle. Hepoaho toimii Metsähallituksen tiedekeskus *Pilkkeen* näyttelynrakentajana Rovaniemellä. Ristan työnkuvaan kuuluu erilaisten puureliefien suunnittelu ja valmistus. Wiherheimo on toiminut monipuolisesti tekstiili- ja tilasuunnittelun eri osa-alueilla. Hepoahon haastattelun toteutimme Rovaniemellä tiedekeskus Pilkkeessä helmikuussa 2013. Ristan ja Wiherheimon kanssa teimme haastattelut huhtikuussa 2013 Helsingissä heidän työhuoneillaan. Tutkielman aineiston kokoamisvaiheessa löysimme vielä yhden mielenkiintoisen konseptisuunnittelun asiantuntijan Margit Sjöroosin, jonka kanssa sovimme puhelinhaastattelun. Margit Sjöroos toimii konseptisuunnittelijana ja tietokirjailijana, joka on muun muassa lanseerannut *Stress Free* -konseptin ja myötätunto-teorian, jota hän hyödyntää kaikissa konseptin sovelluksissaan. Sjöroosin haastattelun toteutimme puhelimitse maaliskuussa 2014. Katsoimme, että neljän asiantuntijan haastattelut tarjosivat riittävästi erilaisia näkökulmia tutkimusaiheeseen.

Toteutimme asiantuntijahaastattelut teemahaastatteluina. Teemahaastattelussa keskustelua viedään eteenpäin tiettyjen keskeisten teemojen varassa yksityiskohtaisten kysymysten sijaan.[19] Asiantuntijahaastatteluissa on tyypillistä räätälöidä haastattelurunko sen mukaan, ketä haastatellaan.[20] Suunnittelimme kuhunkin haastatteluun rungon samojen teemojen ympärille ja korostimme eri teemoja asiantuntijoiden oletettujen kiinnostus- ja osaamisalueiden mukaan (liite 1). Ennen haastattelurungon suunnittelua olimme tehneet kartoitusta lähdekir-

---

[18] Alastalo & Åkerman 2011, 373 - 374.

[19] Hirsjärvi & Hurme 2008, 47 - 48.

[20] Alastalo & Åkerman 2011, 378.

jallisuudesta, mikä ohjasi sekä teemojen että haastattelurungon suunnittelua. Tavoitteena oli haastattelurungon avulla ohjata keskustelu sellaisille osa-alueille, joilta halusimme heiltä tietoa. Keskustelimme asiantuntijoiden kanssa eri teema-alueista; hyvinvointi, materiaalisuus, moniaistisuus, elämyksellisyys, akustisuus ja paikallisuus. Koska olemme kokemattomia haastattelun tekijöitä, katsoimme parhaaksi tehdä teemojen alle tarkkoja haastattelukysymyksiä, joita voisi tarpeen vaatiessa hyödyntää haastattelutilanteessa keskustelun virittäjinä, jos teemat eivät yksinään kuljettaisi haastattelua eteenpäin. Lähetimme teemoitellut haastattelukysymykset asiantuntijoille etukäteen, jotta he pystyisivät tutustumaan niihin ennen varsinaista haastattelutilannetta.

Olimme jakaneet haastattelurungot keskenämme teemoittain haastattelutilannetta varten, jotta saisimme parhaalla mahdollisella tavalla vietyä keskustelua eteenpäin. Harjoittelimme haastattelutilannetta etukäteen muutamaan otteeseen, jotta saisimme testattua haastattelun teemoja ja osaisimme varautua mahdollisiin yllättäviin tilanteisiin. Teemarunko antoi asiantuntijoille tilaa viedä keskustelua haluamaansa suuntaan. Haastattelijan tulisi suhtautua avoimesti myös teema-alueiden ulkopuolelta tulevaan tietoon, koska tämä kertoo haastateltavan mielipiteistä ja voi olla aineiston tulkinnan kannalta keskeistä[21]. Tallensimme haastattelut ja litteroimme ne analysointia varten. Emme tehneet litterointia sanatarkasti, vaan nostimme haastatteluista teema-alueiden kannalta olennaisen tiedon.

Analysoimme asiantuntijahaastatteluiden aineistoa teemoittelun avulla. Koska haastattelut toteutettiin teemahaastatteluna, on luontevaa jaotella aineisto teemoittain. Tavoitteena on pilkkoa ja ryhmitellä aineisto erilaisten aihepiirien mukaisesti. Aineistosta korostetaan tutkimustehtävää kuvaavia teemoja, näin on mahdollista vertailla teemojen toistumista eri aineistoissa.[22] Asiantuntijahaastatteluiden päätavoitteena on etsiä faktoja. Haastattelujen faktaluentaan perustuvan analyysin ytimenä on eri lähteiden ristiinluenta. Haastattelua arvioidaan aina suhteessa muihin samaa ilmiökenttää kuvaaviin aineistoihin, kuten toisiin haastatteluihin, päiväkirjoihin ja kirjallisuuteen. Asiantuntijahaastatteluissa analyysi ja aineistonkeruu limittyvät yhteen.[23] Haastatteluaineiston analyysi tapahtui haastattelurungon teemojen

---

[21] Hirsjärvi & Hurme 2008, 124 - 125

[22] Tuomi & Sarajärvi 2009, 93.

[23] Alastalo & Åkerman 2011, 389 - 391.

mukaisesti. Yhdistelimme samankaltaisia ajatuksia ja näkökulmia haastatteluista, kirjallisuudesta sekä internetlähteistä.

2.2 Produktiivisen osion prosessi

Tutkielmamme produktiivisessa osiossa suunnittelimme OLOkonseptin sovelluksen *Hullu Poro* -hotellin aulaan. Luovan prosessin kuvauksessa on olennaista työskentelyn eri vaiheiden esiintuominen. Tavoitteena on kuvata taitoon sisältyvä tekeminen, oivaltaminen sekä uuden oppiminen. Prosessin aikana tehdään valintoja ja rajauksia, joten tavoitteena on tuoda ilmi mahdollisimman avoimesti, mitä tutkimuksen aikana on tapahtunut. Dokumentointi auttaa prosessin kulun hahmottamista sekä arviointia. Dokumentointi antaa kuvan tehtyjen ratkaisujen pätevyydestä. Tärkeässä asemassa on ei-verbaali, usein visuaalinen tai materiaalinen dokumentointi. Prosessin esteettisessä arvioinnissa valokuva-aineistot, ääni, tarinat ja muut ei-sanalliset aineistot ovat tärkeitä.[24]

Produktiivisessa osiossa käytimme monia eri dokumentoinnin menetelmiä. Produktiivisen prosessin aineisto koostuu työpäiväkirjoista, pienoismalleista, luonnoksista, materiaalikokeiluista, valokuvista, prototyypeistä sekä visualisoinneista. Parityöskentelyssä on tärkeää asettaa yhteisiä tavoitteita ja pystyä keskustelemaan omista ajatuksista sekä ideoista avoimesti. Luonnokset, pienoismallit, materiaalikokeilut ja visualisoinnit ovat tärkeitä ideoiden konkretisoinnin välineitä, joiden avulla käydään keskustelua. Koska emme jatkuvasti pystyneet työskentelemään samoissa tiloissa samaan aikaan, oli tärkeää löytää foorumi, jossa ajatuksia voi jakaa ajasta tai paikasta riippumatta. Erilaiset internetsovellukset, kuten *Facebook*-palvelun suljettu ryhmä osoittautui hyväksi ja vaivattomaksi tavaksi ideoita, kommentoida ja oppia toisiltamme. Samalla ryhmässä tapahtunut keskustelu on tallentunut kirjalliseen muotoon. Keskustelu on vaikuttanut oleellisesti tutkimuksen teoriaosion rajaukseen, tutkimuksen kulkuun sekä produktiivisen osion valintoihin. Eri menetelmin koottu aineisto tehdään näkyväksi produktiivisen osion kuvauksessa luvussa 4.

---

[24] Anttila 2006, 220 - 221; Hannula, Suoranta & Vadén 2003, 14, 39.

3 HYVINVOINTIA TEKSTIILIMUOTOILUSTA

Hyvä elämä koostuu lukuisista asioista, joista osa on henkilökohtaisia, osa yhteisiä, osa jopa maailmanlaajuisia. Hyvinvointia tuottavat asiat ovat henkisiä ja materiaalisia.[25] Ympäristön suunnittelulla on merkittävä vaikutus siihen, millaiseksi ihminen olonsa tuntee. Myös tekstiilimuotoilijan vastuu on luoda ympäristöjä, jotka tukevat ihmisen hyvinvointia. Tämä ajatus on lähtökohtana pintasuunnittelukonseptille. Ympäristöpsykologia voidaan määritellä tutkimukseksi, joka keskittyy ihmisen ja ympäristön väliseen suhteeseen. Alan tutkimus käsittelee erilaisia psykologisia, sosiaalisia sekä fysiologia tekijöitä, jotka vaikuttavat ihmisen käyttäytymiseen ympäristössä. Ympäristöpsykologian näkökulmasta tilojen suunnittelussa voidaan tukea hyvinvointia edesauttavia tekijöitä ja näin esimerkiksi parantaa oppimista, motivaatiota, havaitsemista tai vaikuttaa sosiaaliseen kanssakäymiseen.[26]

3.1 Julkisen tilan tekstiilimuotoilu

Muotoilu on toimintaa, jossa tutkimusta, taidetta ja teknologiaa yhdistämällä on tarkoitus tuottaa parempaa ihmisen rakentamaa ympäristöä. Muotoilijan on tarkoitus ilmaista tuotteella tai palvelulla ratkaisu käytännön ongelmaan.[27] Tekstiilimuotoilulla tarjotaan esteettisiä ja toimivia ratkaisuja tilojen ongelmiin tekstiilin keinoin.

Surface Design Association määrittelee pintasuunnittelun prosessiksi, joka antaa kuidulle tai kankaalle struktuurin tai kuvion.[28] Omassa tutkielmassamme käytämme pintasuunnittelun käsitettä kuvaamaan pintoja, jotka ovat syntyneet harkitun suunnitteluprosessin tuloksena.

Julkinen tila koetaan usein vastakohtana yksityisille tiloille. Julkinen tila koetaan yhteiseksi, usein valtiolliseksi tai kunnalliseksi tilaksi.[29] Omassa tutkielmassamme julkisella tilalla tar-

---

[25] Tapaninen, Kauppinen & Kivinen 2002, 19.

[26] Kopec 2006, 9.

[27] Kettunen 2000, 10.

[28] Surface Design Association, 2014.

[29] Eräsaari 1999, 25.

koitetaan tilaa, joka saattaa olla yksityisen yrityksen omistuksessa, mutta jonka käyttäjäryhmä vaihtelee.

3.1.1 Ihminen, tila ja tekstiili

Sisustuksilla on yhteys ihmisen hyvinvointiin - tämän vuoksi tiloja tulisi suunnitella ihmisiä varten. Jotta suunnittelu olisi merkityksellistä, täytyy ymmärtää rajoitukset, jotka tilan käyttäjä suunnittelulle asettaa. Nämä rajoitukset auttavat ymmärtämään kokonaisvaltaisesti, kuinka ihminen on vuorovaikutuksessa fyysiseen maailmaan. Kopecin mukaan ihminen toimii kolmella eri tasolla vuorovaikutuksessa ympäristöönsä: fyysisellä, sosiaalisella sekä biologisella tasolla. Fyysinen taso muodostuu kaikista tilassa olevista fyysisistä elementeistä, mukaan luettuna tunnelma, joka koostuu muun muassa lämpötilasta, ilmankosteudesta sekä valaistuksesta. Sosiaalinen näkökulma tuo esiin, miten kasvatus, koulutus tai uskonto vaikuttavat käyttäytymiseen ja reagoimiseen tilassa. Biologiset tekijät ovat erilaisia synnynnäisiä ominaisuuksia, jotka vaikuttavat ympäristössä toimimiseen, esimerkiksi kylmänväreet viileässä huoneessa tai allergiset reaktiota tiettyihin aineisiin.[30]

Ihminen on aina muokannut ympäristöään ja ympäristö ihmistä. Caanin mukaan modernissa yhteiskunnassa ovat unohtuneet perusasiat, jotka kuuluvat olennaisena osana ihmisen ja tilan väliseen suhteeseen: tarve suojaan, hyvinvointiin sekä sosiaaliseen kanssakäymiseen. Tilojen suunnittelun tulisi perustua enemmän tutkimukseen, joka käsittelee ihmisen käyttäytymistä sekä tunteita, hyvinvointia ja kokemusta. Tällainen kokonaisvaltainen näkökulma huomioi ihmisen perustarpeet ja tukee ihmisen toimintaa. Caan jakaa ihmisen tarpeet psykologisiin, emotionaalisiin sekä fysiologisiin (kuva 1). Hyvä suunnittelu vaatii sitä, että ihmisen käyttäytyminen ja perustarpeet otetaan suunnitteluprosessissa huomioon. Psykologiset tarpeet täytetään kognitiivisella tasolla, joka liittyy esimerkiksi ajatteluun, muistiin tai havaitsemiseen. Emotionaaliset tarpeet liittyvät tunteiden kokemiseen, siihen mitä ihminen tuntee ollessaan vuorovaikutuksessa ympäristöön. Fysiologiset tarpeet käsittelevät fyysisiä funktioita ja aktiviteetteja. Kun nämä erilaiset tekijät otetaan huomioon suunnittelussa, tuloksena on optimaalinen ympäristö kyseessä olevalle yksilölle. Caanin mukaan ympäristön suunnit-

---

[30] Kopec 2006, 39.

telun tulisi tyydyttää ihmisen immateriaalisia toiveita, kuten tunteita turvallisuudesta, mukavuudesta, luottamuksesta ja vapaudesta sekä tarjota erilaisia aistivirikkeitä.[31]

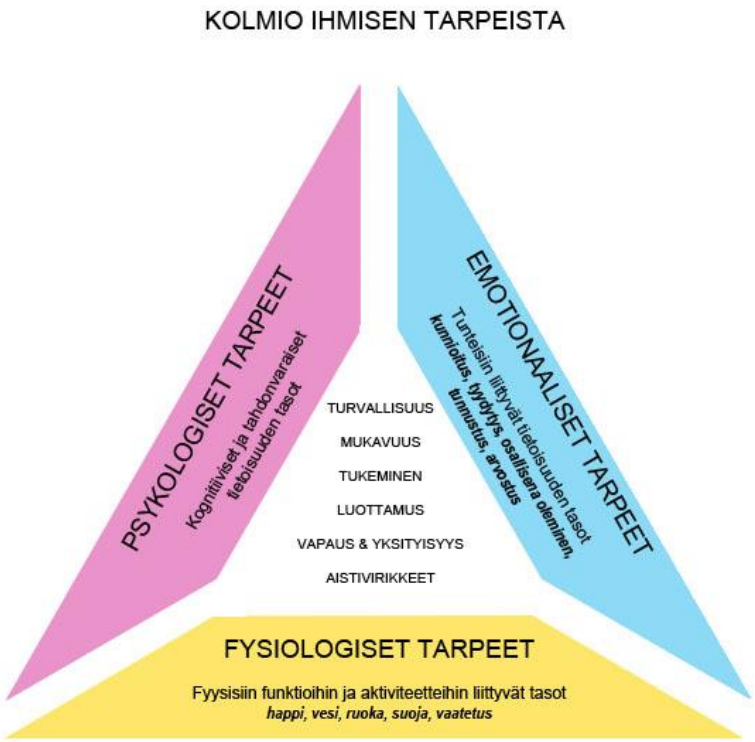

KUVA 1. Ihmisen psykologiset, emotionaaliset ja fysiologiset tarpeet.

Optimaaliset olosuhteet parantavat ihmisen toimintaa. Hyvinvoinnilla on vaikutusta muun muassa tehokkuuteen, tuottavuuteen ja tyytyväisyyteen. Tämän saavuttaminen voi olla haasteellista, koska hyvinvointi ei koskaan ole yhtenäinen tai johdonmukainen kokemus, vaan se vaihtelee eri tilanteiden ja ihmisten mukaan. Tilojen suunnittelussa voidaan tavoitella negatiivisten elementtien sulkemista pois sekä lisätä tekijöitä, joiden tiedetään lisäävän onnellisuutta.[32] Sjöroos on yli kymmenen vuoden ajan tehnyt tutkimustyötä oman *Stress Free* -konseptinsa parissa, jonka tavoitteena on moniaistisen tilasuunnittelun avulla vähentää negatiivisia stressitekijöitä ja tukea vireystilaa. Hän on tehnyt suunnitteluprojekteja monenlaisiin ympäristöihin ja huomannut, että vähentämällä negatiivisia aistiärsykkeitä on pystytty tukemaan työhyvinvointia, parantamaan keskittymistä, jaksamista sekä viihtyvyyttä. Tilasuunnittelun avulla on voitu vähentää psykosomaattisia oireita, kuten migreeniä, silmien

[31] Caan 2011, 6, 37, 65, 76.

[32] Caan 2011, 76 - 78.

kirvelyä, päänsärkyä tai väsymystä. Esimerkiksi koululuokkaan sovelletussa *Stress Free* -luokkapilotissa oli vähemmän häiriökäyttäytymistä kuin tavallisessa luokassa. Opettajilla oli vähemmän kurinpitoon liittyviä tehtäviä, joten heille jäi enemmän aikaa käyttää pedagogisia menetelmiä.[33]

Ympäristön suunnittelu heijastaa ja muokkaa ymmärrystämme maailmasta. Sisustussuunnittelulla on välillinen vaikutus ihmisen sisäiseen kokemukseen sekä ulkoiseen maailmaan. Suhde sisäisen ja ulkoisen välillä on keskeinen osa ihmisluontoa ja tämän vuoksi oleellista kaikelle suunnittelulle. Parhaiten tämän voi osoittaa sisätiloissa, joissa intiimiyden ja mittasuhteiden täytyy vastata ihmisvartaloon, mieleen ja henkiseen ilmapiiriin. Sisätila yhdistyy olemiseen monella eri tasolla. Sisätilaa ei tulisi ajatella vain fyysisen vuorovaikutuksen alueena vaan myös psykologisen ja emotionaalisen kokemuksen lähteenä.[34]

Vuorovaikutussuhde ympäröivään tilaan vaikuttaa siihen, keitä olemme ja kuinka käyttäydymme. Ihminen toimii eri tavalla erilaisissa tiloissa: kotona tai toimistossa, yksityisessä tai julkisessa, eri tavalla eri kaupungeissa. Suunnittelulla pystytään tarkoituksellisesti vaikuttamaan siihen, miten ihminen käyttää tilaa. Tilan havainnointi muuttuu mielentilan ja yksilön mukaan. Sisustussuunnittelun tulisi ottaa huomioon tunnepitoiset ja aistinvaraiset vaikutukset, joita tila herättää. Tila vaikuttaa itsehavainnointiin ja sen vuoksi ympäristön suunnittelun tulisi tukea tätä parhaalla mahdollisella tavalla.[35] Tilat eivät kommunikoi käyttäjien kanssa samaan tapaan kuin elävät olennot kommunikoivat toistensa kanssa, mutta tietyssä yleisessä merkityksessä voidaan puhua kommunikaatiosta, jopa vuorovaikutuksesta tilan ja ihmisen välillä. Tilan tuntu vaikuttaa siihen, millaiseksi tilan käyttäjä itsensä tuntee ja päinvastoin.[36]

Ihminen toimii tilan käyttäjänä ja sen vuoksi sisätila on hyvä välikappale tarkasteltaessa ihmistä vuorovaikutuksessa ympäristöönsä sekä suunnittelun merkitystä hyvinvoinnille. Sisustus ei ole pelkästään tilan varustamista vaan sieltä täytyy löytyä kaikki ominaisuudet,

---

[33] Sjöroos, 2014.

[34] Caan 2011, 38.

[35] Caan 2011, 43, 53.

[36] Bonsdorff 1999, 17.

jotka ovat välttämättömiä tilan käyttäjälle. Onnistunut suunnittelu ei siis ole ainoastaan taiteellisten elementtien vaan myös niiden tekijöiden varassa, jotka auttavat hahmottamaan yksilön paikkaa maailmassa yleensä ottaen.[37]

Tekstiili on tärkeä sisustuksen elementti, jonka avulla saadaan muokattua tilan akustiikkaa, tuotua tilaan kuvioita, värejä ja moniaistisia pintoja. Wiherheimo sanoo tilan olevan tekstiilin suunnittelun kannalta ”ensimmäinen ja määräävin” . Hän kuvailee lähtevänsä tilan perusteella määrittämään tarvittavia materiaaleja tai esimerkiksi teoksen värejä ja muotoja.[38] Tekstiili on vuorovaikutuksessa sekä tilan että käyttäjien kanssa. Tilojen sisustuksissa tekstiileiden kuvioilla, struktuurilla ja materiaalilla voidaan johdatella käyttäjän ajatuksia ja tunteita sekä herättää mielikuvia. Hepoaho kuvailee julkista tilaa viestiksi, joka kertoo yrityksen toiminnasta ja brändistä tunnelman tasolla. Lisäksi hän kuvailee tilaa käyttäytymiskehykseksi, jossa on merkkejä siitä, miten tilassa tulisi toimia:

> *Tilalla voidaan elementtien ja materiaalien kautta vahvistaa brändiä ja viestiä odotuksista, mitä on tarjolla tässä paikassa. Se on tavallaan kieltä, jota kaikki osaa lukea, sanatonta viestintää.*[39]

Myös Sjöroos korostaa julkisen ja yksityisen tilan eroavaisuuksia:

> *Julkisen tilan suunnittelussa tulisi löytää organisaation yleinen linja, jota tuetaan. Kyse ei ole niinkään yksittäisten ihmisten mielipiteistä. Yksityiskodissa puolestaan huomioidaan yksilölliset temperamentit. Perheissä henkilöt eivät vaihdu samalla tavalla kuin yrityksissä, näissä kahdessa on aivan erilainen dynamiikka.*[40]

Caan huomauttaa, että ihmisellä on tarve kontrolloida tilaa fyysisesti, mikä tuo suunnitteluun mukaan funktionaalisen näkökulman. Samalla kuitenkin ihminen tarvitsee aistimuksellia nautintoja.[41] Sisustustekstiilillä on sekä funktionaalinen että esteettinen olemus. Tekstiilit ovat esteettisiä objekteja itsessään, mutta myös osana jotakin tiettyä tilaa. Julkisten tilojen tekstiilien suunnittelussa ja valmistuksessa niiden turvallisuuteen ja käyttöominaisuuksiin

---

[37] Caan 2011, 40, 76.

[38] Wiherheimo 2013.

[39] Hepoaho 2013.

[40] Sjöroos 2014.

[41] Caan 2011, 20.

liittyvät vaatimukset ovat erilaisia kuin kodin tiloissa. [42] Julkisten tilojen tekstiilien tulee olla paloturvallisia sekä helposti puhdistettavia. Niiden täytyy kestää kulutusta ja aikaa eri tavalla kuin kodin tekstiilien, koska niitä ei uusita niin usein. Hepoaho tosin huomauttaa, että tekstiilin vahvuus tilassa on siinä, että sillä voidaan nopeasti uudistaa tilaa esimerkiksi vuodenaikojen mukaan[43]. Materiaalien valinnalla voidaan vaikuttaa myös tilan tunnelmaan: ulkoisten ominaisuuksien eli värin, pinnan, kuvioinnin ja valon vaikutuksen lisäksi materiaalien kulutuksenkesto ja ajattomuus luovat tilan tunnelmaa.[44] Kuluminen rajoittaa Hepoahon mielestä tekstiilien käyttöä julkisissa tiloissa:

> *Nyhjääntyminen ei ole ollenkaan hyvästä. Yksi syy, joka rajoittaa tekstiilien käyttöä, on niiden kuluminen ja vanheneminen. Harvat tekstiilimateriaalit patinoituvat kauniisti. Julkiseen tilaan sopii eksakti muoto. Kuvioiden tulee olla eksakteja, sellaisia kuin ne on tarkoitettu, ei sattumanvaraisia. Tietenkin tekniikallekin täytyy antaa tilaa. Julkinen tila vaatii kuitenkin tietynlaisen muotokielen, ei käsityöläisyyttä, huolimatta siitä tekniikasta miten se on tehty. Voi viestiä esimerkiksi tehokkuudesta tai muista organisaation arvoista. Tekstiili ei saa olla minkäänlainen rätti.*[45]

Suunnittelu on pohjimmiltaan prosessi, joka kuvailee, miten ihminen ratkaisee ongelmia siten, että ne miellyttävät meitä toiminnallisesti, psykologisesti ja esteettisesti. Ajatus ihmisen tarpeesta suojaan ja turvaan on edelleen läsnä tilojen kokomisessa. Suunnittelussa täytyy löytää tasapaino, jossa yhdistyvät teknologian sekä modernin yhteiskunnan vaatimukset sekä kunnioitus alkukantaisia tarpeita kohtaan. Tilojen suunnittelu on tasapainoilua ihmisen ulkoisen ja sisäisten maailmojen kokemisen välillä, tasapainoilua funktionaalisuuden ja kauneuden välillä. Hyvä tilasuunnittelu lähtee liikkeelle ihmisen sisäisistä tarpeista ja näitä kuunnellen antaa muodon ihmisen ulkoisella maailmalle.[46]

---

[42] Kärnä-Behm 2011, 95 - 96.

[43] Hepoaho 2013

[44] Tukiainen 2011, 87.

[45] Hepoaho 2013.

[46] Caan 2011, 30 - 33.

3.1.2 Pintasuunnittelu tekstiilin keinoin

Tekstiilit ovat osaratkaisu siihen, että rakennuksista saadaan parempia elintiloja, ne tarjoavat vaihtoehtoja muun muassa lämpötilojen tasaukseen tai auringolta suojaamiseen. Tekstiilit-materiaalit ovat yhä enemmän läsnä funktionaalisessa mielessä, ne on monesti suunniteltu ratkaisemaan jotakin tiettyä ongelmakohtaa - ne voivat tarjota ratkaisun esimerkiksi tilan akustiseen ongelmaan.[47] *Tactility Factory* on irlantilaisten tekstiilisuunnittelija Patricia Belfordin sekä arkkitehti Ruth Morrowin yritys, joka tarjoaa betonista ja tekstiilistä valmistettuja akustisia paneeleita. Suunnittelijat kuvailevat luomiaan pintoja ”ihoiksi” (”skins”), joissa yhdistyy rouhea betoni sekä värikäs ja kuviollinen tekstiili. Kovan betonin ja pehmeän tekstiilin yhdistäminen saa aikaan pintoja, jotka kutsuvat katsojaa koskettamaan ja tuntemaan materiaalien erilaisuuden (ks. kuva 2).[48]

KUVA 2. Betonin ja tekstiilin yhdistäminen

Tekstiileillä on luontainen kyky määrittää tilaa, pehmentää ääntä ja tarjota tilaan koristeellisia elementtejä. Tekstiileillä saadaan vaihtoehtoja myös tiloihin, joilta vaaditaan muunneltavuutta sekä monikäyttöisyyttä. Usein ne ovat kevyitä materiaaleja, jotka ovat helposti liikuteltavissa. Modernit tekstiilit eivät ole vain kauniita kuoseja, vaan niihin voidaan yhdistää

---

[47] O’Mahony 2011, 106.

[48] O’Mahony 2011, 106, 116; Tactility Factory 2014.

myös erilaisia teknisiä ominaisuuksia. Uudenlaiset teknologiset sovellukset antavat tekstiilisuunnittelijalle mahdollisuuden luoda yksilöllisiä sisustuksia, joita pystyy muokkaamaan interaktiivisesti. Erilaisten sensorien avulla tekstiili saadaan myös reagoimaan ympäristön muutoksiin. Sisustustekstiilit tarjoavat aisteja aktivoivia pintoja, pehmentävät tilan kulmia sekä rauhoittavat rakennetun ympäristön ja luonnon välistä suhdetta.[49]

Tanskalainen muotoilija Astrid Krogh hyödyntää töissään valokuitua, joka muuttaa väriään ja tarjoaa näin erilaisia tunnelmia tilaan. Hän yhdistelee työskentelyssään perinteisiä kudonnan tekniikoita moderneihin materiaaleihin. *Horizon*-teos (kuva 3) imitoi taivaan ja maan kohtaamista, ja antaa katsojalle mahdollisuuden kokea mielikuvamatkan horisonttiin. Krogh etsii omilla töillään tilojen tunnelmaa. Hän tavoittelee tietoa, mikä tekee tiloista ainutlaatuisia ja miten hän voisi edesauttaa merkittävien paikkojen luomisessa.[50] Teos tuo tilaan elämyksellisen ulottuvuuden, joka tarjoaa katsojalle ja tilan käyttäjälle ainutlaatuisen kokemuksen.

KUVA 3. Tunnelman muokkaaminen tekstiilin ja valaistuksen yhdistämisen avulla.

Tekstiilin pinta on muutakin kuin pelkkä ulkoinen ominaisuus - se muodostaa estetiikan ja identiteetin tasoja, jotka antavat tilaa tutkiskelulle ja jatkuvuudelle. Tekstiilipinnat ovat konkreettisia, monimutkaisia kokonaisuuksia, joilla on oma persoonallisuutensa ja yksilölliset luonteet. Ne saattavat reagoida kuumuuteen, valoon ja kosketukseen. Erilaiset pintaele-

---

[49] Quinn 2009, 166 - 167; O'Mahony 2011, 106.

[50] Quinn 2009, 172 ja Krogh 2014.

mentit ovat mukana tilallisissa keskusteluissa ja auttavat määrittämään tilan luonnetta.[51] Hepoaho katsoo, että tekstiilisuunnittelijoiden kanssa tehdystä yhteistyöstä löytyy vahvuuksia, joilla saa paljon aikaan kohteessa kuin kohteessa. Esimerkkinä hän mainitsee materiaalien tajun ja värien hallinnan:

> *Kyse on materiaalien suhteista. Miten esimerkiksi kylmä, kova ja kiiltävä pinta toimii jonkin pehmeän struktuurin kanssa. Se on aina kokonaisuus.*[52]

Brittiläinen tekstiilisuunnittelija Kathy Schicker on suunnitellut tekstiileitä, jotka reagoivat muuttuvaan valoon ja vuodenaikaan (kuva 4) . Tekstiilipintojen kuosit tulevat näkyviin auringonvalossa ja reagoivat ympäristön muuttuvaan valotilanteeseen. Shicker katsoo kankaidensa kertovan suunnittelun eri näkökulmia eri vuorokaudenaikoina.[53]

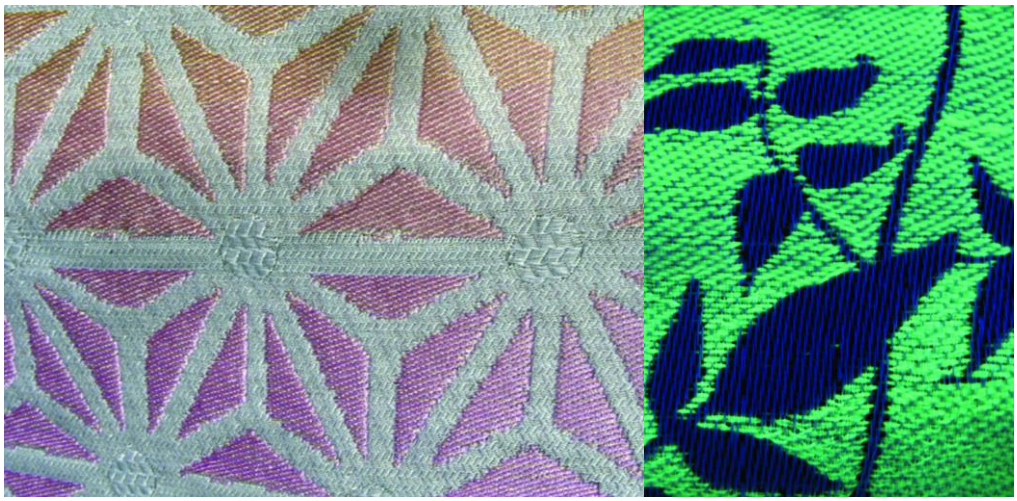

KUVA 4. Auringonvaloon reagoivia tekstiilipintoja.

Uudenlaisten tekstiilien suunnittelu on pitkäjänteistä tutkimus- ja kehitystyötä. Japanilaiset tekstiilisuunnittelijat ovat olleet pioneereja hyödyntäessään suunnittelutyössä tekstiiliteollisuuden menetelmiä. Tuloksena on perinteitä kunnioittavia ja materiaalia arvostavia tekstiilejä. Japanilainen Reiko Sudo on pääsuunnittelijana *Nuno* -yrityksessä, jonka tavoitteena on luoda innovatiivisia tekstiileitä, joissa yhdistyy perinteinen estetiikka sekä tuorein teknologia. Sana nuno tarkoittaa funktionaalista tekstiiliä. Suurin osa *Nunon* tekstiileistä on kudottuja, ja taktillisuus on erottamaton osa niiden pintastruktuureita. Tekstiileissä hyödynnetään

---

[51] Quinn 2010, 61.

[52] Hepoaho 2013.

[53] Quinn 2013, 256 - 257; Schicker 2012.

monenlaisia materiaaleja, kuten metallia, paperia, silkkiä sekä polyesteriä. Pintojen suunnittelussa korostuu tutkimus sekä kuitujen sekä kankaiden ominaisuuksien vuorovaikutus. (ks. kuva 5) Lisäksi ympäristönäkökulmat ovat tärkeässä roolissa suunnitteluprosessissa.[54]

KUVA 5. *Nunon* tekstiileitä.

Kristiina Wiherheimo kertoo, ettei juurikaan tiedä tekstiiliä käytettävän tiloissa arkkitehtonisena pintana, sen sijaan tekstiili voi olla hallitseva pinta tai iso teos. Omista töistään hän mainitsee 1993 Suomen kansallisoopperaan suunnitellun *Soon*-esiripun (kuva 6). Hän katsoo teosten olevan ongelmanratkaisua tilassa, ja jokaisella tilalla on erilaiset rajoitteet. Hän kuvailee esiripun suunnitteluprosessia:

> *Oopperassa oli hirveästi rajoitteita, kun tein esirippua sinne. Arkkitehdit halusivat jotain tekstiilinomaista. Minulle alkoi hahmottua, minkälainen paikka se oli. Esirippu on iso 12 x 20 m kappale, joka nousee ylös yhtenä suorana kappaleena viiden senttimetrin levyisestä raosta. Ei ole siis liikkumavaraa. Tämä vaikutti tekniikan valintaan. Kaukaa katsottuna maalattu pinta voi näyttääkin kankaalta. Olen tehnyt eri tekniikoilla kankaan näköistä, vaikka ei ole kangasta.*[55]

---

[54] Braddock & Clarke 2005, 13 - 14. ks. myös Quinn 2013, 180 - 185 ja Nuno 2014.

[55] Wiherheimo 2013.

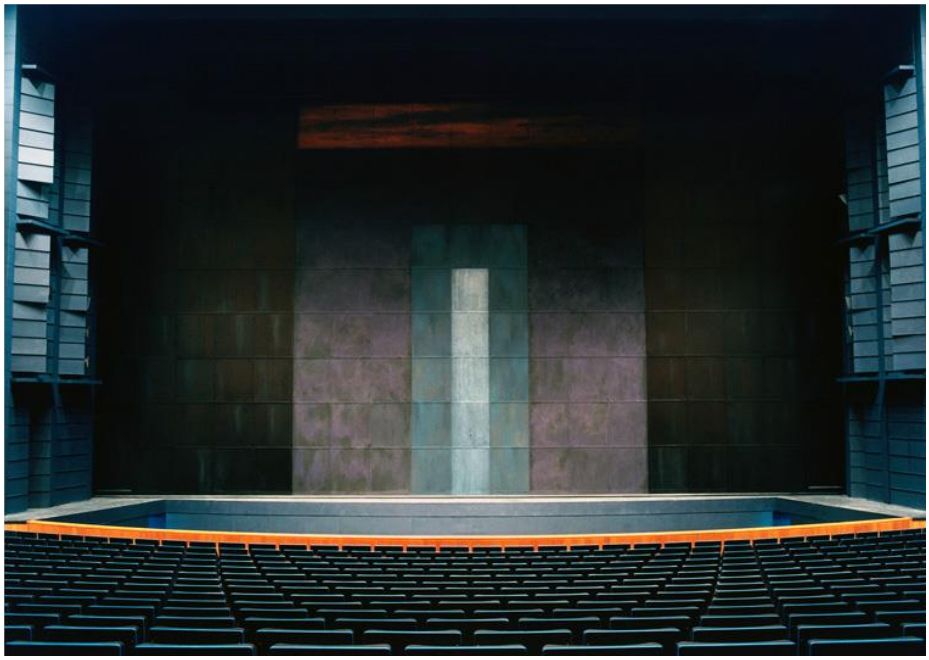

KUVA 6. *Soon*-esirippu.

Suurikokoisten tekstiiliteosten suunnittelussa tulee ottaa huomioon monta teknistä seikkaa. Hollantilainen muotoilija Petra Blaisse on perustanut *Inside Outside* -työryhmän, joka toimii lukuisilla luovilla aloilla. Työryhmä tekee muun muassa tekstiili-, maisema ja näyttelysuunnittelun projekteja. Projektit ovat keskittynyt tekstiilin, valon ja sisätilan suunnitteluun, mutta kattavat myös osaltaan maiseman ja puutarhan suunnittelua. Työryhmä luo visuaalisia sekä aistillisia kokemuksia niin sisä- kuin ulkotiloissakin.[56] Työryhmä on tehnyt muun muassa USA:n Chazenin taidemuseon eteisaulaan verhon, joka peittää lasisen julkisivun (kuva 7). Verhon kuviointi ja heijastuva valo ja varjot luovat vaikutelman teräsrakenteisesta, ulkotilassa käytettävästä, materiaalista. Verho on mahdollista vetää pois ikkunan edestä valolähteen ympärille.Teknisesti verho heijastaa auringonvaloa sekä pehmentää huoneakustiikkaa ja sillä saa rajattua eteisaulasta yksityisen tilan. Verholla ja valaisulla saadaan muokattua eteisaulan tunnelmaa.[57]

---

[56] Inside Outside - Petra Blaisse 2014.

[57] Inside Outside - Petra Blaisse 2014.

KUVA 7. Verho levitettynä ikkunan eteen ja valolähteen ympärille vedettynä.

3.2 Pintasuunnittelun vaikutus ääniympäristöön

Akustiikka tutkii ääntä ja sitä, miten ääni koetaan. Tilojen miellyttävä ääniympäristö on tärkeä ihmisen hyvinvoinnille - se parantaa tilojen viihtyvyyttä, helpottaa kommunikointia ja sillä on vaikutus oppimiskykyyn sekä stressitasoon. Ihminen kokee akustiikan kokonaisvaltaisesti. Huonosti toimivaa ääniympäristöä voidaan verrata heikkoon näkö- ja hahmotuskykyyn. Huonossa ääniympäristössä sanoista on vaikea muodostaa ehjää kokonaisuutta.[58]

Keskitymme tutkielmassamme huoneakustiikan käsittelyyn. Huoneakustiikka määrittelee, miten ääni käyttäytyy huoneessa. Mitä huonompi huoneakustiikka on, sitä vaikeampi tilassa on kuunnella puhetta ja sen myötä tilan hahmottaminen vaikeutuu. Hyvään kuunteluympäristöön vaaditaan riittävä äänenvaimennus sekä maltillinen taustamelun taso.[59] Tekstiilit pehmentävät tilojen akustiikkaa ja vaikuttavat näin ollen käyttäjien tilakokemukseen. Pintasuunnittelulla on mahdollista tarjota tilojen akustiikan hallintaan esteettisiä vaihtoehtoja, joilla on myös funktionaalinen merkitys tilojen suunnittelussa.

---

[58] Kilpikari 2011; Nielson 2007, 170.

[59] Kylliäinen 2007, 24, 35.

3.2.1 Huoneakustiikan perusteita

Huoneakustiikkaan vaikuttavat äänen kulku, vaimennus, heijastuminen ja taittuminen (kuva 8)[60]. Sisätilojen pinnat, kuten lattia-, katto- ja seinäpinnat, heijastavat ääntä. Tiloissa täytyy olla sekä ääntä vaimentavia että heijastavia pintoja. Ääni kuullaan ensimmäisenä suoraan äänilähteestä ja tämän jälkeen heijastusääninä huoneen eri pinnoista. Mikäli huoneessa ei olisi yhtään ääntä kontrolloivaa materiaalia, äänenpainotaso kasvaisi huoneessa äärettömän suureksi. Huoneakustiikan suunnittelun tavoitteena on hallita äänen kulkua tilassa ja tavoittaa tilanne, jossa äänet kuullaan tilan käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla.[61]

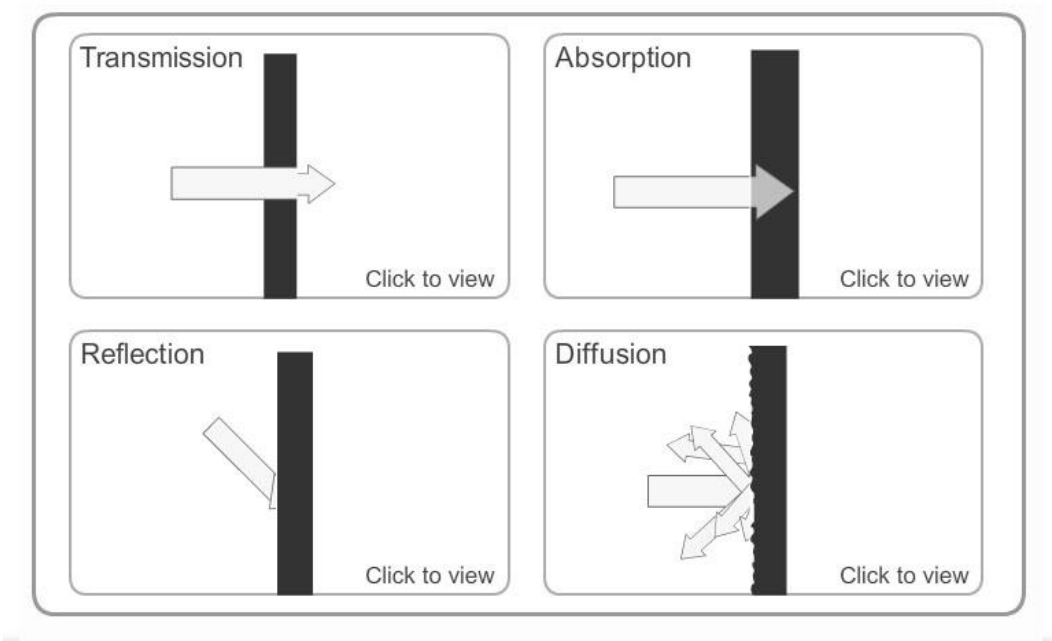

KUVA 8. Äänen kulku (transmission), vaimennus (absorption), heijastuminen (reflection) ja taittuminen (diffusion).

Huoneakustiikkaa mitataan erilaisilla tunnusluvuilla, joiden avulla on mahdollista tehdä vertailua ja tarkastella ratkaisujen toimivuutta. Näitä mitattavia ääni-ilmiöitä ovat jälkikaiunta-aika, puheen selvyys, kuuloaistimuksen voimakkuus ja äänen leviämisvaimennus. Jälkikaiunta liittyy nopeuteen, jolla huoneessa oleva ääni vaimenee. Äänen eri taajuuksilla on useimmiten eri pituiset jälkikaiunta-ajat. Puheen selvyys tarkoittaa

[60] Ecophon 2014

[61] Kylliäinen 2007, 5, 24, 35, 158.

puheen siirron laatua puhujalta kuulijalle. Puheen selvyyttä heikentäviä tekijöitä ovat esimerkiksi taustamelu sekä pitkä jälkikaiunta. Kuuloaistimuksen voimakkuus kuvaa huoneen pinnasta syntyvien heijastusten vaikutusta äänitasoon. Tilassa, johon ei ole lisätty ääntä vaimentavia materiaaleja äänitasot ovat korkeat. Äänen leviämiseen tilassa vaikuttavat muun muassa tilan muoto, kalustus sekä pintamateriaalit.[62]

Tilan muoto vaikuttaa siihen, miten selkeästi puhe tilassa kantaa ja millaiset olosuhteet tilan käyttäjille saadaan. Ääni heijastuu eri tavalla eri muotoisissa tiloissa (kuva 9). Suorakaiteen muotoisessa tilassa saadaan tasaisesti heijastuksia sivuseiniltä koko tilassa. Viuhkan muotoisessa tilassa voi jäädä aukkoja heijastuksissa. Pyöreät ja kaarevat muodot ovat haastavampia, koska heijastukset muodostavat tällaiseen tilaan paljon voimakkaita äänen keskittymiä. Viuhkan muotoinen tila toimii erinomaisesti esiintymistilaksi, koska äänen heijastaminen yleisölle tapahtuu katon kautta.[63]

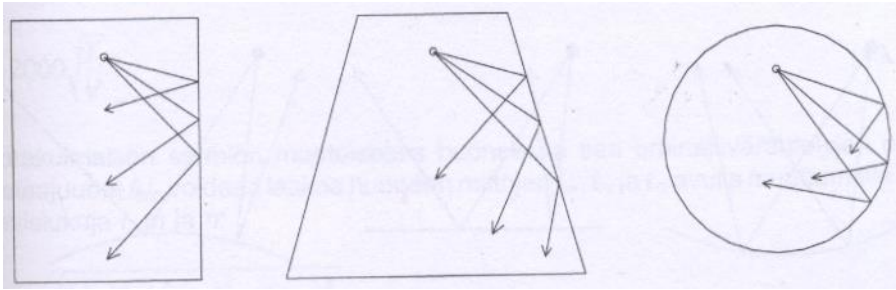

KUVA 9. Äänen heijastuminen erimuotoisissa tiloissa.

Akustiikkamateriaalin pinnan epätasaisuus ja muodot vaikuttavat äänen heijastumiseen (ks. kuva 10). Epäsäännöllinen pinta hajottaa ääntä tehokkaasti. Kun ääniaalto kohtaa materiaalin, osa äänestä heijastuu takaisin tilaan ja osa läpäisee materiaalin. Ääni liikkuu tilassa eri taajuuksilla, ja eri materiaalien sekä rakenteiden vaimennuskyky vaihtelee äänen taajuuksista riippuen.[64] Tekstiilin vahvuus huoneakustiikan pehmentäjänä on kolmiulotteinen epätasainen pinta sekä materiaalin huokoinen ominaisuus, mitkä

[62] Ecophon 2008.

[63] Kylliäinen 2007, 161.

[64] Kylliäinen 2007, 46, 162.

vaimentavat huonetilan sisällä syntyvää ääntä. Seinälle sijoitettuna tekstiilillä on ääniaaltoja kontrolloiva vaikutus.[65]

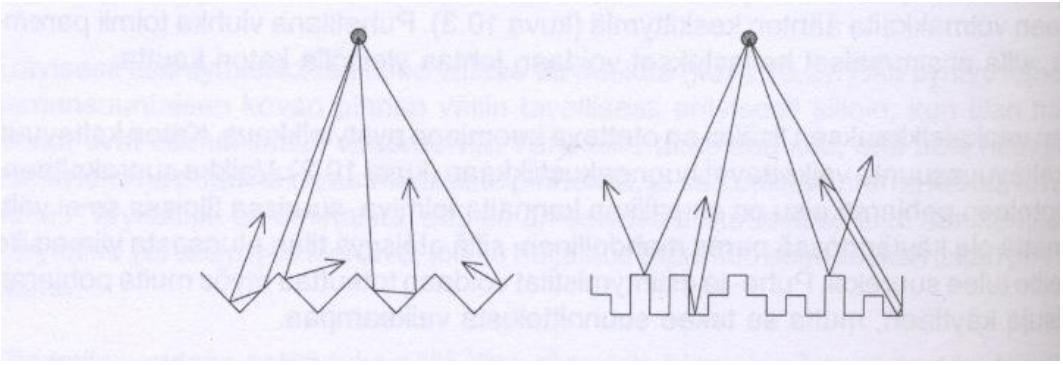

KUVA 10. Pinnan rakenne ja epätasaisuus vaikuttavat äänen heijastumiseen.

Tilan äänikenttä koostuu kahdesta osasta: vaimentavaan pintaan nähden kohtisuorasta sekä pinnan suuntaisesta äänikentästä (kuva 11). *Ecophon* suosittelee tiloihin ääntä vaimentavaa sisäkattoa, jolloin pinnan suuntainen äänikenttä on huoneen vaakasuuntaista ääntä. Tällöin huoneen jälkikaiuta-aika määrittyy tämän vaakasuuntaisen äänikentän perusteella, koska kattomateriaali vaimentaa pystysuuntaisen äänikentän. Paras tapa hallita vaakasuoraa kaikua, on sijoittaa ääntä vaimentava materiaali seinäpinnoille. Tämä lyhentää jälkikaiunta-aikaa, parantaa puheen erotettavuutta ja alentaa äänenpainetasoa.[66]

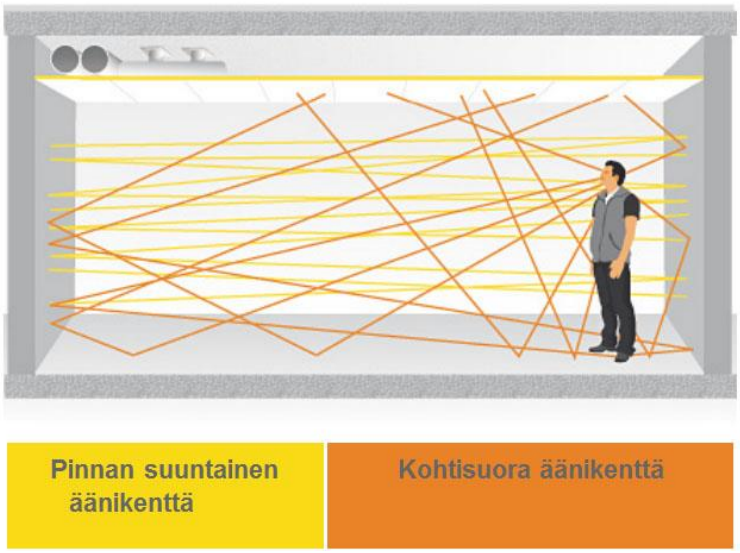

KUVA 11. Tilan äänikentät.

---

[65] Nielson 2007, 170.

[66] Ecophon 2014.

Kun tilaan suunnitellaan seinäakustiikkaratkaisua, *Ecophonin* mukaan seuraavat seikat ovat tärkeitä huomioida: käytettävissä oleva seinäala, vaatimukset kulutuksenkestosta sekä estetiikka. Akustiikan näkökulmasta paras ratkaisu on peittää ainakin kaksi toisiinsa nähden kohtisuorassa olevaa seinää, tai osa näistä molemmista seinistä. Seinälevyt tulisi asentaa siten, että ne ovat sekä seisovan että istuvan ihmisen korvan korkeudella. Nurkat ovat erityisen tärkeitä akustiikan kannalta - seinien nurkat sekä seinän ja sisäkaton väliin jäävä kulma - näissä paikoissa vaimennusmateriaalit täyttävät tehtävänsä parhaiten.[67]

3.2.2 Esteettiset akustiikkaratkaisut

Äänieristys on tullut tärkeäksi sisätilojen akustiikan suunnittelun osa-alueeksi. Tavallisesti ääntä eristävät materiaalit on jätetty esimerkiksi seinäverhouksen alle näkymättömiin. Kasvavana trendinä on tuoda tekstiili osaksi tilaa ja hyödyntää niiden kolmiulotteisuutta akustiikan kontrolloinnissa. Tämä antaa mahdollisuuden uudenlaisille esteettisille ratkaisuille, joilla on samaan aikaan tekninen tarkoitus sisätilojen akustiikan hallinnassa.[68]

Taiteilija Ilona Rista on erikoistunut akustisiin puisiin seinärakenteisiin. Ristan suunnittelemat seinät ovat ainutlaatuisia ja yksilöllisiä teoksia, jotka räätälöidään kunkin tilan mukaan. Hän on työstänyt puusta akustisia elementtejä yli 30 vuoden ajan ja nähnyt alalla tapahtuneen muutoksen:

> *Silloin kun aloitin, ei ollut vielä edes prässättyjä villapintoja. Silloin oli vain reikälevy ja rimalevy. Ne oli vain ainoita. Ei ollut muita.*[69]

Rista hyödyntää teoksissaan samanlaista ajatusta kuin perinteisessä reikälevyssä, joissa ääntä vaimentava vaikutus perustuu rei'ityksen ja ilman muodostamaan järjestelmään.[70] Ristan

---

[67] Ecophon 2014.

[68] O'Mahony 2011, 112.

[69] Rista 2013.

[70] Kylliäinen 2007, 150 - 151.

suunnitteleman puuntyöstötekniikan avulla puisiin paneeleihin on mahdollista luoda kuvioita. IR Relief ja IR Touch -paneelien (kuva 12) rei'itys muuttuu kohteen ja halutun akustisen tilanteen mukaan. Puusäleikön takana käytetään akustiikkalevyä. [71]

KUVA 12. *IR Touch* -paneeli, EXPO 2010 Shanghai, Suomen Paviljonki, VIP-tilojen neuvotteluhuone.

Rista kokee, että uudenlaisille akustisille ratkaisuille on tänä päivänä kysyntää. Perusteellinen perehtyminen materiaalin ominaisuuksiin auttaa kehittämään uusia sovelluksia, jotka vastaavat tämän päivän kysyntään. Hän huomauttaa, että kaikkea ei tarvitse tehdä itse, mutta täytyy ymmärtää mitä on tilaamassa yhteistyökumppanilta.

> *Minulla on yhteistyökumppanit, jotka hoitavat akustiikan mittaamisen. Akustiikan toimivuus on toisen ammattikunnan tehtävä. Pitäydyn itse puussa ja sen visuaalisuudessa. Minun täytyy kuitenkin tietää akustiikasta, että ymmärrän asian. Yhteisen kielen löytäminen on tärkeää yhteistyökumppanien kanssa työskennellessä.*[72]

Innofusor on suomalainen yritys, joka on kehittelyt tavan jalostaa akustiikkalevyjä sekä -paneeleita pintaturpeesta. Yrityksen tarjoamat paneelit ovat 100 % luonnonkuitua sekä

[71] Rista 2013.

[72] Rista 2013.

Suomessa suunniteltuja ja valmistettuja. Kolme eri kokoista *Tarina* -moduulia (kuva 13) antavat mahdollisuuden leikitellä tilassa erilaisilla väreillä ja rytmeillä. Moduulien materiaalina on hyödynnetty turvetta ja ne on reunustettu kotimaisella koivuvanerilla. Modulit sopivat sekä julkisiin tiloihin että yksityisiin koteihin.[73] Yritys on hyvä esimerkki siitä, miten materiaali on ohjannut kehittämään uudenlaisia tekniikoita ja samalla uudenlaisia vaihtoehtoja tilan akustiikan hallintaan.

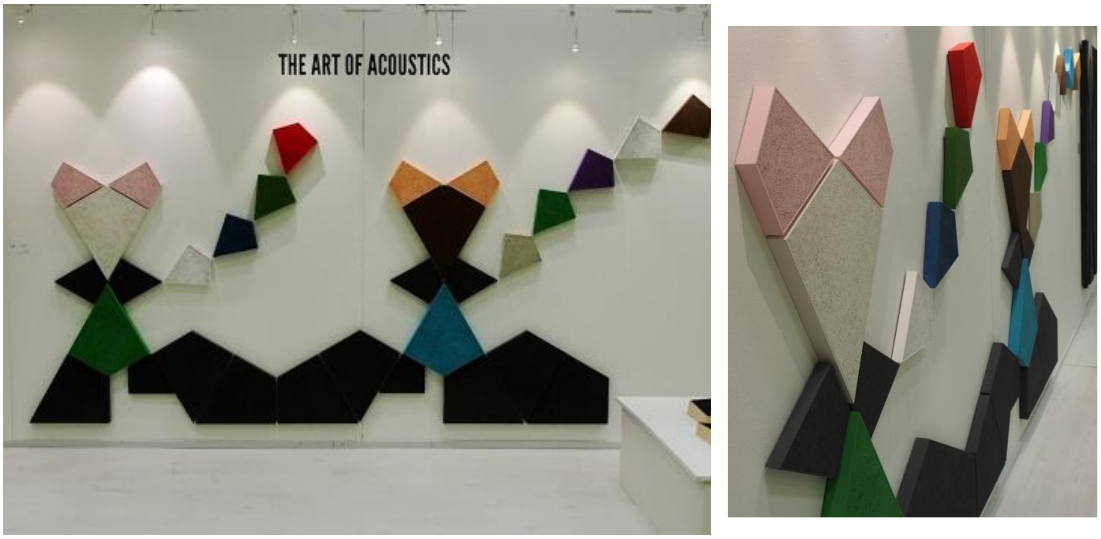

KUVA 13. *Tarina*-moduulit.

Toinen mielenkiintoinen esimerkki Ristan mainitsemasta materiaalin ominaisuuksiin keskittyvästä suunnittelusta on puolalainen ja Hollannissa työskentelevä tekstiilisuunnittelija Aleksandra Gaca. Hän on lähtenyt etsimään kolmiulotteista pintaa kudonnan keinoin. Hänen tekstiilipaneeleitaan kutsutaan ”architextile”-termillä, jonka voisi suomentaa arkkitehtoninen tekstiili. Kolmiulotteiset tekstiilipaneelit vaimentavat ääniä paremmin kuin tasaiset tekstiilipinnat. Pintojen ulkomuoto saadaan aikaiseksi erilaisten materiaalien, kuten villan, mohairin ja metallilangan yhdistelyllä. Nämä antavat pintoihin erilaisia vastakohtia: kovaa ja pehmeää, kiiltävää ja mattaa, teknistä ja luonnonmukaista. Tekstiilit saavat kolmiulotteisen muotonsa perinteisistä ja innovatiivisista sidosrakenteista sekä viimeistyskäsittelyistä. (ks. kuva 14.)[74]

---

[73] Innofusor 2014.

[74] Hemmings 2012, 84 - 86; Gaca 2013.

KUVA 14. Aleksandra Gacan kolmiulotteiset kudotut tekstiilipinnat

Hepoahon mielestä tekstiilin vahvuus on juuri se, että se on kepeä ja helposti muunneltava.[75] Ranskalaiset muotoilijat Ronan ja Erwan Bourellec ovat suunnitelleet tanskalaiselle *Kvadrat* -yritykselle *Cloud*-konseptin (kuva 15), jossa hyödynnetään ajatusta pienistä ja muokattavista moduuleista. Taivuteltavista tekstiililaatoista voi rakentaa erilaisia kolmiulotteisia elementtejä tilaan. Laattoja yhdistelemällä voidaan luoda tiloihin dynaamisia kokonaisuuksia, joita voidaan ripustaa seinälle tai kattoon tai käyttää tilanjakajina. Laattojen yhdistäminen perustuu yksinkertaiseen tekniikkaan ja niitä voidaan yhdistellä yhä uudelleen.[76]

KUVA 15. *Cloud*-konsepti.

[75] Hepoaho 2013.

[76] Kvadrat 2014.

Suomalaislähtöinen ja Lontoossa työskentelevä tekstiilisuunnittelija Anne Kyyrö Quinn suunnittelee tiloihin integroitavia tekstiilipintoja, joiden tarkoituksena on toimia ääntä vaimentavana sekä visuaalisena elementtinä. Hän työstää huopalevyä kolmiulotteisiksi pinnoiksi taittelun ja ompelun avulla (kuva 16).[77] Sjöroos mainitsee, että tekstiilien struktuureissa voi olla visuaalista estetiikkaa ja ne voidaan suunnitella moniaistisuuden näkökulmasta:

> *Struktuureilla voidaan tehdä ilmettä muuten monotoniseen ympäristöön, esimerkiksi käytävätilaan. Hienoimmillaan voisi tehdä niin, että valotilanteet yhdistyisivät tekstiilipintoihin, jolloin tekstiilipinnan elävyys vaihtelisi esimerkiksi luonnonvalon ja keinovalon välillä.*[78]

KUVA 16. Anne Kyyrö-Quinn kolmiulotteinen tekstiilipaneeli

3.3 Moniaistinen pintasuunnittelu

Moniaistisuus tarkoittaa monen aistin avulla saatua yhtäaikaista aistikokemusta. Ympäristössä olosuhteiden aistiärsykkeiden tulee olla sopusoinnussa keskenään, jotta voimme saavuttaa yhtenäisen moniaistisen tilakokemuksen. Tilassa erilaisilla pinnoilla, muodoilla ja materiaaleilla voidaan aktivoida eri aisteja, mikä lisää tilan tarjoamaa elämyksellistä kokemusta. Moniaististen ja elämyksellisten sisätilojen suunnittelu on verrannollinen paikka- ja

---

[77] Hemmings 2012, 6 - 8; Kyyrö Quinn 2010.

[78] Sjöroos 2014.

tunnelmakokemukseen. Luonnossa aistihavainnot on herkempiä ja ihminen kokee ympäristön herkemmin moniaistisempana kuin sisätilan.[79]

3.3.1 Aistit kokemuksen muodostajina

Ihminen ei tarkastele tilaa etäisyyden päästä, vaan tilan määrittäminen tapahtuu konkreettisesti havainnointiprosessin avulla. Ihmisen havainnointi muuttaa fyysisen ympäristön käsinkosketeltavaksi, aivot tulkitsevat aistien keräämiä ärsykkeitä, ja niiden avulla muodostamme käsityksen todellisuudesta. Visuaalisuuden lisäksi hajut, äänet, lämpötila ja kosketus muuttavat tilan havainnointia. Ne vaikuttavat psyyken ja muistin osa-alueisiin, joita ei voi tavoittaa ainoastaan visuaalisten aistimusten avulla.[80] Usein visuaalisuus korostuu ja muiden kuin näköaistin merkitys aliarvioidaan. Jokiniemi tähdentää, että kaikkien aistien tasaarvoinen huomioiminen suunnittelussa tuottaa ympäristöjä, jotka tarjoavat monipuolisempia ja tasapainoisempia kokemuksia. Aistit ovat elinehto ympäristössä liikkumiselle ja toimimiselle.[81]

Caan kuvaa aistien muodostamaa järjestelmää ja sen vaikutusta tilan kokemiseen (kuva 17). Aistien tarjoama informaatio muokkaa ymmärrystämme maailmasta, ja tämän takia on tärkeä ymmärtää aistien yhteisvaikutus. Näköaisti toimii yhteistyössä kaikkien muiden aistien kanssa. Haju, ääni, lämpötila ja kosketus muokkaavat tilan havainnointia. Aistit välittävät tietoa yksinkertaisista havainnoista tilassa, kuten muodoista, väreistä, valosta, tekstuurista ja äänistä. Näistä havainnoista muodostuu näkemys kolmiulotteisesta tilasta sekä sen merkityksestä. Ilman kaikkien aistien huomiointia suunnitteluprosessissa, suunnitelma jää vain tyhjäksi kuoreksi, joka ei ota tilan käyttäjää huomioon. Ihminen ei voi elää tällaisessa ympäristössä, ei ainakaan siten, että se tukisi hänen hyvinvointiaan.[82] Myös Sjöroos painottaa, että ihminen on moniaistinen ja tämä tulisi ottaa huomioon kaikessa suunnittelussa:

---

[79] Suontausta & Tyni 2005, 167; Tukiainen 2010, 82.

[80] Caan 2011, 38, 40, 51.

[81] Jokiniemi 2007, 15.

[82] Caan 2011, 51 - 52.

Ihminen on aina moniaistinen, me ei pystytä olemaan muuta. Meillä on aina moniaistinen kokemus. Vaikka mentäisiin tyhjään tehdashalliin, joka olisi harmaata betonia. Ja vain yksi spottivalo. Me koetaan se moniaistisesti, mutta se ei ole kauhean miellyttävä kokemus.[83]

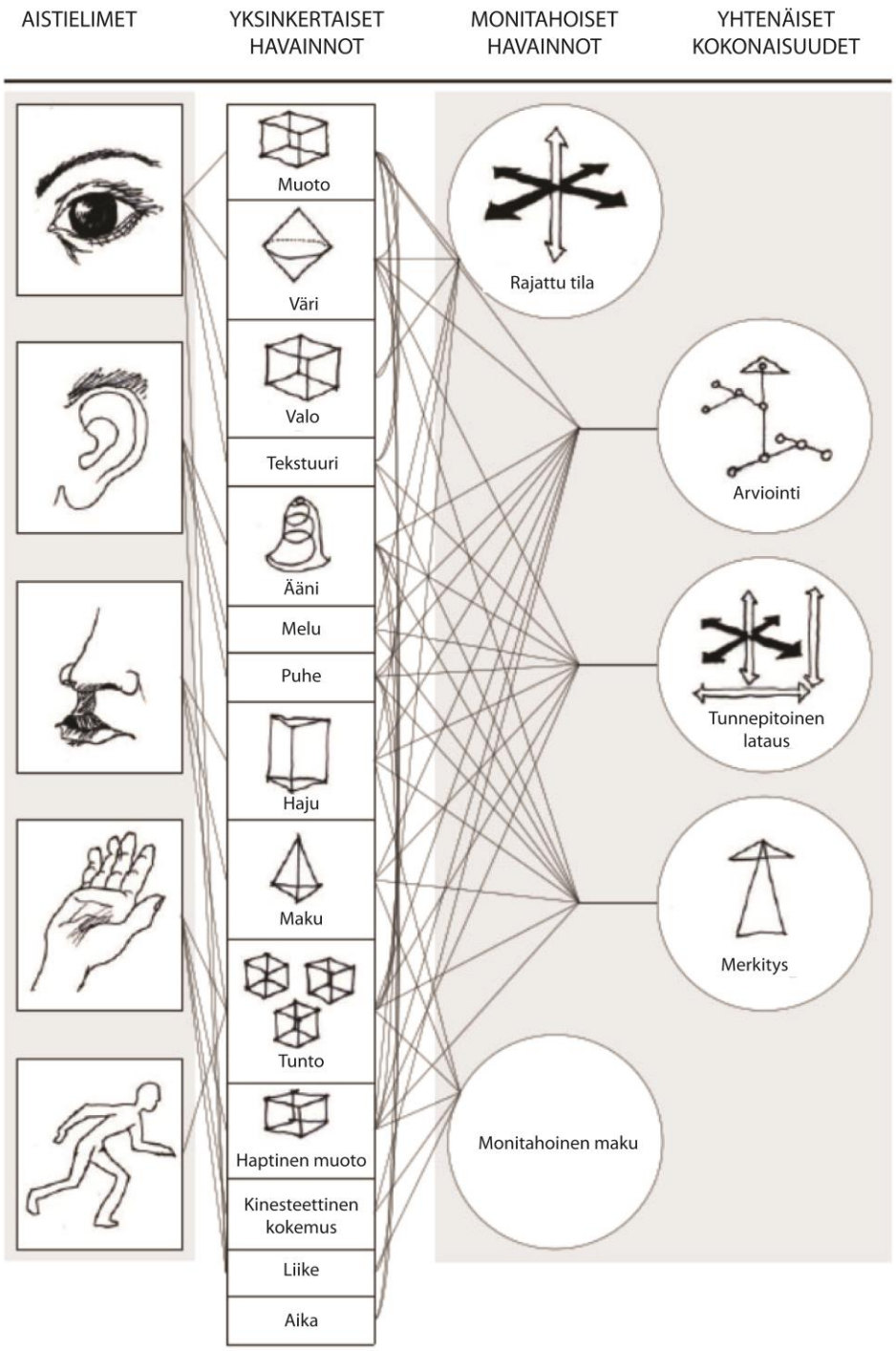

KUVA 17. Aistien muodostama kokonaisuus ja vaikutus kokemuksen muodostamiseen.

[83] Sjöroos 2014.

Aistijärjestelmät mahdollistavat ympäristön havainnoinnin sekä reagoimisen sen ominaisuuksiin sekä kokemusten muodostamisen. Tilan ja pintojen kokemisen kannalta keskeisiä aistijärjestelmiä ovat näkö-, kuulo- ja tuntoaistijärjestelmät. Näiden lisäksi tasapaino auttaa hahmottamaan ympäristöä. Haju ja makuaistijärjestelmät eivät ole niin merkittäviä tilan suunnittelun kannalta. Näköaistia on pidetty aina aistikyvyistä tärkeämpänä. Sen avulla havainnoidaan ympäristöä, ja sitä on pidetty aikoinaan ainoana luotettavana havainnointikeinona. Näköaistin välittää tietoa erilaisista muodoista ja valoympäristöistä. Kuuloaistimme tehtävänä on kuunteleminen. Havaitsemme sen välityksellä ilman värähtelyn ja siitä syntyvän äänen, jonka mukaan aistijärjestelmä ohjaa reagointia. Kuuloaistilla on merkitystä erityisesti puheen ymmärrettävyyteen sekä kohteen luonteen ja suunnan tunnistamiseen. Mikäli tilassa on paljon tausta melua, suunnan hahmottaminen on vaikeaa.[84]

Tuntoaistin avulla tutkimme monella tavalla ympäröivää maailmaa. Kosketuksella tunnistamme muun muassa esineiden muodot ja materiaalin. Tuntoaistia hyödyntävät kaikki kehon osat ja ihon pinta. Ihmisen toiminta on riippuvaista tuntoaistista, sillä tuntoaisti ohjaa käyttäytymistä kaikkein eniten.[85] Kosketuksen avulla rakennamme maailmankuvaa ja vastaanotamme sekä fyysisen että henkisen kokemuksen lisäksi myös älyllisen havainnon. Kosketuksella pystytään vastaanottamaan monia hyvinkin hienovaraisia ja nyansoituja viestejä. Tuntoaistin avulla kädet lukevat materiaalien tekstuuria, painoa, tiheyttä ja lämpötilaa. Voimme puhua käsien veistoksellisesta näöstä.[86]

Harkittujen aistikokemusten avulla voidaan vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin. Sjöroos kuvailee hyödyntävänsä omassa työskentelyssään moniaistisuutta:

> *Kun kaikkia aisteja on mietitty vähän, pystytään vähentämään negatiivista stressiä ja tukemaan toimintoihin sopivaa vireystilaa. Eli hyödynnetään tunnelmissa erilaisia aivotaajuuksia, joiden kautta pystytään vaikuttamaan vireystiloihin.*[87]

---

[84] Jokiniemi 2007, 16 - 17.

[85] Jokiniemi 2007, 17, 20.

[86] Brown & Farrelly 2012, 76; Tukiainen 2010, 92; Pallasmaa 2005, 56.

[87] Sjöroos 2014.

Moniaistisuudella sekä elämyksellisyydellä on tärkeä osa tilojen kokemisessa ja hahmottamisessa.[88] Aivojen aistijärjestelmä prosessoi saatua tietoa ja ohjaa ihmistä toimimaan sen mukaisesti. Ihmiselle on luontaista tarkastella ympäristöään moniaistisesti, esimerkiksi luontokokemus muodostuu useamman aistin aktivoimisen avulla. Tällainen useamman aistin hyödyntäminen synnyttää positiivisen elämyksen, joka vaikuttaa pitkäaikaisesti muistoina. Näin elämyksellinen kokemus koetaan hyvinvoinnin välittäjä.[89]

3.3.2 Elämys pintasuunnittelusta

Sisustustekstiilit liittyvät tilojen käyttöön ja käytettävyyteen sekä ihmisen jokapäiväisiin toimintoihin. Hepoaho kuvailee tekstiilin perusluonnetta intiimiksi, koska se on kosketeltava ja ”tulee niin lähelle” [90]. Myös Sjöroos mieltää tekstiilin roolin tilassa kosketeltavaksi ja tuntoaistille läheiseksi, mutta toisaalta taas jotkin tekstiilit ovat pelkästään katsomista varten. Eli tekstiilissä yhdistyvät hänen mielestään estetiikka ja konkreettinen tuntoaisti.[91] Esteettisyys ja väri ovat tärkeimpien tekijöiden joukossa silloin, kun tulkitsemme ja tarkastelemme ympäristöämme. Kauneuden arviointi on hyvin subjektiivista, koska siihen persoonalliset tekijät vaikuttavat kauneuden tulkintaan. Näitä ovat sukupuoli, ikä, kulttuuri sekä kokemukset. Värit vaikuttavat tilan havainnointiin, muotoihin, reittien löytymiseen, ilmapiiriin sekä mielikuviin. Väreillä on vaikutus sekä vartaloon että ihmismieleen.[92]

Hyvinvointia edistävään elämykseen liittyvät sekä materiaaliset että immateriaaliset seikat: ensinnäkin tavoitteena on luoda viihtyisyyttä ja mukavuutta hyödyntämällä konkreettisia asioita, kuten valoa, mittasuhteita, värejä ja tekstuuria - toiseksi tarjota tilaan inspiraatiota, oivalluksia sekä ärsykkeitä, jotka tukevat ihmisen toimintaa, auttavat jaksamaan ja motivoivat uusiin ja parempiin suorituksiin. Tila, joka herättää tai rohkaisee intohimon, innostuksen tai pyrkimyksen tunteita, täyttää samaan aikaan vaatimukset hyvinvointia tukevasta ympä-

---

[88] Tekes 2013, 14.

[89] Suontausta & Tyni 2005, 232.

[90] Hepoaho 2013

[91] Sjöroos 2014.

[92] Kopec 2006, 94.

ristöstä.[93] Ympäristön materiaaleilla, muodoilla ja mittasuhteilla on merkittävä vaikutus ihmisen hyvinvointiin ja käyttäytymiseen tilassa. Erityisesti käsin kosketeltavilla pinnoilla voidaan vaikuttaa elämyksen kokemiseen. Luonnonmateriaalit toimivat tiloissa moniaistisesti sekä tukevat motivaatiota.[94] Sjöroosin työskentelyssä moniaistisuus on ollut aina yhtenä tärkeänä seikkana:

> *Loin aikoinaan käsitteen moniaistinen ergonomia, kukaan ei silloin puhunut tällaisesta. Voi sanoa myös aistiergonomia. Siihen liittyy akustiikka, äänimaisemat, tempo, rytmi, tyyli. Värit sekä värin fysiologinen vaikutus ja väripariyhdistelmät, eri valotilanne, eri äänitilanne, akustinen tilanne - ne vaikuttavat eri lailla tilan kokemiseen. Eri muotokielet vaikuttavat värien kokemiseen. Ja myös materiaali, onko kiiltävää kovaa vai jokin esimerkiksi jokin pehmeä saali. Yhdistettyinä eri valotilanteisiin ja äänimaisemiin.*[95]

Ilona Rista on hyödyntänyt ajatusta muuttuvasta valosta *Mäntymetsäseinä*-teoksessa (kuva 18). Rista suunnitteli teoksen yhteistyössä kamariorkesteri AVANTI!n kanssa Helsingin Designmuseon väliaikaiseen konserttisaliin keväällä 2013. Teos toimi taustana konserttisarjalle, jossa esitettiin Uljas Pulkkisen sinfonian kantaesitys. Valoilla oli tärkeä osuus tunnelman luomisessa sekä yksityiskohtien ja materiaalin korostamisessa.[96] Rista kertoo hyödyntäneensä valaistuksen suunnittelussa aidon luonnon valon muutosta, joka on siirretty valokuvista teokseen.

> *Olen ottanut valokuvasarjoja, jotka on ohjelmoitu tietokoneella vaihtuvaksi valoksi teoksessa. Välillä valot menee pimeäksi ja välillä ne on hitaampia vaihtumaan. Esimerkiksi auringonnousu on hidas. Luontokokemus on aistittavissa. Teemana on mäntymetsä, aurinko ja häilyvä valo puitten välissä. Siihen tulee vielä lintujen laulua, joka on tähdätty auringonnousuun.*[97]

---

[93] Caan 2011, 78.

[94] Mood It Oy 2014; Jokiniemi 2007, 32.

[95] Sjöroos 2014.

[96] Rista 2013.

[97] Rista 2013.

KUVA 18. *Mäntymetsäseinä*-teos, Ilona Rista

Tekstiilin merkitys tilassa liittyy käytettävyyteen sekä esteettisyyteen. Tekstiilimateriaalit ovat yksi tilan konkreettisista elementeistä, jotka vaikuttavat tilan viihtyisyyteen. Ne ovat usein kosketuksissa ihmiseen tavalla tai toisella, ja näin ollen niillä on erinomaiset mahdollisuudet toimia tilassa vuorovaikutteisena elementtinä tilan käyttäjien kanssa. Tekstiilistä muodostuu olennainen osa elämystä, jonka tila tarjoaa. Tekstiilipintoja tulkitaan näön ja kosketuksen avulla, joten fyysinen kontakti pinnan kanssa aloittaa moniaistisen, emotionaalisen ja kognitiivisen kokemuksen, joka tarjoaa uniikin ja yksilöllisen kuvan maailmasta. Aisteja stimuloivat pinnat ovat inspiraation lähde jo itsessään. Kun tekstiilin pintarakenteeseen liitetään interaktiivisia ominaisuuksia, on samalla mahdollista tehostaa käyttäjän aistikokemusta ja olla uusin tavoin vuorovaikutuksessa ihmisten tai muiden objektien kanssa.[98]

Virolainen suunnittelija Kärt Ojavee sekä unkarilainen suunnittelija ja mediataiteilija Eszter Ozswald ovat yhteistyöprojektissaan *SymbiosisO* suunnitelleet ohjelmoitavia tekstiilipintoja, jotka välittävät visuaalisia mielikuvia sekä ”ilmaisevat tunteita” (kuva 19). Pehmeät pinnat

[98] Quinn 2010, 61 - 62, 200.

reagoivat ympäristöön sekä ihmisiin muuttamalla väriä ja tuottamalla kuvioita. Tavoitteena on ollut tuoda luonnon rytmit takaisin rakennettuun ympäristöön.[99]

KUVA 19. *SymbiosisW* tunnistaa ihmisen kosketuksen ja reagoi muodostamalla kuvioita.

Elämys tarjoaa muiston merkityksellisestä paikasta. Kopec linkittää paikan käsitteen termeihin: paikan identiteetti, paikan tunne ja paikka suhde. Jokainen näistä kuvaa joukkoa tunteita, jotka liittyvät merkityksellisen paikan kokemiseen. Nämä tunteet kertovat siitä, miten näemme itsemme suhteessa toisiin ja etenkin ympäristöön sekä selittävät tunnesidettä, joka paikkaan voi muodostua. Paikan kokemus vaikuttaa siihen, miten ihminen kiintyy paikkaan ja se liittyy myös hyvinvointiin. Muodostamme siteitä paikkoihin, jotka ilmentävät sitä keitä olemme eli tukevat minäkuvaa sekä antavat tunteen kuulumisesta johonkin ja vapaudesta eli tarjoavat varmuutta. Ihminen muodostaa kiintymyssuhteen paikkaan, jossa on kokenut erilaisia tunteita. Tietyt hajut, esineet tai äänet herättävät paikkaan liittyviä tunteita tai muistoja.[100] Claudy Jongstra on hollantilainen taiteilija, joka tekee näyttäviä teoksia tekstiilimateriaaleista. Fries museoon tehdyssä teoksessa *Frisian landscape* (kuva 20) hän on peittänyt koko seinän tekstiilillä. Teos on tilassa voimakas visuaalinen elementti ja tarjoaa elämyksellisen kokemuksen. Katsoja voi melkein tuntea astuvansa teoksen maisemaan. Läheltä katsoessa teoksesta erottaa tekstiilikuituja, materiaalisuus tuo teoksen tulkintaan erilaisia painotuksia.[101]

---

[99] SymbiosisO 2014.

[100] Kopec 2006, 62.

[101] Jongstra 2014.

KUVA 20. *Frisian landscape-* teos, Claudy Jongstra.

Tekstiilisuunnittelija Elina Helenius on suunnitellut Suomen suurimman ryijyn vakuutusyhtiö Elon peruskorjattuun pääkonttoriin. *Sammalseinä*-ryijy (kuva 21) on yli 32-neliön kokoinen ja sijoitettu peittämään aulatilan pääportaikon seinä. Helenius mainitsee, että tekstiili on kutsuva ja tuntoaisteja hivelevä materiaali, johon liittyy kokemuksellisuus ohikulkiessa. Peruskorjauksen suunnitelleen Arkkitehtitoimisto *SARC*:in arkkitehti Okke Kiviluoto kuvailee Heleniuksen teoksen integroituneen rakennukseen. Taideteos ei jää irralliseksi objektiksi, vaan se on suunniteltu huomioiden paikan asettamat lähtökohdat sekä teoksen vaatimukset ympäröivälle tilalle. Kokonaisuus on tällöin eheä ja saumaton.[102]

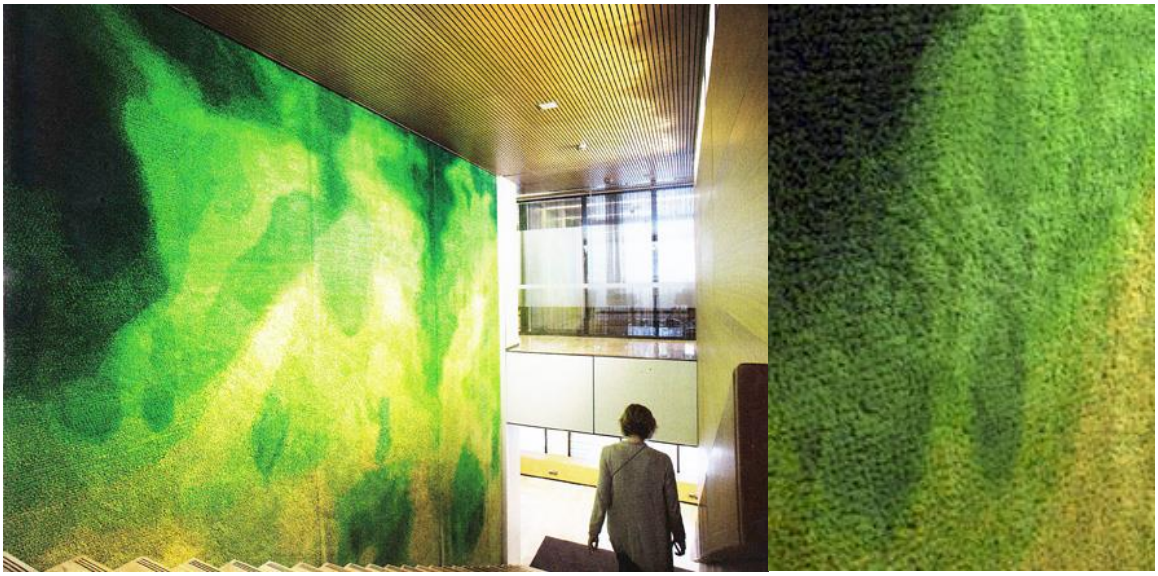

KUVA 21. *Sammalseinä*-ryijy.

[102] Riippa 2014. ks. myös Studio Elina Helenius 2014.

4 OLOKONSEPTIN SOVELLUS HULLU PORO -HOTELLIN AULAAN

Routio näkee konseptin alustavaksi tuotteen kuvaukseksi, jota täsmennetään asteittain ja johon lopulta perustetaan tuotteen muotoilu ja kehitysprosessin muut suunnitelmat sekä tuotteen valmistusprosessi.[103] Konsepti tuo ilmi tuotteen muodon, tekniikan ja käyttötarkoituksen. Prosessin keskeinen osa on vaihtoehtoisten ideoiden kehittäminen.[104] Suunnittelija esittää konseptin keskeisen idean sekä voi samalla korostaa konseptin tärkeitä elementtejä. Konseptointi on alustava suunnitelma tuotteen toteutuksesta, jonka perusteella on mahdollisuus tehdä yksityiskohtaisempi suunnitelma.[105]

Pintasuunnittelun konseptilla tarkoitamme alustavaa kuvausta suunnittelun lähtökohdista, käytetyistä tekniikoista sekä käyttötarkoituksesta. OLOkonseptin tavoitteena on pintasuunnittelun avulla vaikuttaa tilan tunnelmaan ja elämyksellisyyteen. Tutkielman produktiivisessa osiossa suunnittelimme OLOkonseptin sovelluksen Hullu Poro -hotellin aulaan. Sovellus toimii prototyyppinä konseptin jatkokehittelylle.

4.1 Suunnittelutehtävä

Hullu Poro Oy:n omistaja Päivikki Palosaari antoi tehtäväksi suunnitella *Hullu Poro* -hotellin aulaan sijoitettavan seinäteoksen. Hän piti tärkeänä lappilaisuuden näkymistä raaka-aineiden valinnassa, väreissä sekä teoksen tarinallisuudessa. Palosaari nosti esille ajatuksia myös design-hotellista, ekologisuudesta sekä yllätyksellisyydestä. Teoksen tulisi sopia hotellin muuhun sisustukseen sekä ilmentää yrityksen arvoja.[106] Asetimme OLOkonseptin sovelluksen suunnittelulle tavoitteeksi luoda aulaan teos, joka tukee ajatusta elämyksellisestä tilasta. Lisäksi halusimme tarjota uudenlaisia ja tulevaisuuteen suuntaavia näkökulmia yrityksen kehittämiseen design-hotellin suuntaan. Kartoitamme seuraavissa alaluvuissa suunnittelutehtävän kannalta oleellista taustatietoa.

---

[103] Routio 2007, 192.

[104] Kettunen 2000, 56, 57, 59.

[105] Keinonen, Andersson & Bergman et al. 2004, 41; Routio 2007, 46, 190, 192.

[106] Palosaari 2012.

4.1.1 Pohjoisen elämyksen hotelliaula

Matkailupalveluiden määrä Lapissa kasvaa jatkuvasti ja tarjontaa on monipuolisesti. Myös matkailijan tarpeet ovat muuttuneet tarjonnan lisääntyessä ja kilpailun kiristyessä. Matkailu on elämyksiä, nautintoa ja mielihyvää tuottava kokemus. Matkailijat ovat muuttuneet yhä tietoisemmiksi ja vaativammiksi. Matkailupalvelun ytimen muodostaa elämys, jonka matkailija kokee. Tällöin muut elementit tulisi suunnitella siten, että ne tukevat elämyksen kokemista. Näin ollen esimerkiksi matkakohde, palveluympäristö ja henkilöstö ovat välineitä lopullisen tavoitteen, elämyksen saavuttamiseksi.[107] Markkanen kirjoittaa, että elämyksiä tarjoamalla yritys sitoo asiakkaita tuotteisiinsa sekä palveluihinsa. Elämyksien tarjoamisella on yhteys asiakasuskollisuuteen.[108]

Matkailupalvelun on tarjottava olosuhteet, joissa elämys voi syntyä. Matkaa suunniteltaessa luodaan tietynlaisia mielikuvia, toiveita ja unelmia, joiden matkan aikana pitäisi toteutua. Se, miten tämä luotu ideaali toteutuu matkalla, on varsinainen elämys, jota arvioidaan jälkikäteen.[109] Järviluoma mainitsee, että motiivit, matkalle asetettavat odotukset ja myös matkakohteen valinta heijastelevat matkailijan henkilökohtaista arvomaailmaa. Esimerkiksi hedonistiset arvot, sosiaaliset arvot tai yhtä lailla ympäristöarvot voivat määritellä matkailijoiden kuluttajakäyttäytymistä. Matkasuunnitelman edetessä motiivit yksilöityvät mieltymyksiksi ja tavoitteiksi, jotka ilmaisevat lomamatkalta halutut kokemukset ja elämykset.[110]

Matkailuelämyksen muodostumiseen vaikuttaa yksilön sisäinen kokemus sekä yhteisön kulttuuri. Usein elämys voi syntyä kulttuurien välisestä jännitteestä, tällöin tapa kokea muuttuu ja kokemisen tavasta tulee osa elämystä. Matkailupalvelun tarjoajalle ei ole yhtä oikeaa tapaa tuoda kulttuuri mukaan matkailijan elämykseen. Halutaanko kulttuuri esittää matkailijalle jollain tietyllä tavalla, riittääkö tavallinen ja aito vai halutaanko elämystä vahvistaa jollain erityisellä tavalla? Matkailun suunnittelussa luodaan mahdollisuus ja olosuhteet elämyksen kokemiseen. Borg, Kivi ja Partti näkevät, että elämyksellisyys on strategia,

---

[107] Borg, Kivi & Partti 2002, 30.

[108] Markkanen 2008, 24.

[109] Borg et al. 2002, 27.

[110] Järviluoma 2006 , 96, 106.

jolla matkailupalvelussa saadaan kasvua. Tulevaisuudessa markkinat perustuvat tunteeseen, unelmiin ja tarinoihin. Tällainen suunnittelu vaatii kuitenkin ymmärrystä siitä, miten asiakas kokee palvelun ja mitä elämyksellisyys pohjimmiltaan tarkoittaa.[111]

Levin vuodenkierto jaetaan seitsemään vuodenaikaan, jotka rytmittävät ajan kulkua vuoden kierron tapahtumien mukaan: ensilumi, joulu, keskitalven revontulet, kevät, muuttolinnut, yötön yö ja ruska.[112] Lapin matkailukeskuksien ja koko Lapin matkailun ongelmana on sesonkiluonteisuus. Joulun aikaan, kevättalven hangilla ja ruska-aikaan matkailijoita riittää. Touko- ja kesäkuussa turistikeskukset lähes autioituvat ja sama toistuu ruskan jälkeen lokakuussa.[113] *Seven Seasons* -ajattelulla on tavoiteltu mielikuvaa Levin ympärivuotisesta matkailutoiminnasta sekä alueen tarjoamista mahdollisuuksista myös sesonkikausien ulkopuolella.

Tekstiilimuotoilija voi olla mukana luomassa elämyksellistä hotelliympäristöä. Hotellien sisustuksia päivitetään jatkuvasti. Kunnostustyöt ovat välttämättömiä hotellien taloudelle, ja vuosittain käytetäänkin enemmän rahaa kunnostustöihin kuin uusien hotellien rakentamiseen. Joka viides vuosi on tarpeen uusia kulutukselle altistuvat pinnat, kuten seinien pintamateriaalit, matot ja verhot. Ajan kuluessa hotellit menettävät hohtonsa - tyyliä täytyy päivittää ilmentämään ajankohtaista makua. Ajanmukainen ilme on usein oleellinen, jotta hotelli pystyy kilpailemaan lähellä olevien uusien tai remontoitujen hotellien kanssa. Matkailualan kasvaessa ja kilpailun lisääntyessä hotellisuunnittelulle asetaan uusia tavoitteita, kun asiakkaat etsivät ainutkertaisia paikkoja. Hotelleihin tavoitellaan yksilöllisiä ja persoonallisia tiloja, uusia tunteita herättävää ilmapiiriä sekä uuden teknologian sisällyttämistä tiloihin.[114]

Hotellin aula on tila, jonka kohtaa ensisilmäyksellä astuessaan rakennukseen sisään. Aulan tulee herättää kiinnostusta, joten siksi sen suunnitteluun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Aula asettaa odotukset hotellin koko tunnelmalle. Aulan hyvällä suunnittelulla voidaan antaa asiakkaalle positiivinen ja mieleenpainuva vaikutelma. Nykyajan aula ei ole vain ohikulkukäytävä, joka johtaa hisseille tai porraskäytävään. Sen lisäksi, että aulan tulee olla vie-

---

[111] Borg et al. 2002, 28 - 30.

[112] Levi. Seven Seasons, 2012.

[113] Neuvonen 2012, 61 – 62.

[114] Penner, Adams & Robson 2013, 241.

hättävä, sen täytyy soveltua myös monenlaiseen käyttöön: ne ovat kohtaamis- ja keskustelupaikkoja, rentoutumisalueita, informaatiopisteitä ja tietenkin odotustiloja, jotka tarjoavat puitteet myös esiintymiselle ja tapahtumien järjestämiseen.[115] Aula toimii yrityksen käyntikorttina, se on ensimmäinen ja viimeinen tila, jonka asiakas yrityksestä näkee.

4.1.2 Esikuvavertailu - Design-hotelli

Benchmarking eli esikuvavertailu tarkoittaa oman yrityksen vertaamista kilpailevan toimijaan. Vertailu auttaa oman toiminnan heikkouksien tunnistamisessa sekä kiinnittää huomion kehitettäviin osa-alueisiin.[116] Esikuvavertailu on oppimisprosessi ja usein esikuvavertailun yhteydessä puhutaan benchlearning-termistä eli vertailuoppimisesta. Vertailuoppimista voidaan kuvata liiketoiminnan kehittämisen ja organisaation oppimisen yhdistelmäksi. Vertailuoppimisella voidaan tehostaa yrityksen toimintaa, se antaa mahdollisuuden oppia hyvästä esimerkistä sekä sen avulla voidaan muuttaa käyttäytymistä ja asenteita silloin, kun muita organisaatioita tarkastellaan oman organisaation peilikuvana.[117]

Esikuvavertailua hyödynnetään myös suunnittelun ja muotoilun apuvälineenä. Käytimme OLOkonseptin sovelluksen ideoinnin tukena esikuvavertailua. Vertailuun valittiin kolme Pohjoismaissa sijaitsevaa hotellia, joiden katsoimme ilmentävän paikallisuutta mielenkiintoisella tavalla sekä edustavan modernia hotellisuunnittelua. Vertailimme ruotsalaista *Nordic Light* -hotellia, islantilaista *Ion Luxury Adventure* -hotellia sekä suomalaista *Klaus K* -hotellia. Kaikki hotellit kuuluvat kansainväliseen *Design Hotels* ™ -verkostoon. *Design Hotels* ™ edustaa yli 250 hotellia yli 40 maassa. Verkostossa on mukana hotelleja, jotka tarjoavat autenttisia kokemuksia ja tuovat paikallisuuden osaksi turistien vierailua.[118] Pystyimme hyödyntämään esikuvavertailusta saatua tietoa suunnitteluprosessissa, jonka tavoitteena on tarjota asiakkaalle tulevaisuuteen suuntaava vaihtoehto yrityksen tilojen hyödyntämiseen ja kehittämi-

---

[115] Penner et al. 2013, 344.

[116] Lumijärvi & Jylhäsaari 2000, 102 - 103; Kozak & Nield 2001, 8 - 9.

[117] Karlöf, Lundgren & Edenfeldt 2003, 13, 15 - 16.

[118] Design Hotels™ 2014.

seen. Esikuvat tarjosivat mielenkiintoisia esimerkkejä siitä, miten asiakkaalle tai tilan käyttäjille luodaan kokonaisvaltainen elämys ja tunne erityisestä paikasta.

Ruotsissa Tukholmassa sijaitsevassa *Nordic Lights* -hotellissa valo saa aikaan ainutlaatuisia kokemuksia ja tunnelmia. Valosuunnittelu on tehty huolellisesti hyödyntäen sekä luonnon omaa että keinotekoista valoa. Mustan, valkoisen ja harmaan sävyjä yhdistelevä sisustus saa värejä erilaisista valoinstallaatioista, jotka ovat yhtenäinen piirre koko hotellissa. Huoneissa asiakkaat voivat muokata huoneen tunnelmaa mielialaansa sopivaksi valaistusta vaihtamalla, hotelli tarjoaa huoneen ”kaikille aisteille” ja rohkaisee kokeilemaan valaistuksen eri värejä ja rytmejä. Samoin hotellin ravintolassa ja aulassa (kuvat 22 ja 23) voi kokea jatkuvasti muuttuvan valaistuksen, joka on saanut inspiraation revontulista.[119]

KUVA 22. *Nordic Lights* -hotellin aula

KUVA 23. *Light Bar*.

Islannissa Selfossissa sijaitsevassa *ION Luxury Adventure* -hotellissa yhdistyvät erilaiset vastakohdat: tuli kohtaa jään, kylmyys kuumuuden ja moderni muotoilu ainutlaatuisen islantilaisen maiseman - ”Where everything meets nothing[120].” Ympäröivällä maisemalla on ollut keskeinen vaikutus hotellin suunnittelussa, esimerkiksi aulan (kuva 24) materiaalit on valittu siten, että ne integroituvat ympäröivään maisemaan. Betoni muistuttaa laavakiven ilmettä, ja hotellin ympäristöstä löydetyt ajopuut on hyödynnetty sisätiloissa. *Silfra Restaurant & Bar* (kuva 25) tarjoaa paikalliset ruokalajit tiloissa, joiden sisustuksessa on hyödynnetty paikallisia materiaaleja sekä elementtejä. Yksityiskohdat on suunniteltu tarkasti.[121]

---

[119] Design Hotels™ 2014, Nordic Light Hotel 2014.

[120] ION Luxury Adventure 2014

[121] Design Hotels™ 2014, ION Luxury Adventure 2014.

KUVA 24. *Ion Luxury Adventure* -hotellin aula

KUVA 25. *Silfra Restaurant & Bar*

Helsingissä sijaitseva *Klaus K* -hotelli on ensimmäinen suomalainen *Design Hotels*™ -ketjun jäsen. Hotellin suunnittelussa on haettu inspiraatiota *Kalevalasta*. Hotellista löytyy muun muassa useita kansalliseepoksen luomiskertomukseen viittaavia elementtejä, esimerkiksi munan muotoinen vastaanottotiski (kuva 26), joka muodostaa yläpuolella olevan valaisimen kanssa myös linnunpesän. Aula *LIVINGROOM*ista (kuva 27) löytyy muitakin *Kalevalaan* viittaavia yksityiskohtia, esimerkiksi haukimosaiikki sekä tarustoon liittyviä symboleja.[122]

[122] Design Hotels™ 2014; Klaus K 2014.

KUVA 26. *Klaus K* -hotellin vastaanottotiski

KUVA 27. Näkymiä *LIVINGROOM* -aulatilaan

Kaikissa kolmessa esikuvahotellissa sisustus tarjoaa matkailijoille elämyksiä ja uusia kokemuksia. Hotellien sisustuksissa on näkyvissä yhtenäinen linja, joka liittyy voimakkaasti paikallisiin elementteihin tai tarinoihin. Myös tämä tekee hotelleista mielenkiintoisia ja ainutlaatuisia kohteita. Wiherheimo korostaa, että esimerkiksi taideteoksissa tarinallisuus ei saa olla päälle liitettävä lisäarvo, vaan teoksen tulee toimia myös ilman tarinaa[123]. Samoin hotellin sisustuksen tulee olla ennen kaikkea viihtyisä, toimiva ja esteettinen sekä vastata ensisijaisesti asiakkaiden tarpeisiin. Tarinoiden liittäminen sisustuksen suunnitteluun tuo mukaan elämyksellisyyden näkökulman, mikä tekee paikasta muistettavan. Kaikkien kolmen hotellin

[123] Wiherheimo 2013

sisustukset ovat rohkeita ja ennakkoluulottomia, aulatiloista löytyy yllättäviä yksityiskohtia. Myös paikallisuus näkyy osana sisustusta, perinteitä kunnioitetaan ja niistä ammennetaan sisustuksen elementteihin.

Lapissa on paljon matkailualan yrityksiä, ja kovan kilpailun takia on tarpeen erottautua joukosta. Hepoaho huomauttaa, että matkailijat ovat yhä koulutetumpia ja vaativampia. Hän näkee pohjoisen muotoilun kestäväksi, luotettavaksi ja suorasukaiseksi. Hän toivoo, että löytyisi uudenlaisia tapoja tuoda lappilaisia elementtejä sisustukseen.

> *Esimerkiksi puunkänkyrät on perinteisiä, ne ovat keinotekoisesti tuotettua mielikuvaa. Ei me olla sellaisia. Mielellään näkisin valon voimakkaan muutoksen ja kontrastin. Olosuhteet vaihtuu nopeasti, joten tietynlaista äkkijyrkkyyttä pitäisi olla.*[124]

Sjöroos nostaa esiin pohjoisen muotoilun yhteydessä suunnittelijavastuu-teeman, johon liittyy voimakkaasti ekologinen sanoma sekä luonnollisuuden korostaminen.

> *Juhlisin alkuperäistä, ja jalostaisin sitä eteenpäin. Olisi ihana luoda Pohjois-Suomeen oma tunturikylä-formaatti. Meillä ei tarvitse olla alppikyliä. Se on ihan eri maailma. Voisi olla monia eri sovelluksia, esimerkiksi moniaistinen, originelli, ekologinen tai stressitekijöiden vähentämiseen keskittyvä tunturikylä. Luotaisiin vapaa-ajanviettoon sopiva vetovoimainen paikka, mutta vältettäisiin plagioimasta jotain Keski-Eurooppalaisia alppikyliä ja luotaisiin omilla elementeillä.*[125]

4.1.3 Villa sisustusmateriaalina

Sisustuksessa villaa käytetään yleensä yksittäisissä tuotteissa, kuten matoissa, huovissa, huonekalukankaissa, sisustustyynyissä sekä erilaisissa pienemmissä huopatuotteissa. Villa on pehmoinen ja miellyttävä materiaali. Myös suomalainen perinnetekstiili ryijy on useimmiten valmistettu villasta. Villan käyttämiseen julkisessa tilassa liittyy monia haasteita, jotka liittyvät huollettavuuteen ja hygieenisyyteen. Materiaali tarjoaa kuitenkin paljon mahdollisuuksia julkisen tilan esteettiseen akustiikan hallintaan sekä pehmeiden elementtien suunnitteluun.

---

[124] Hepoaho 2013.

[125] Sjöroos 2014.

Pro gradu -tutkielmamme oli osa *Woollen Innovations* - hanketta, joten villa oli materiaalisena lähtökohtana produktiiviselle osiolle. Olimme molemmat aikaisemmin tehneet joitakin kudontakokeiluita villalla (kuvat 28 ja 29), ja näihin liittyi myös villan vanuttaminen sekä kutistaminen. Villalle ominaista on, että kuidut voivat tietyssä tilassa takertua kiinni toisiinsa. Tätä ominaisuutta kutsutaan vanumiseksi ja siihen liittyy yleensä materiaalin kutistuminen. Vanuminen tapahtuu emäksisessä tai happamassa tilassa ja materiaalia mekaanisesti käsiteltäessä. Villahuopien valmistuksessa vanumista käytetään tekstiilitasorakenteiden aikaansaamiseksi. Tiettyjen kankaiden kohdalla vanumista käytetään viimeistysmenetelmänä antamaan materiaalille tiettyä ulkonäköä, tuntua, tiiviyttä ja eristävyyttä. Vanuvuuden ansiosta villa on ainutlaatuinen kuitu erilaisten tuotteiden valmistukseen, toisaalta vanuvuus heikentää sen vesipesunkestoa.[126]

KUVA 28. Pellavan ja villan yhdistäminen ontelosidokseen.

KUVA 29. Kudontakokeilun vanuttaminen pesukoneessa.

Halusimme jatkaa näitä kokeiluja ja suunnitella kolmiulotteisia pintoja, joiden funktiona olisi toimia tilassa visuaalisina ja moniaistisina elementteinä sekä pehmentämässä akustiikkaa. Teimme *Innovatiiviset tekstiilit* -opintojaksolla keväällä 2012 sarjan erilaisia kokeiluita villalle, joissa hyödynsimme kudonnan sidoksia, villan vanumista sekä erilaisia poimutuksia kolmiulotteisten pintojen aikaansaamiseksi (kuva 30). Proteiinikuiduille on ominaista muovautuvuus kosteuden ja lämmön yhteisvaikutuksesta. Villamolekyylien väliset ja molekyylien kierteitten väliset vetysillat katkeavat kosteuden ja lämpötilan lisääntyessä. Näin materiaali

[126] Markula 1999, 70; Boncamper 2011, 164 - 165.

muuttuu plastiseksi ja helposti muotoiltavaksi. Kun kosteutta ja lämpötilaa alennetaan säilyttämällä uusi muoto, vetysillat muodostuvat uusiin asemiin ja annettu muoto säilyy. Tällainen muutos ei kuitenkaan ole pysyvä. Sen sijaan vastaava prosessi suolasiltojen tai rikkisiltojen kohdalla tuottaa tuloksena pysyviä muutoksia, esimerkiksi permanent press -viimeistys. Nämä sidokset ovat katkottavissa pitempiaikaisella kuumavesi- tai höyrykeittimellä.[127] Hyödynsimme villan lämpömuokattavuutta erilaisissa poimutuskokeiluissa, joita keitimme tai höyrytimme kolmiulotteisen muodon säilyttämiseksi (kuva 31).

KUVA 30. Poimutuskokeilu villasekoitekankaalle.

KUVA 31. Esimerkki kudontakokeiluiden vanuttamisesta.

Villa on huonon syttyvyytensä vuoksi luonnostaan paloturvallinen kuitu. Paloturvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat materiaalin sisältämä luonnollinen kosteus, typpipitoisuus sekä korkea syttymislämpötila. Syttyvyyden eräänä kriteerinä on käytetty happi-indeksiä eli LOI-arvoa (limiting oxygen index). Villan LOI-arvo on 24 - 25, mikä on paras arvo luonnonkuiduilla (vertaa esimerkiksi puuvillan ja pellavan LOI-arvo on 18 - 19). Villa voi syttyä, mutta se ei yleensä jatka palamista, ellei ulkopuolinen lämmönlähde ylläpidä palamista.[128] Villa voidaan palosuojata esimerkiksi *Zirpro*-käsittelyllä, joka tekee palosuojauksesta pysyvän.[129] Paloturvallisuus on tärkeää silloin, kun tekstiileitä sijoitetaan julkiseen tilaan. Koska kokeiluissamme villa yhdistyy pellavakuteeseen sekä puuvillaloimeen, täytyy mahdollisen palosuojauksen tarvetta miettiä.

---

[127] Boncamper 2011, 164.

[128] Ahonen, Kallonen & Ryynänen 2007, 15, 21; Boncamper 2011, 165.

[129] Ahonen et al. 2007, 46.

Villa kestää huonosti auringonvaloa, mikä saattaa asettaa joitakin rajoitteita sen käyttöön sisustustarkoituksessa. Auringon ultraviolettisäteet katkovat villan kystiinisidoksia ja hapen kanssa tapahtuva hapetusreaktio molekyyliketjuja - villakuitu kellastuu, haurastuu ja sen lujuus alenee.[130] Tämä seikka on tärkeä huomioida suunnitteluprosessissa.Villa soveltuu hyvin kohteisiin, joissa se ei ole alttiina likaantumiselle. Sitä voi pestä alhaisessa lämpötilassa ja mekaanista hankausta välttäen. Puhdistamiseen soveltuu imurointi sekä tuuletus. Villa on herkästi nyppyyntyvää, joten puhdistuksen tulee olla hellävaraista.[131] Kokolattiamatoista ja villahuovista irtoava villapöly voi aiheuttaa hengitysteiden ja limakalvojen ärsyyntymistä. Näissä tapauksissa kuituihin sitoutuneet väri- ja viimeistysaineet aiheuttavat suurimman osan oireista.[132] Jotta teos olisi pitkäaikainen täytyy kartoittaa myös huoltomahdollisuudet.

Leena Koivunen teki osana *Woollen Innovations* -hanketta selvityksen erilaisista käsittelyistä, joilla villan ominaisuuksia voidaan parantaa, joten emme omassa tutkielmassamme keskity näihin osa-alueisiin tarkemmin.[133]

4.2 Etsimässä pohjoista oloa

Suunnittelutehtävän määrittämisen jälkeen aloimme suunnitella OLOkonseptin sovellusta. Teimme tila-analyysin *Hullu Poro* -hotellin aulasta, ja aloimme etsiä oikeanlaista tunnelmaa ideoinnin ja protoilun avulla. OLOkonseptin sovelluksen tavoitteena oli tarjota pohjoinen olotila *Hullu Poro* -hotellin aulaan.

---

130 Boncamper 2011, 176 - 177.

131 AWI 2011.

132 Boncamper 2011, 173.

133 ks. lisää aiheesta Tuovinen 2014, 33 - 35.

4.2.1 Tila-analyysi: Vuodenaikojen rytmit

Hullu Poro- hotellilla on useita toimitiloja joilla jokaisella on omat yksilölliset ilmeensä ja tunnelmansa. Hotellin omistaja Palosaari sanoo keränneensä vuosien varrella erilaisia huonekaluja ja sisustuksellisia elementtejä, joilla he muokkaavat tilojen tunnelmia pääasiassa yhdessä tyttärensä kanssa. *Hullu Poro Oy* onkin tullut tunnetuksi asiakkailleen juuri näiden muunneltujen, persoonallisten sisustusratkaisujen myötä. Useat asiakkaat ovat kertoneet, että odottavat vuosien jälkeen mitä uutta hotellin toimitiloissa on tehty. Yrityksen yhtenä tavoitteena on tarjota asiakkaille ainutlaatuiset puitteet ja yksilöllinen palvelu.[134] Palosaaren yritystoimintaa voidaan pitää eteenpäin suuntaavana, toimitilat sekä palvelut ovat vastanneet aina kunkin ajan kysyntään. Yrityksen toimitiloissa ja palveluissa tehdään jatkuvasti muutos- ja rakennustöitä.[135] Tarkastelemmetila-analyysissa *Hullu Poro* -hotellin oleskelutilassa kolmena eri vierailukertana tehtyjä havaintoja. Oleskelutila, johon suunnittelimme OLO-konseptin sovelluksen (ks.4.2.4.) on nimetty *Reindeer Lounge*.

Tekemiemme tilahavaintojen perusteella hotellin aulatilan luonne muuttuu merkittävästi hotellin asiakkaiden, vuorokauden ja vuodenajan mukaan. Hotellin asiakkaat vaihtelivat näkyvästi talvi- ja kesäkausina. Ympärivuotisista asiakkaista 60% on suomalaisia, jonka asiakaskuntaan kuuluu paljon liikematkailijoita. Joulusesonki on hotellilla vilkkainta aikaa. Tällöin 90% hotellin asiakkaista on englantilaisia ja venäläisiä sekä japanilaisia, hollantilaisia ja saksalaisia[136]. Talviaikaan kiinnitimme huomiota, että turistiryhmät kokoontuvat hotellin aulatiloissa ja odottavat sisällä ulkovaatteissa. Vilkkaimman joulusesongin aikaan aulatilassa näkyy kansainvälisyys. Turistit, matkanjärjestäjät sekä tontuiksi pukeutuneet kausityötekijät valtaavat oleskelutilan. Turistien joukossa on runsas määrä lapsia, jotka täytyy ottaa huomioon pintojen suunnittelussa. Joulusesongin aikana aulatilassa on korkeampi äänen taso, tilan täyttää kansainvälinen puheensorina, rytmikkäät joululaulut sekä television äänet. Kesällä oleskelutila on rauhallinen, ihmisiä ei juurikaan näe sisällä ja avoimesta ovesta kuuluu linnunlaulua. Hotellin omistaja haluaisi kehittää hiljaista kesäsesonkia houkuttelevammaksi[137].

---

[134] Palosaari 2012.

[135] Hullu Poro Oy 2012.

[136] Palosaari 2012

[137] Palosaari 2012

Tiloista päivisin hotellin odotusaulana toiminut *Reindeer Lounge* muuttuu iltaisin ravintolaksi ja baariksi sekä artistien esiintymispaikaksi.

Fyysisesti aulatila on pitkänomainen ja funktionaalinen, kulmikas suorakaide. Tilan muoto vaikeuttaa kokonaisuuden hahmottamista ensisilmäyksellä. Sisäänkäynnistä katsottuna vastaanotto on oikeanpuoleisella seinustalla. Vastaanoton vieressä on myös matkamuistomyymälä, jossa tavarat ovat esillä puisilla hyllyillä sekä lasivitriineissä. Esillä on paljon pehmoleluja, muun muassa poroja ja huskeja. Pääoven vasemmalla puolella on takkanurkkaus, jonka kalusteet ovat tumman sävyisiä. Vilkkaimpana aikana takkanurkkauksessa on paljon ihmisiä ja heidän matkalaukkujaan. Kun aulassa kävellään pidemmälle, saavutaan *Reindeer Lounge* - oleskelutilaan. Tilan keskellä olevat pylväät jakavat sen sohvaryhmien täyttämäksi baariksi / ravintolaksi sekä kulkukäytäksi hotellin majoitustiloihin. Tämän käytävän seinälle suunnittelimme OLOkonseptin sovelluksen. Teokselle varattu seinusta on odotustilassa ainoa yhtenäinen seinäpinta. Seinä toimii taustaseinänä oleskelutilalle sekä tilassa esiintyville artisteille[138]. (Kuva 32.)

[138] Palosaari 2012

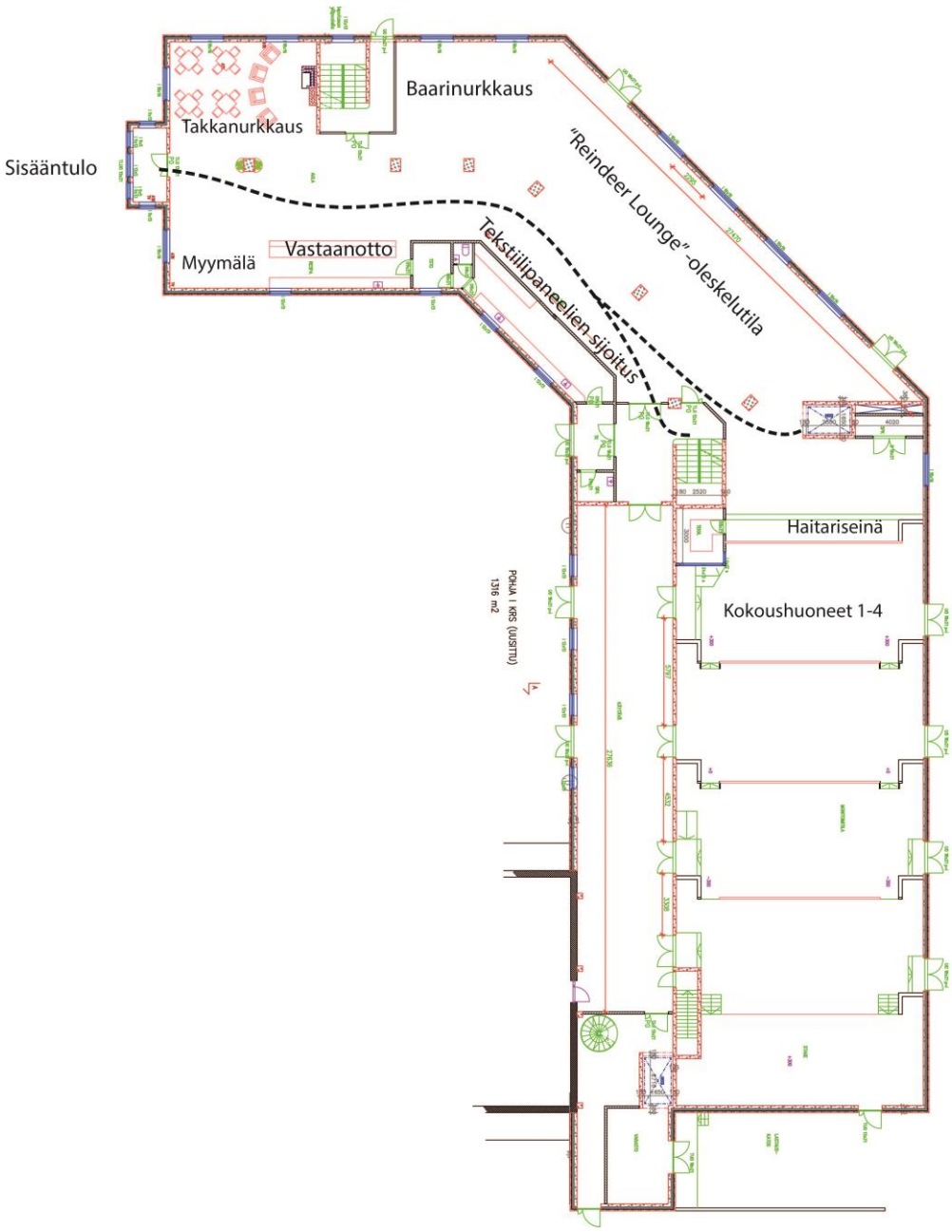

KUVA 32. *Hullu Poro* -hotelli aulatilan pohjapiirros ja toiminta-alueet.

Vastaanoton tiski on verhoiltu harmaalla laudoituksella, mukaillen perinteistä pärekattoa. Tiskin alaosassa on näyttöpäätteet joissa näytetään lappilaisia valokuvia maisemista ja vuodenajoista. Tiskin yläpuolella jatkuu sama lautaverhoilu, mikä on somistettu poronsarvilla. Ruskeansävyisessä takaseinässä on näyttävä kultakehyksinen porotaulu sekä useita pieniä kelloja näyttämässä kellonaikoja eri puolilta maailmaa. Lattia on noitarumpukuvioista kokolattiamattoa, joka jatkuu myös muualla oleskelutilassa yhdistettynä harmaaseen graniittilattiaan. (Kuva 33.)

KUVA 33. Vastaanotto ja matkamuistomyymälä.

Värimaailmaltaan tila on tumma, mikä lisää tilan ahtauden tunnetta. Tilassa on käytetty paljon ruskean ja mustan sävyjä. Valkoinen ja osakseen valaistu katto korottaa mukavasti matalaa tilaa. Joulusesonkina sisustuksessa on punaisia joulusomisteita, kun taas kesä-aikana tilassa on keltaisia ja vihreitä sohvatyynyjä. Oleskelutilan hallitsevia sisustuselementtiä ovat Sirpa Alalääkkölän humoristiset ja värikkäät maalaukset, joiden kuva-aiheena on vapaa-ajan toiminta luonnossa. Alalääkkölä voisi pitää *Hullu Poro* -hotellin omana ”sopimustaiteilija”. Voidaan sanoa, että Alalääkkölän maalaukset on osa yrityksen brändiä. Hotellin sisustukseen tuo vaihtelevuutta muun muassa taulujen sekä muoden somisteiden vaihtelu. (Kuva 34.)

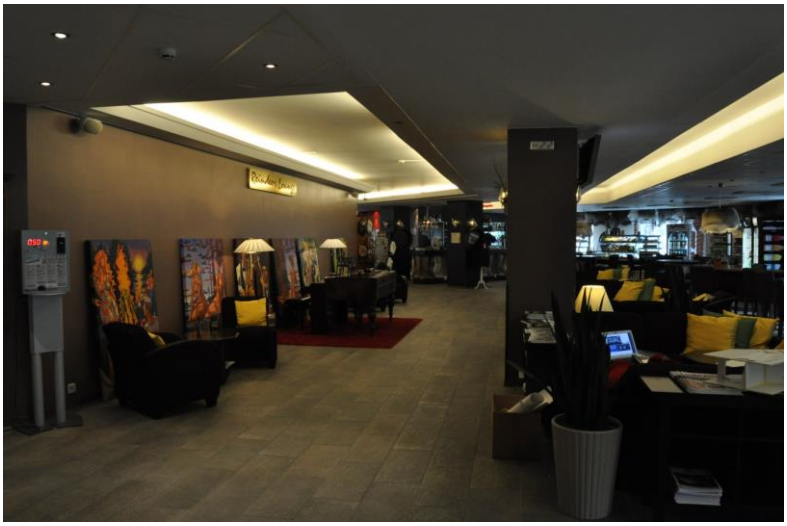

KUVA 34. Vasemmalla kuvassa on teoksen sijoitusseinä.
Aulatila jakautuu pylväillä käytäväksi ja oleskelutilaksi.

Oleskelutila *Reindeer Lounge*:ssa on näyttävä baarinurkkaus, jossa myydään virvokkeita ja pientä purtavaa. Baarinurkkauksen taustaseinä on maalattu mustaksi ja osaltaan verhoiltu porontaljoilla. Porontaljoja on myös käytetty baaritiskin alaosan sekä lampun varjostimien somisteena. Baarinurkkauksen ja oleskelutilan pöytäryhmät ovat korkeita. Tilan tunnelmaa tukee tumma värimaailma ja hämärä valaistus. Istuimet on verhoiltu tummalla nahkalla tai kankaalla. (Kuva 35.)

KUVA 35. Aulatilan baaritiski on somistettu porontaljoilla.

Aulatilan oleskelualue ja käytävä jatkuvat porraskäytävään sekä hisseille, joiden kautta kuljetaan yläkerran majoitustiloihin ja lounasravintola *Taivaaseen*. Hissien ja portaikon taakse jäävät hotellin kokoushuoneet, jotka saadaan yhdistettyä taittuvilla haitariovilla yhtenäiseksi tilaksi muun oleskelutilan kanssa. Oleskelutilaa ja kokoushuoneita rajaavissa haitariseinissä on puukuvioitu saamelaisia rumpukuvioita. Rumpukuviot toistuvat myös kokolattiamatossa, mikä on *Hullu Poro* –hotellin tilaama. Haitariseinien voimakkaat pystylinjat ja materiaali kontrastit kiinnittävät huomion.(kuva 36)

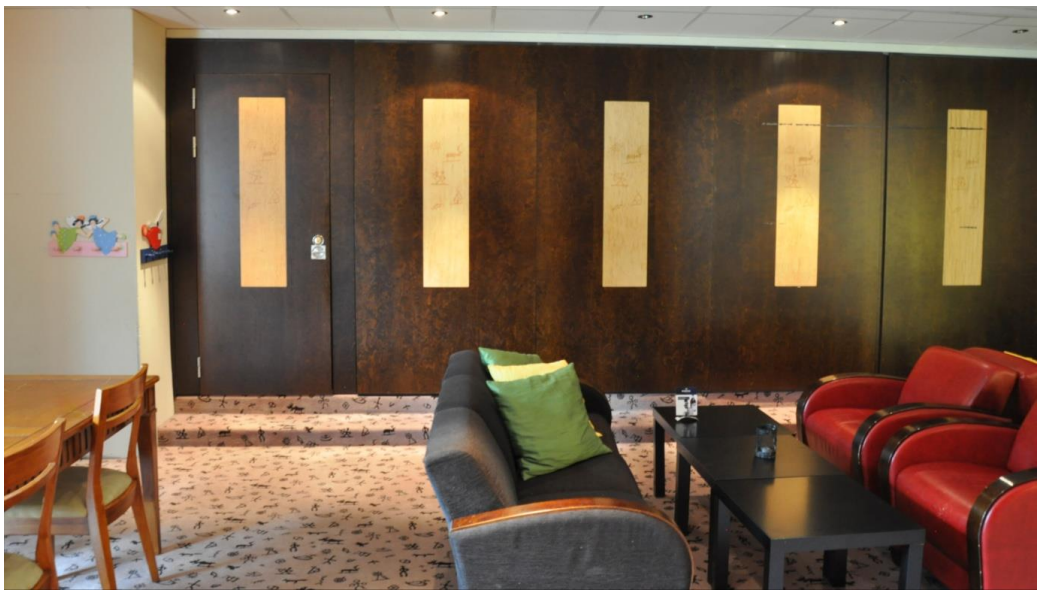

KUVA 36. Oleskelutilan ja kokoushuoneen rajaava haitariseinä sekä kokolattiamatto.

Yrityksen yhtenäiseen visuaaliseen ilmeeseen liittyvät vahvasti poro ja puu. Näitä elementtejä on käytetty myös muualla hotellin tiloissa, muun muassa koivuja on käytetty tekstiiliteoksien kuvioaiheena sekä sisustuselementteinä. Alalääkkölän porohahmoja löytyy sekä hotellin sisätiloista että julkisivusta. (Kuva 37)

KUVA 37. *Hullu Poro* -hotellin julkisivu.

4.2.2 Pohjoisuus inspiraationa

Vuodenaikojen vaihtelu ja pohjoisuus olivat mielenkiintoisia lähtökohtia OLOkonseptin sovelluksen suunnittelulle. Lapin luonnossa esimerkiksi valo vaihtelee eri vuodenaikoina ääripäästä toiseen; talvinen kaamos ja värikkäät revontulet sekä kesäinen valkea yötön yö. Pohjoisen muuttuva valo on kiinnostava Lappiin tulevalle matkailijalle. Valon lisäksi myös maiseman värit muuttuvat ympäri vuoden, ja matkailija saa uudenlaisia elämyksiä samassa kohteessa eri vuodenaikoina. Lähestyimme aihetta etsimällä kuvapareja (kuva 38), joissa vertaamme pohjoisen luonnon maisemaa tai ilmiötä sisätilojen vastaavaan tunnelmaan. Kuvaparit toimivat tunnelmatauluna OLOkonseptin sovelluksen suunnittelulle. Ylimpänä tunnelmataulussa on revontulet, joiden tunnelma on onnistuttu tallentamaan *Nordic Light* -hotellin huoneeseen. Keskimmäinen kuvapari esittelee valkeutta, jonka voi kokea talvisessa luonnossa. Voisiko sisätilaan toistaa samanlaisen äärettömän valkeuden kokemuksen, kuin tunturissa? Alin kuvapari esittää Lapin värikkäämmän puolen, ruska-ajan tunturissa. Reidar Särestöniemen maalauksesta löytyy samoja sävyjä kuin maisemasta. Työskentelimme koko suunnitteluprosessin ajan hyödyntäen erilaisia kuvia osana keskustelua. Esimerkiksi tunnelmataulu kiteyttää hyvin käymämme keskustelun siitä, mitä pohjoisia elementtejä haluamme korostaa OLOkonseptin sovelluksen suunnittelussa.

KUVA 38. Tunnelmataulu

Lähtökohtaisesti tavoitteena oli suunnitella *Hullu Poro* -hotellin aulaan seinäteos, joka jollain tavalla kuvastaisi pohjoista maisemaa ja tarjoaisi mahdollisuuden aulan tunnelman muokkaamiseen. Teimme muotokielitaulun (kuva 39), jonka avulla aloimme hahmottaa sekä pintojen että teoksen muotokieltä. Seinäteos ei saisi kilpailla tilassa olevien muiden elementtien kanssa, vaan sen tulisi tuoda tilaan harmoniaa ja tukea siellä olevia yksityiskohtia. Alkuajatuksena oli tekstiilin avulla luoda aulan seinälle reliefin omainen pinta. Halusimme, että tekstiilipinnat toimisivat vuorovaikutuksessa tilan käyttäjien kanssa esimerkiksi valaistuksen avulla ja tarjoaisivat näin mahdollisuuden säätää aulatilan tunnelmaa. Ajatus muuttuvasta tekstiilistä ja valaistuksen yhdistämisestä tekstiilipintoihin oli inspiroiva näkökulma suunnitteluun. Suunnittelun alkuvaiheessa emme antaneet teknisten seikkojen, kuten valaistuksen toteutuksen rajoittaa ideointia. Muotokielitaulusta löytyy yksinkertaisia perusmuotoja, suo-

rakulmioita sekä ympyröitä. Lisäksi pinnoissa on rouheutta, leikkisyyttä, yllättävyyttä ja vastakohtia. Monissa pinnoissa voi nähdä tarinoita tai luonteen ja niitä haluaa koskettaa. Nämä ajatukset olivat mukana keskusteluissa, kun pohdimme pintojen suunnittelua ja materiaalien yhdistämistä sekä teoksen muotokieltä.

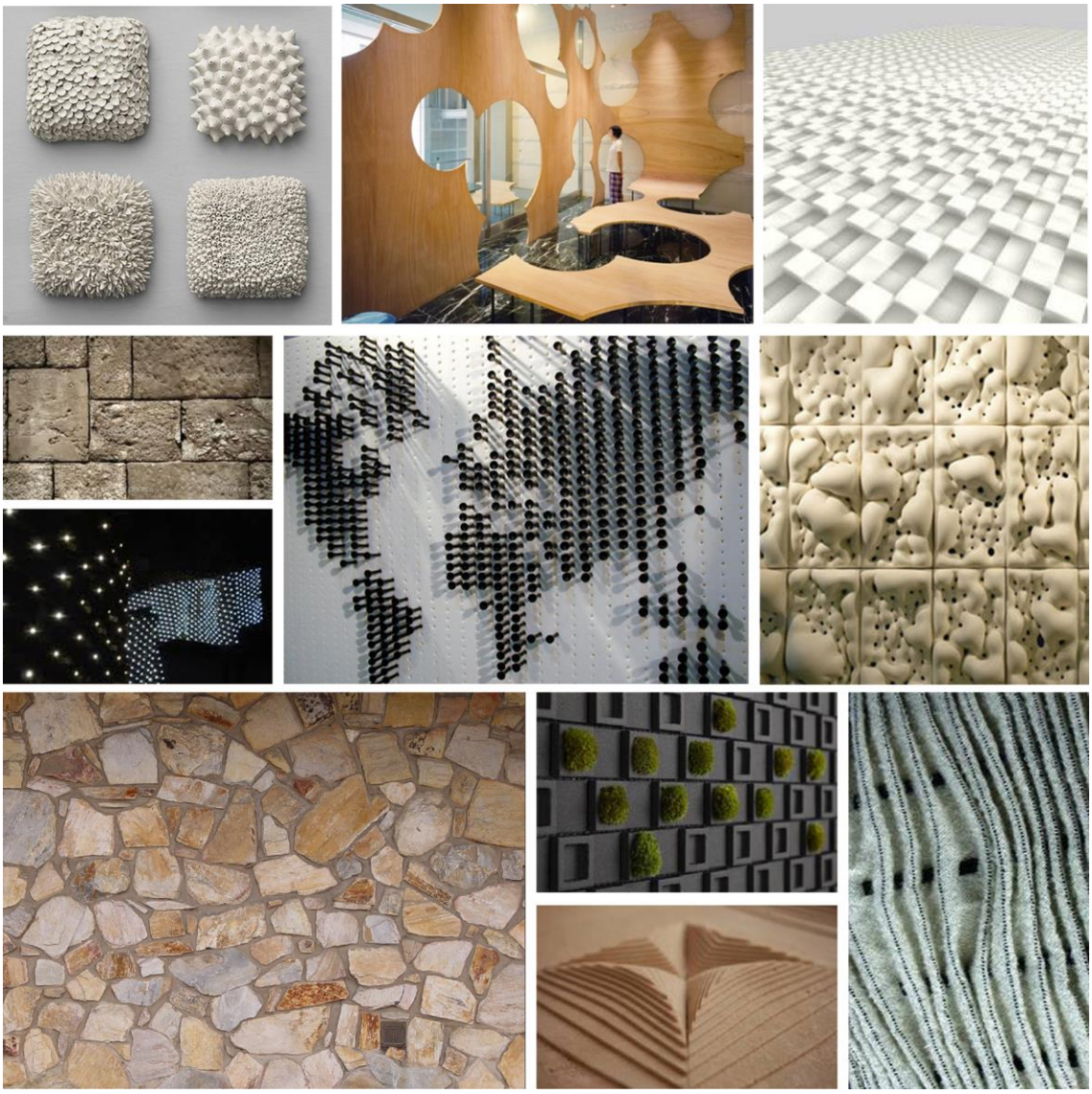

KUVA 39. Muotokielitaulu

Hotellin aulassa on paljon yksityiskohtia, esimerkiksi Alalääkkölän maalaukset tarjoavat intensiivisiä värejä ja kiinnittävät huomion. Teimme *Innovatiiviset tekstiilit* -opintojaksolla kokeiluita luonnonvalkoisella villalla, koska ajattelimme vaalean sävyn toimivan hyvin eri väristen valaistusten kanssa ja lisäksi se toi esiin erilaiset pintastruktuurit. Valot ja varjot korostuivat luonnonvalkoisessa villassa. Villan lisäksi hyödynsimme kudontakokeiluissa pellavaa, joka toimi kontrastina villan pehmeydelle ja mattapintaisuudelle. Aikaisempien

kudontakokeiluiden perusteella näiden materiaalien yhdistäminen toimi hyvin kokeiluiden viimeistyksissä. Kokeiluiden pinnat toivat mieleen jään ja lumen eri muodot - nämä ovatkin pohjoisen maiseman keskeisiä esteettisiä elementtejä.

Palosaari antoi idean hyödyntää *Seven Seasons* -ajatusta teoksen suunnittelussa. Hän sanoi, että tämä tarjoaisi myös Leviin liittyvän tarinan matkailijoille kerrottavaksi. Aloimme etsiä kokeiluita, jotka ilmentäisivät tiettyä vuodenaikaa (ks. esimerkkikollaasit kuvat 40 ja 41). Talvisia vuodenaikoja kuvaamaan oli helppo löytää luonteeltaan oikeanlainen pinta - villa kuvaa hyvin ensilunta, keskitalven tykkylunta tai joen rikkoutuvaa jäätä. Kesäisille vuodenajoille oli vaikeampi löytää valkoisesta villasta sopivaa ilmentäjää. Tämän vuoksi otimme ideointiin mukaan myös erilaiset kuvioaiheet, jotka sopivat pohjoissuomalaiseen luontoon ja erityisesti *Hullu Poro* -hotelliin: puun ja poron siluetit. Näistä kuvioaiheista saisi myös viitteelliset, jos teokseen ei haluttaisi mitään esittävää.

KUVA 40. Kollaasi keskitalvi-teeman ympärille.

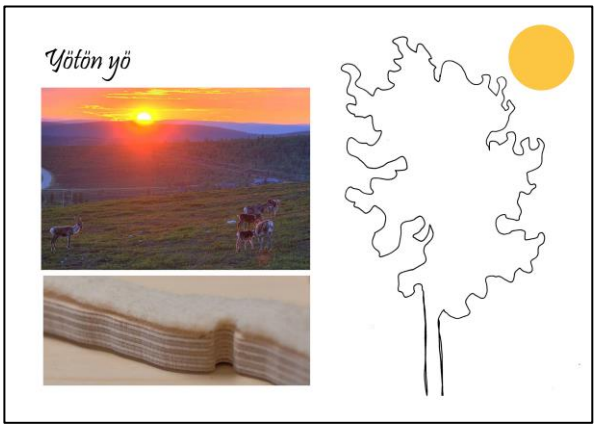

KUVA 41. Kollaasi yöttömästä yöstä.

Tunnelma- ja muotokielitaulut sekä *Seven Seasons* -kollaasit olivat ideoinnin kokoajia, joihin palattiin monesti jälkikäteen tarkistamaa OLOkonseptin sovelluksen suunnittelun lähtökohtia. Nämä ohjasivat suunnitteluprosessia ja protoilun eri työvaiheita.

4.2.3 Protoilu

Avoimuus kokeiluille on elinehto luovuudelle. Prototypointi - halu mennä asioiden edelle ja kokeilla sitä rakentamalla - on paras todiste kokeilevasta otteesta. Prototyyppi ei ole malli valmistukseen kohta menevästä tuotteesta, vaan se pitäisi käsittää prosessin aikaisemmaksi vaiheeksi. Prototypoinnin avulla saadaan tuloksia nopeasti. Murehtimisen arvoiset ongelmat ovat usein monimutkaisia, ja sarja aikaisen vaiheen kokeiluita on usein paras tapa valita kilpailevista vaihtoehdoista. Mitä nopeammin ideoista saadaan käsinkosketeltavia sitä nopeammin päästään arvioimaan ja määrittelemään niitä, sekä kohdistamaan ajatukset parhaaseen ratkaisuun. Kaikki käsinkosketeltava, joka antaa tutkia ideaa ja viedä sitä eteenpäin, on prototyyppi.[139] Jo suunnitteluprosessin alkuvaiheessa puhuimme ”kokeilulaboratoriosta”, jossa ideoitaisiin ja tehtäisiin kokeiluita luovassa ja avoimessa ilmapiirissä. Protoilu kuvaa hyvin työskentelytapaamme, joka tähtäsi koko ajan yhteisen OLOkonseptin suunnitteluun. Vertailimme ja analysoimme sekä omaa että parin työskentelyä ja valintoja. Ei ollut ”sinun ja minun” luonnoksia, vaan kaikki käsillä oleva materiaali oli hyödynnettävissä.

Tarkastelimme *Innovatiiviset tekstiilit* -opintojaksolla tekemiämme kudontakokeiluita ja lähdimme protoilemaan niitä eteenpäin. Kudontakokeiluissa etsittiin pintoihin erilaisia rytmejä sidosten ja materiaalien avulla. TC-1 kudontalaite osoittautui parhaaksi tällaisessa kokeilevassa työskentelyssä, koska sidoksia pystyttiin muokkaamaan helposti protoilun aikana. Olimme tehneet ensimmäiset kudontakokeilut villalevystä revityistä kaistaleista ja näistä oli vaikea saada tasaista kudontajälkeä. Villatopsi tarjosi ratkaisun tähän ongelmaan, koska se on tasalaatuista ja sitä hyödyntäen kudonta myös helpottui huomattavasti (kuva 42). Topsi oli helppo syöttää viriöön sukkulalla, ja sen avulla sai aikaan kolmiulotteisia pintoja. Lisäksi teimme jatkokehittelyä ontelosidoskokeiluiden parissa löytääksemme oikean tavan niiden vanuttamiseen ja viimeistyskäsittelyyn.

---

[139] Brown 2009, 88 - 89, 92.

KUVA 42. Kudontaa villatopsilla.

Prosessin aikana vierailimme myös erilaisissa yrityksissä tutustumassa villamateriaalin muokkausmahdollisuuksiin. Taidehuovuttaja Asta Siurua esitteli Yli-Iissä sijaitsevalla työpajallaan oman huovutuskoneensa, jolla hän työstää tasomaisia villapintoja ja -teoksia. Teimme huovutuskokeiluita hänen ohjauksessaan (kuvat 43). Lisäksi tutuistuimme villahuovan kuviontimahdollisuuksiin vesileikkurilla Lapin vesileikkaus -yrityksessä Kemissä (kuva 44) sekä laserleikkurilla Lapin ammattiopistolla Rovaniemellä.

KUVA 40. Villan muokkauskokeiluja Asta Siuruan työhyöneella.

KUVA 44. Vesileikkuri leikkaa samalla kertaa huopaa sekä vaneria.

OLOkonseptin sovelluksen suunnitteluun vaikutti teoksen sijoitusseinä. Palosaari kertoi vaihtelevansa teosten sijoitusta Levillä omistamiensa tilojen sisällä. Halusimme suunnitella teoksen siten, että se olisi mahdollista jakaa pienempiin osiin. Tämä mahdollistaisi teoksen sijoittamisen jatkossa erikokoisiin tiloihin tai esimerkiksi saman tilan eri seinille. Lähdimme kehittämään ajatusta tekstiilipaneeleista, jotka yhdessä muodostaisivat hotellin aulan seinälle teoksen. Haimme paneelien muotoihin inspiraatiota luonnon elementeistä - metsästä, joesta, lumesta ja jäästä. Pohdimme paljon teoksen asemaa suhteessa tilaan ja käyttäjään sekä sen kantamaa merkitystä. Aulatila on tärkeä yrityksen imagon ilmentäjä, joten sen vuoksi sinne valittujen elementtien tulee olla harkittuja ja kokonaisuuden yhtenäinen.

Teimme luonnostelua sekä käsin että tietokoneella. Alkuvaiheen luonnokset (kuva 45) olivat keskustelun työvälineitä ja ensimmäisistä luonnoksista siirryttiin jatkamaan luonnostelua tietokoneen suunnitteluohjelmilla (*Photoshop*, *Illustrator*, *3ds Max Design*, *Archicad*) (kuva 46). Tietokoneella luonnostellessa oli helpompi tarkastella suunnitelmaa ja muotoja suhteessa seinäpintaan, johon teos oli tarkoitus suunnitella. Suunnitteluohjelmat mahdollistivat myös tekstiilipintojen tuomisen luonnosteluun ja niiden vertailun suhteessa toisiinsa sekä paneeliien muotoihin.

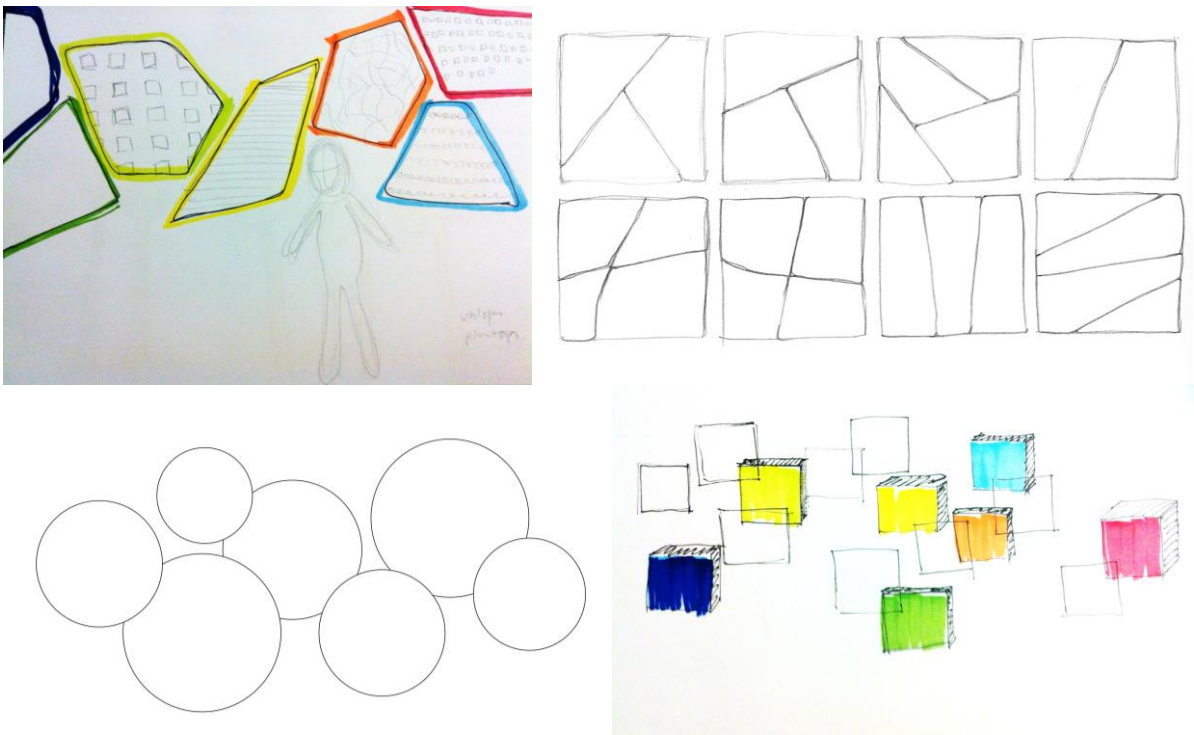

KUVA 45. Alkuvaiheen luonnoksia

KUVA 41. Luonnostelua erilaisten suunnitteluohjelmien avulla.

Suunnitteluohjelmien lisäksi hyödynsimme suunnitelman kehittelyssä pienoismallia (kuva 47), joka oli tehty 1:20 mittasuhteessa. Pienoismallin avulla teoksen, tilan ja ihmisen suhteen pystyi ymmärtämään paremmin. Koska pienoismalli oli tehty tarkassa mittasuhteessa, pystyimme tekemään samassa mittasuhteessa luonnoksen tietokoneella, tulostamaan ja testaamaan sen pienoismallin avulla. Näiden keinojen avulla hahmottelimme erilaisten tekstiilipintojen ja paneelien kokonaisuuksia *Hullu Poro* -hotellin aulatilaan.

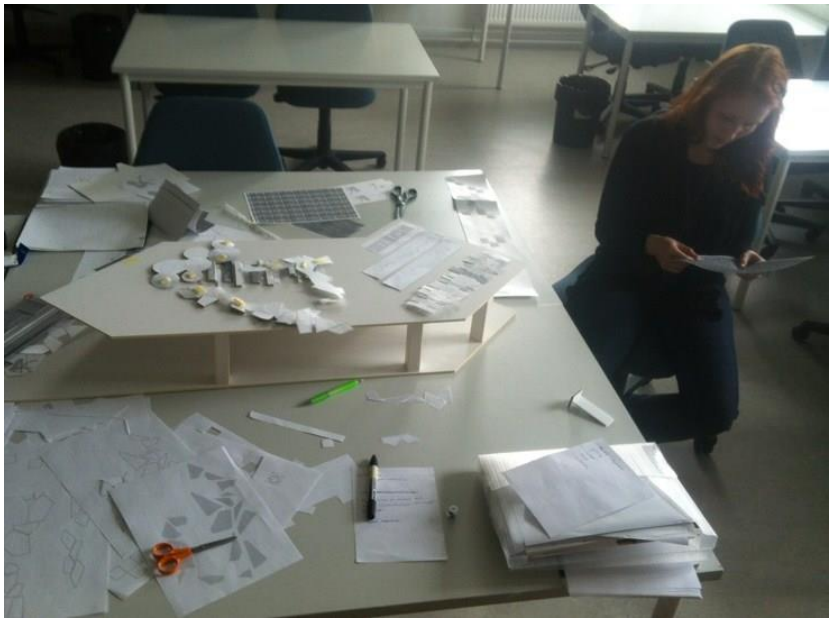

KUVA 42. Protoilimme paneelien muotoa pienoismallin avulla.

Pienoismalli konkretisoi suunnitelmaa ja aloimme miettiä myös teoksen teknistä toteutusta. Esittelimme paneelien ideaa *Proto Design II* -hankkeen[140] työntekijä Olli Nurmelalle ja ideoimme paneelien mahdollisia kiinnitysmenetelmiä sekä valaistusmahdollisuuksia. Ideointi tuotti ajatuksen esimerkiksi magneetein kiinnitettävistä paneeleista, jolloin niiden asettelu olisi muunneltavissa (kuva 48). Mietimme myös tekstiilien kiinnittämistä valoa läpäisevään muovipleksiin, jolloin valonlähteen voisi kiinnittää paneelien taustalle (kuva 49).

[140] *Proto Design II* -hanke on Lapin yliopiston, Rovaniemen ammattikorkeakoulun, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun, Lapin ammattiopiston ja Ammattiopisto Lappian yhteishanke, joka edistää oppilaitosten välistä yhteistyötä ja kartoittaa lappilaista innovaatiotoimintaa.

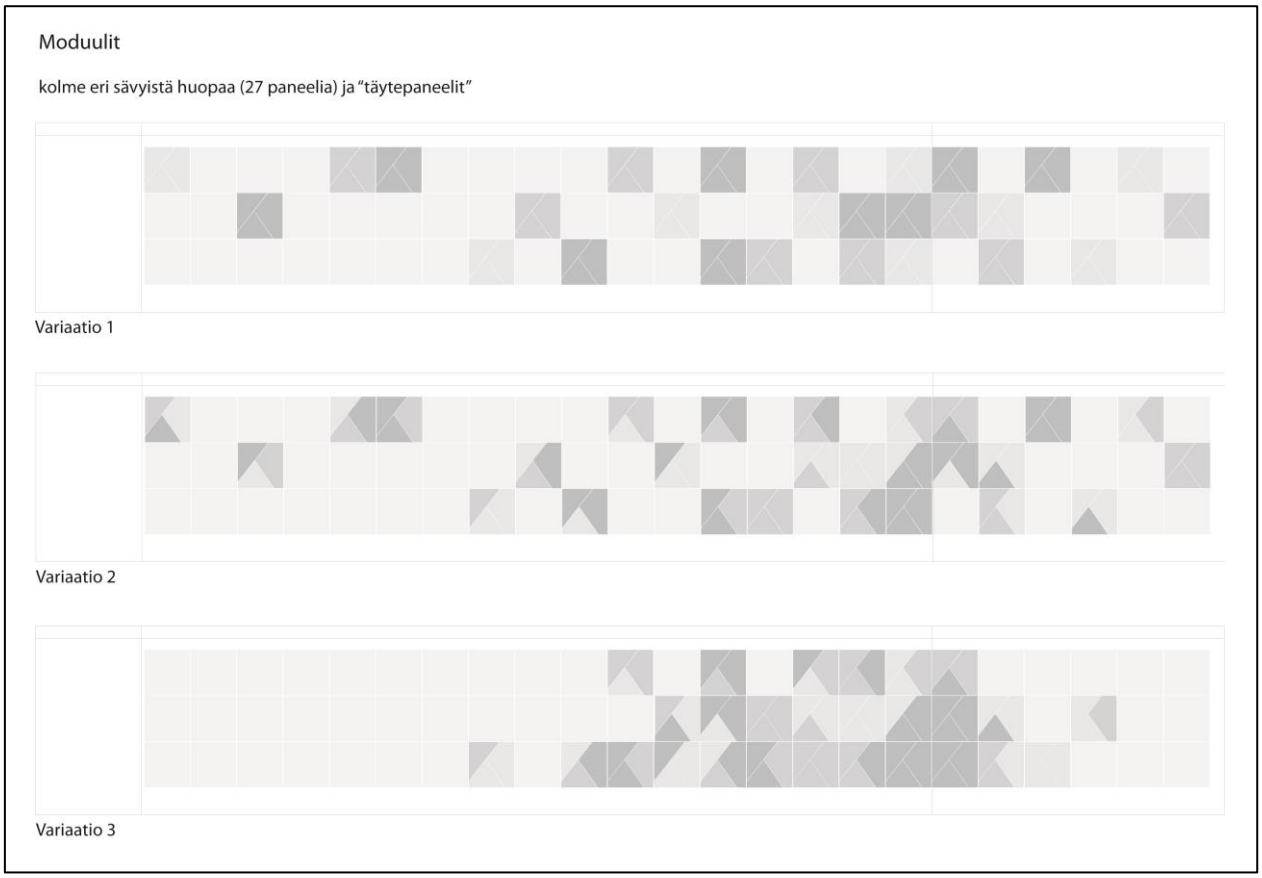

KUVA 43. Magneetein kiinnitettävät paneelit ja muunneltava teos

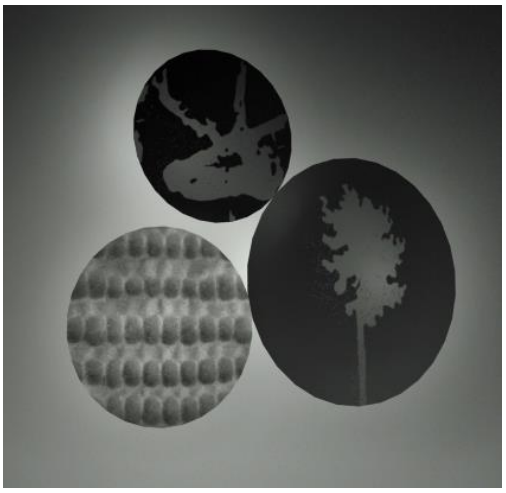

KUVA 44. Visualisointi valon hyödyntämisestä.

Luonnostelun, pienoismallin sekä visualisointien avulla teimme päätöksen siitä, millaisia pintoja haluamme paneeleissa käyttää. Olimme tehneet monia erilaisia kudottuja ja huovutettuja kokeiluita, ja tarkastelimme niitä kooten erilaisia materiaalikollaaseja (kuva 50), joiden avulla vertailimme pintoja suhteessa toisiinsa. Vertasimme myös suunnitteluprosessin alussa koottuja tunnelma- ja muotokielitauluja näihin kollaaseihin. Valitsimme jatkokehittelyyn

kudottuja pintoja (kuva 51), koska niistä löytyi samanlaista rytmiä kuin muotokielitaulusta. Kudontakokeilut olivat myös pisimmälle vietyjä ja viimeisteltyjä, mikä vaikutti siihen, että halusimme jatkaa niiden protoilua. Tässä vaiheessa jätimme suunnittelusta pois myös poron ja puun siluetit, koska halusimme keskittyä tekstiilipintojen tarjoamiin mielikuviin esimerkiksi lumesta ja jäästä.

KUVA 45. Tehtyjen materiaalikokeilujen tarkastelua

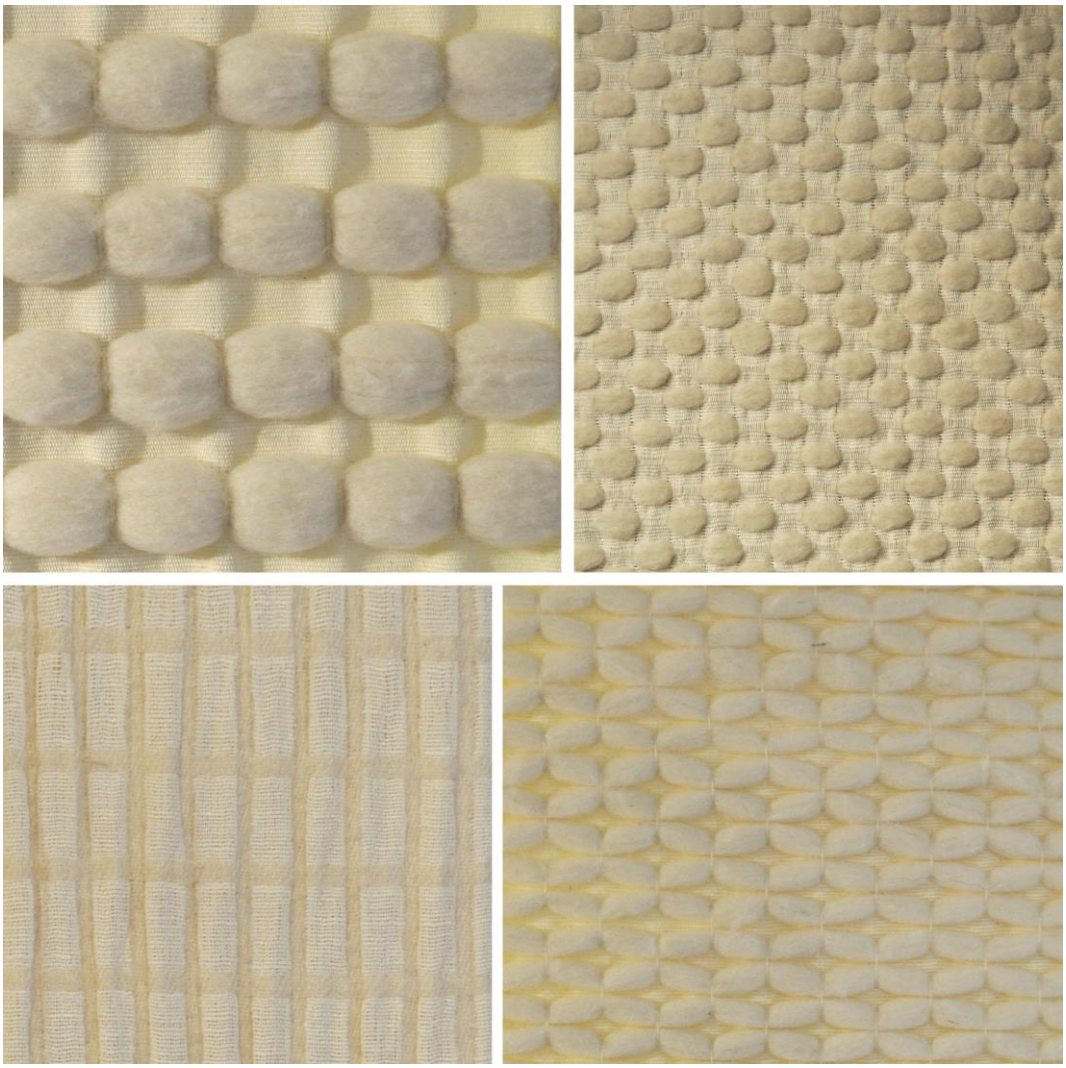

KUVA 46. Jatkokehittelyyn valitut kudotut pinnat.

OLOkonseptin sovelluksen suunnittelussa pohdimme useaan otteeseen tekstiilipintojen ja paneelien muotojen suhdetta. Valitsimme luonnoksista kolme erilaista paneeliyhdistelmää, joita lähdimme tarkastelemaan 3D-mallinnosten avulla (kuvat 52, 53 ja 54). Mallinnokset toivat teoksen tarkasteluun paremmin mukaan myös tilan käyttäjät ja ihmisen mittasuhteet.

KUVA 47. *Joki* -paneelivaihtoehdon suunnittelun lähtökohtana on jokien lähtevät jäät.

KUVA 48. *Metsä* -paneelivaihtoehto tuo tilaan metsikön ja puiden runkojen rytmin.

KUVA 49. *Polku*-paneelivaihtoehto kuvaa ihmisten tekemiä polkuja erämaahan. Polun muoto on pelkistetty neliöiksi.

Jotta pystyimme tarkastelemaan pintojen ja paneelien toimivuutta yhdessä sekä näiden kokoa suhteessa ihmiseen, teimme paneeleista 1:1 paperiset hahmomallit (kuva 55). Paperimallien avulla konkretisoimme myös, miten tekstiilit olisi paras kiinnittää paneeleihin. Esimerkiksi, miten kudottu tekstiili on taloudellisin hyödyntää ja millaisia rakenteita tarvitaan, jotta paneelien muoto saavutetaan.

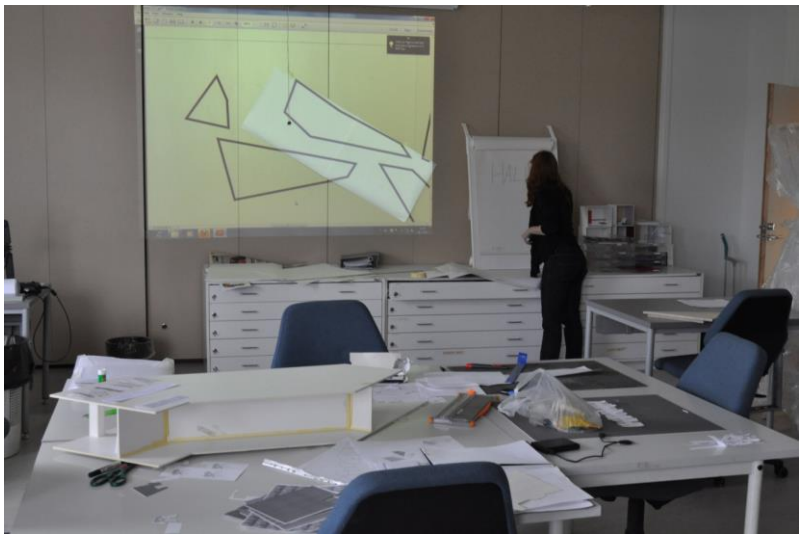

KUVA 50. Hahmomallien piirtämistä.

4.2.4 Pohjoista pintaa -teos

Valitsimme prototyyppien valmistukseen *Metsä*-paneelivaihtoehdon. Totesimme suorakaiteen olevan paras muoto hyödyntää mahdollisimman taloudellisesti kudotut tekstiilit. Esimerkiksi *Joki*-vaihtoehdosta olisi jäänyt paljon hukkapaloja. *Metsä*-vaihtoehdossa näkisimme tekstiilipinnat isoina yhtenäisinä pintoina. Teetimme paneeleista prototyypit *Taidekehystämö Hyvärisellä* Rovaniemellä, ja yhteen paneeleista asensimme led-valonauhan. Paneelien prototyypit olivat esillä *Woollen Innovatios* -hankkeen loppunäyttelyssä 26.11. - 12.12.2013 (kuvat 56 ja 57) sekä *Arctic Design Week 2014* -tapahtuman *Ajan kanssa* -näyttelyssä 17.2. - 9.3.2014 (kuva 58).

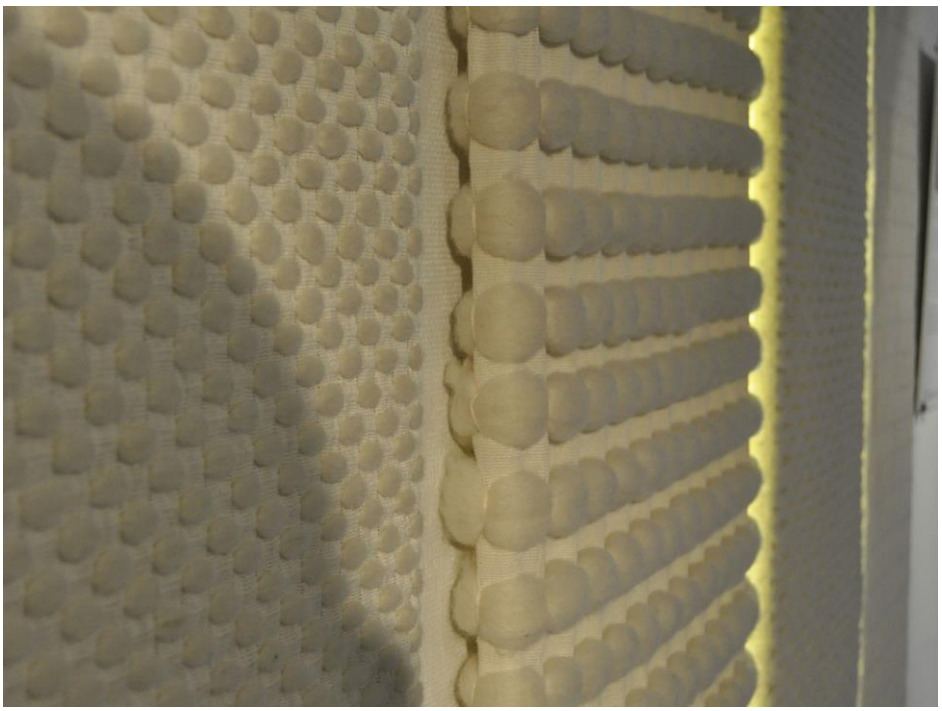

KUVA 51. *Pohjoista pintaa* –teoksen prototyyppi, lähikuva.

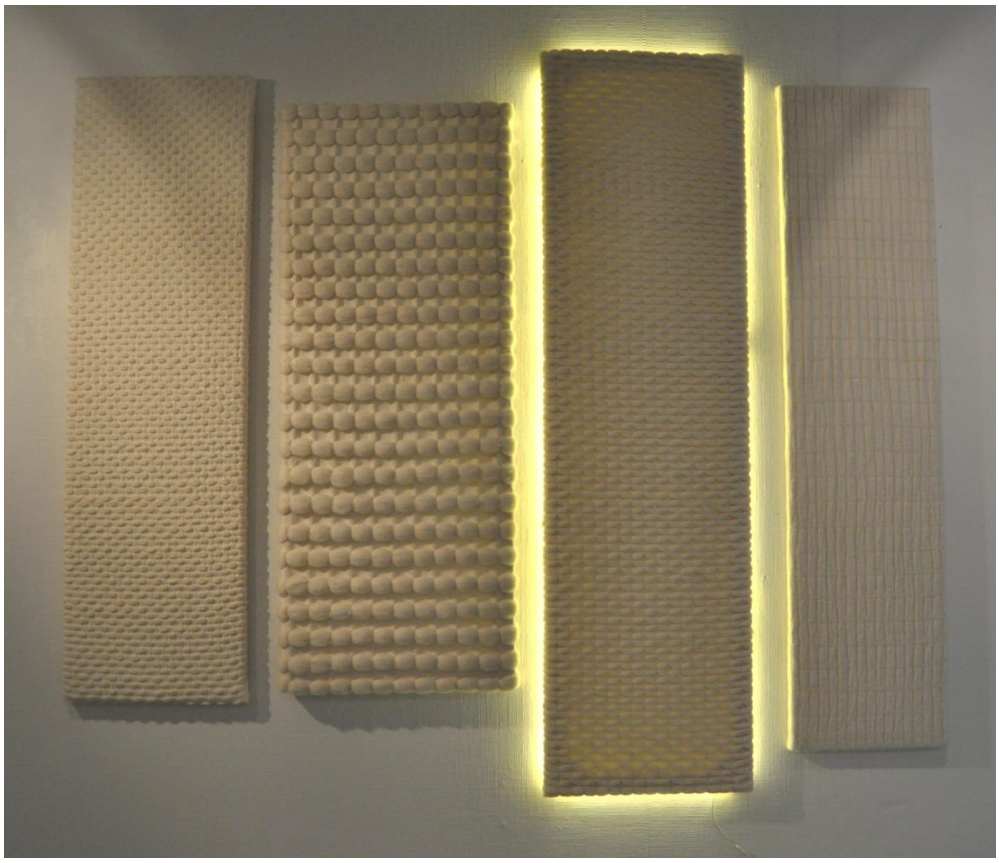

KUVA 52. *Pohjoista pintaa* -teoksen prototyyppi *Woollen Innovations* -hankkeen loppunäyttelyssä.

KUVA 53. Paneelien prototyypit esillä *Ajan kanssa* -näyttelyssä *Rovaniemi Design Week 2014* -tapahtumassa.

Lopullisessa teoksen suunnitelmassa yhdistyy neljä erilaista kudottua pintaa sekä tasaista villahuopaa. Koska villamateriaali kellastuu UV-valon vaikutuksesta, suunnittelimme teokseen kolmea erisävyistä luonnonvalkoista villaa, jotta ajan kuluessa tapahtuvia sävyjen muutoksia ei erottaisi niin selkeästi. Teoksen pinnat käsitellään palosuoja-aineella. Teoksen osat on mahdollista kiinnittää seinään joko yksitellen tai kahden-neljän paneelin ryhminä. Led-valot kiinnitetään kuhunkin paneeliin erikseen ja liitetään yhteen paneelien asettelun mukaan. Led-valot mahdollistavat valaistuksen muuttamisen esimerkiksi kaukosäätimen avulla. (Ks. kuvat 59 ja 60.)

KUVA 54. Tekstiilipinnat ryhmitettynä oleskelutilan seinälle.

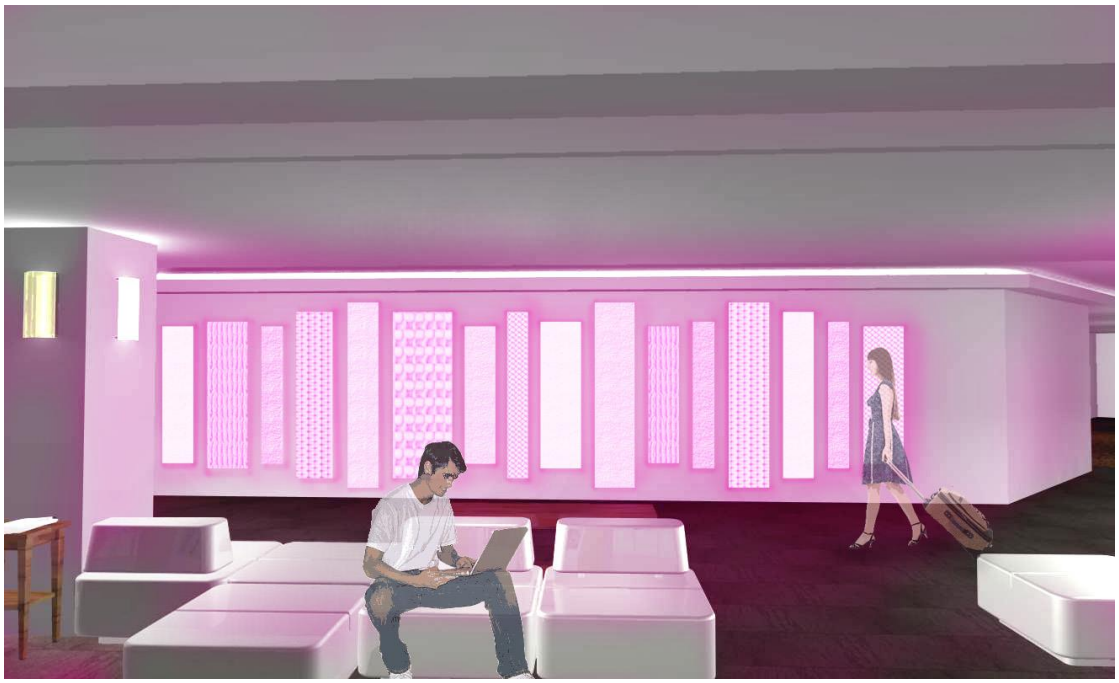

KUVA 55. Valaistuksen hyödyntäminen tilan tunnelman muokkaamisessa.

5 HYVINVOINTIA TUKEVA PINTASUUNNITTELU TILAN EHDOILLA

Asetimme pro gradu -tutkielmallemme *OLOkonsepti: tekstiilimuotoilusta hyvinvointia pintasuunnittelun keinoin case-esimerkkinä Hullu Poro -hotellin aula* kaksi tutkimuskysymystä:

1. Kuinka pintasuunnittelun avulla voidaan vaikuttaa tilan käyttäjien hyvinvointiin?
2. Miten pintasuunnittelukonseptin avulla voidaan kehittää pohjoissuomalaisen matkailualan yrityksen tiloja?

Seuraavissa luvuissa käymme läpi tutkimusaineistosta nousseet tulokset tutkimuskysymyksiin.

5.1 Tunnelmamuotoilua pintasuunnittelun keinoin

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että kokonaisvaltaisella tilojen ja pintojen suunnittelulla on vaikutusta ihmisten hyvinvointiin. Tällä on merkitystä sekä yksityisissä että julkisissa tiloissa. Julkisen tilan suunnittelussa tulisi korostua yrityksen yhtenäinen linja ja toimintatavat. Suunnittelun elementit voidaan nähdä visuaalisina viesteinä, jotka ohjaavat tilan käyttäjien ajatuksia ja toimintaa. Myös tekstiilillä on samanlainen rooli, ja sen avulla voidaan kertoa esimerkiksi yrityksen toiminnasta ja brändistä. Tekstiilin vahvuutena tilassa on toimia moniaistisena elementtinä, ja näin olla osallisena tukemassa ihmisen toimintaa tilassa. Lisäksi tekstiilin luontainen ominaisuus on pehmentää tilan akustiikkaa ja vaikuttaa tilan tarjoamaan kokonaisvaltaiseen tunnelmaan.

Aineisto korosti näkökantaa, että tilojen suunnittelua tulisi tehdä ensisijaisesti käyttäjän ehdoilla. Ympäristöpsykologian näkökulma nostaa ihmisen tarpeet suunnittelun keskiöön. Tällöin ihmistä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti, fyysisestä, sosiaalisesta sekä biologisesta näkökulmasta. Pintasuunnittelua voidaan tehdä myös näistä lähtökohdista - tekstiilipinnat voivat keskustella tilan käyttäjien kanssa sekä visuaalisella sekä emotionaalisella tasolla. Teimme oman sovelluksen (kaavio 4) Caanin kolmiosta (ks. kuva 1 sivulta 14), jossa ihmisen tarpeet on jaoteltu psykologisiin, emotionaalisiin sekä fysiologisiin. Tarkastelimme ihmisen tarpeita pintasuunnittelun kannalta ja pohdimme, miten sillä pystytään vastaamaan eri osa-

alueisiin. Pintasuunnittelulla on mahdollisuus tuoda tilaan tunne turvallisuudesta, lisätä tilan mukavuutta ja viihtyisyyttä, tarjota erilaisia aistivirikkeitä sekä viestiä tilan toiminnoista. Nämä ovat hyvää oloa lisääviä elementtejä. Tilojen suunnittelussa onkin tärkeää tukea positiivisia vaikutuksia ja sulkea pois negatiivisia vaikutuksia.

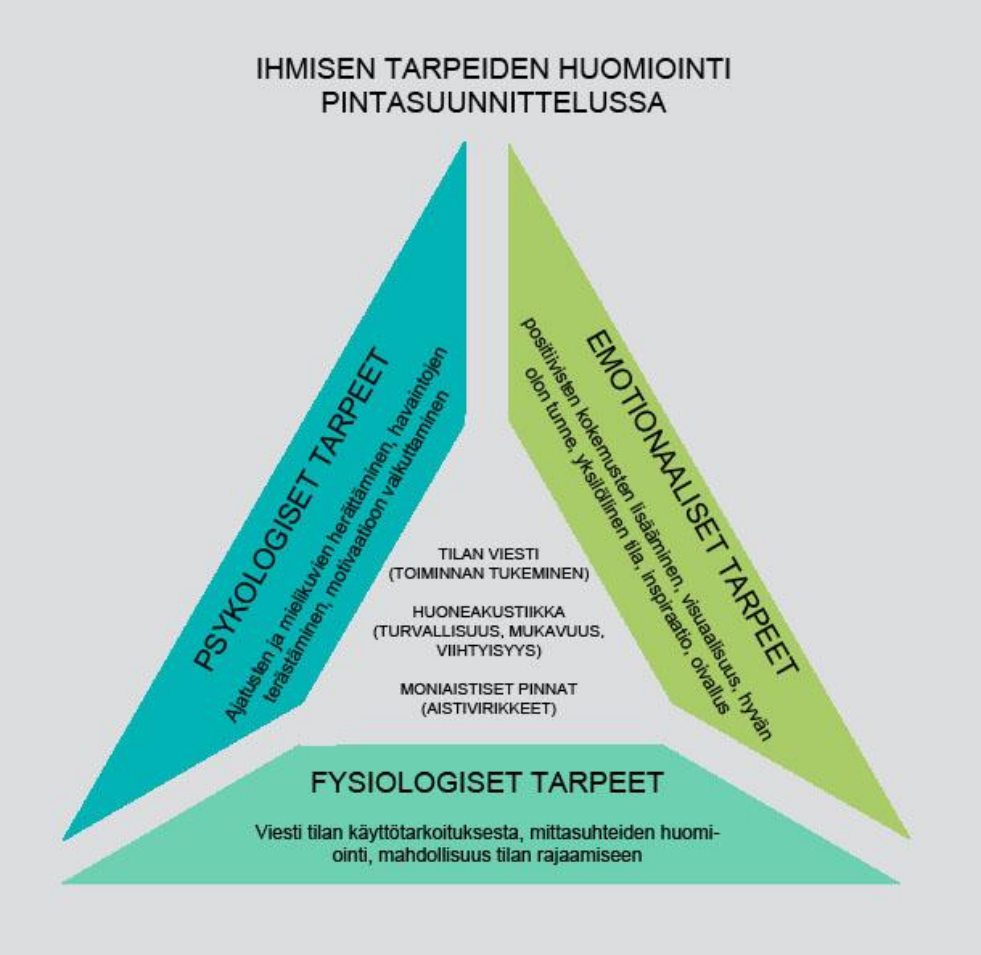

KAAVIO 4. Ihmisen tarpeiden huomiointi pintasuunnittelussa (Karppinen & Toivonen 2014).

Tiloja elävöittävällä pintasuunnittelulla on mahdollista tavoittaa muistoja sekä herättää ajatuksia ja mielikuvia. Tila ja sisustus, joiden osana pinnat ovat, toimivat viestinä tilan käyttäjille, mitä voidaan hyödyntää esimerkiksi yrityksen arvojen ja toiminnan esiintuomisessa. Esteettiset pinnat aktivoivat havainnointia. Aistiärsykkeiden tasapuolinen huomiointi tilojen suunnittelussa takaa monipuolisemman ja tasapainoisemman kokemuksen. Tällä on merkitystä siihen, miten käyttäjä kokee tilan - tilasuunnittelulla on merkitystä muun muassa motivaatioon, jaksamiseen ja oppimiseen. Pintasuunnittelulla pystytään lisäämään käyttäjien

positiivisia kokemuksia tilassa sekä hyvän olon tunnetta. Tähän vaikuttavat pintojen visuaalisuus, moniaistisuus sekä mahdollisuudet esteettiseen huoneakustiikan hallintaan ja monipuoliset sijoitusmahdollisuudet. Pintasuunnittelulla voidaan toteuttaa erilaisia elementtejä myös tilan jakamiseen ja ryhmittelyyn. Pintasuunnittelu yhdistyy vahvasti tilasuunnittelun osa-alueeseen ja vaatii kokonaisvaltaista ymmärrystä tilasta. Näin voidaan luoda yksilöllisiä, persoonallisia ja mieleenpainuvia tiloja.

Tilojen ja tekstiilin tulkinnassa tärkeimpiä aisteja ovat näkö-, kuulo ja tuntoaistit. Aistit ovat tiloissa liikkumisen ja toimimisen kannalta olennaisessa asemassa, aistiärsykkeiden pohjalta muodostetaan käsitys ympäristöstä. Erilaisilla pinnoilla, muodoilla ja materiaaleilla voidaan aktivoida eri aisteja, mikä lisää elämyksellistä kokemusta. Aineistoista nousi esille, että tekstiilillä on vahva rooli tilan tunnelman kokemisessa. Tekstiili mielletään kosketeltavaksi ja intiimiksi materiaaliksi, jossa yhdistyy estetiikka sekä konkreettinen tuntoaisti. Sjöroosin mainitsema aistiergonomian käsite ottaa tilasuunnittelussa huomioon akustiikan, äänimaisemien, tilan rytmien, tyylin, värien ja materiaalien vaikutuksen aisteihin sekä tilan havainnointiin ja tunnelmaan. Tutkimusaineisto vahvisti näkökulmaamme siitä, että tekstiilin vahvuus liittyy materiaalisuuteen. Pintasuunnittelussa tätä voi hyödyntää erityisesti visuaalisena herättäjänä näköaistille ja kontaktipintana tuntoaistille. Pintasuunnittelun ja kuuloaistin yhteys syntyy huoneakustiikan osa-alueella, jolloin pintasuunnittelun materiaalivalinnoilla voidaan vaikuttaa kuuloaistin tarjoamaan informaatioon. Tekstiili on aisteja aktivoiva pinta, joka välittää tilan tunnelmaa monella eri tasolla. Itse näemme, että tekstiilipinnoilla on omat ”luonteensa”, jotka herättävät tunteita, inspiraatiota ja oivalluksia.

Pintasuunnittelun keskeisenä kohteena näemme seinäpinnan. Seinäpinnat ovat tärkeässä asemassa silloin, kun halutaan kontrolloida tilan akustiikka. Seinät ovat myös katseiden korkeudella, joten ne ovat otollinen alue esteettisten pintojen sijoittamiselle. Tekstiilinomaiset, epäsäännölliset, huokoiset ja kolmiulotteiset pinnat vaimentavat hyvin ääntä. Toimiva huoneakustiikka tuottaa miellyttävän ja positiivisen tilakokemuksen. Pintasuunnittelun täytyy tukea tilan käyttötarkoitusta myös huoneakustiikan näkökulmasta. Seinäpinnalle asetettuja tekstiileitä ajattelemme ”tilan ihoina”. Pintasuunnittelun avulla on mahdollista tuoda tilaan helposti lähestyttäviä, kosketeltavia ja visuaalisesti miellyttäviä elementtejä, joilla on lisäksi funktionaalinen merkitys äänenvaimentajana. Rista korosti, että esteettiset akustiikkaratkaisut ovat ajankohtaisia ja niille on yhä enemmän kysyntää. Hänen mukaansa vahvuudet

suunnitteluun löytyvät materiaalin ymmärryksestä sekä uudenlaisista sovelluksista. Myös katsaus akustiikkaratkaisuja tarjoaviin yrityksiin ja tekijöihin vahvisti näitä näkökulmia.

Hyvän olon kokemukseen liittyvät materiaaliset ja immateriaaliset seikat. Ensimmäisenä suunnittelun tavoitteena on vastata tarpeeseen ja luoda viihtyisä ja mukava ympäristö. Viihtyisä tila rakentuu konkreettisista osatekijöistä: muun muassa valaistuksesta, mittasuhteista, värimaailmasta, tekstuuteista, materiaaleista. Lisäksi tilan tarjoamilla immateriaalisilla emotionaalisilla tuntemuksilla on merkittävä vaikutus ympäristön kokemiseen. OLOkonseptin suunnittelussa lähdimme liikkeelle näistä näkökulmista. Halusimme tarjota visuaalisesti näyttäviä pintoja, jotka saisivat aikaan myös positiivisia tunteita. Toivoimme tekstiilipintojen toimivan tilan ja käyttäjän välisenä linkkinä ja luovan vuorovaikutusta. OLOkonseptilla halusimme olla mukana suunnittelemassa ainutkertaista ja persoonallista tilaa, joka tarjoaa käyttäjälle elämyksiä.

Tarkastellessamme OLOkonseptiin liittyviä pintoja, koimme tunnetiloja inhosta ihastukseen. Pintojen herättämät tunteet vaikuttivat valitsemaamme kokonaisuuteen, jonka otimme *Pohjoista pintaa* -teokseen. Pintojen kudonnan aikana oli mielenkiintoista kuulla ohikulkijoiden kommentteja. Usein pinnat herättivät innostuksen tunnustella pintaa. Esimerkiksi *Woollen Innovations* -hankkeen loppunäyttelyssä, jossa teoksen prototyypit olivat esillä, oli kiinnostavaa huomata, minkälaisia ajatuksia ja mielikuvia pinnat herättivät: ”Uudenlainen ryijy”, ”Houkutteleva! Tahtoo koskea!”, ”Pumpulipilvet”, ”Muhkumakkaroita” tai ”Valkoinen väri herättää huomion”. Pintasuunnittelulla voi herättää tunteita, jotka ovat liitoksissa katsojan aikaisempiin kokemuksiin. Visuaalisuus yhdistyy aikaisempien kokemuksien perusteella muihin aisteihin. Ihmisen hyvinvointia tukeva pintasuunnittelu hyödyntää näkökulmia, jotka auttavat muodostamaan kokonaisvaltaisen kuvan suunniteltavasta kohteesta sekä tilan käyttäjästä. Onnistunut kokonaisuus vaatii usein monialaista tutkimusta ja yhteistyötä. OLOkonseptin sovellus toimii hyvänä lähtökohtana moniaistisuutta hyödyntävän tunnelmamuotoilun konseptin suunnittelulle.

5.2 OLOkonsepti tukemassa Hullu Poro Oy:n yritystoimintaa

Hullu Poro Oy kehittää jatkuvasti tilojaan sekä toimintoja. Yritys painottaa toiminnassaan ja visuaalisissa valinnoissa Levin paikallisuutta, kuten myös *Seven Seasons* -ajattelua. Ongelmana Lapin matkailussa on sesonkiluonteisuus. Päivikki Palosaari haluaa korostaa sitä, että toiminta on ympärivuotista. Kilpailuvalttina matkailun alalla on tarjota kokonaisvaltaisia elämyksiä ja mieleenpainuvia kokemuksia. Aikaisemmin mainitsimme, että yrityksen tiloilla on mahdollisuus toimia visuaalisena viestinä ja tuoda esiin yrityksen imagoa ja brändiä. Hotellin tilat toimivat ikään kuin matkailijoiden väliaikaisena kotina, joten on tärkeää kiinnittää huomiota myös hyvinvoinnin ja viihtyvyyden näkökulmiin. Asiakkaan tarpeiden huomiointi lisää turvallisuuden ja mukavuuden tunteita. Kun tilallisia elementtejä on käytetty harkiten ja tila on selkeästi hahmotettavissa, asiakas tuntee olonsa tervetulleeksi. Hotellisuunnittelulle asetetaan jatkuvasti uusia tavoitteita, kun matkailijat etsivät yksilöllisiä ja tunteita herättäviä tunnelmia sekä tunnetta erityisestä paikasta.

Pintasuunnittelulla pystytään lähestymään suunnittelutehtävää erilaisista näkökulmista tilan vaatimusten mukaisesti. *Hullu Poro* -hotellin vahvuutena näimme paikallisuuteen liittyvät tarinat sekä persoonallisen sisustuksen, ja halusimme OLOkonseptin sovelluksessa viedä näitä teemoja pidemmälle. Paikallisuuteen ja tarinoihin perustuva elämyksellinen aulatila muodostui suunnittelun johtoajatukseksi. Lisäksi tarkastelimme aulatilaa yrityksen visuaalisena käyntikorttina, jonka tulisi olla edustava ja mieleenpainuva. Seinälle suunnitellun teoksen lisäksi halusimme tarjota yrittäjälle uusia ajatuksia tilan tunnelman muokkaamisesta.

Moniaistinen pintasuunnittelu tuo tilaan helposti aistittavan tunnelman. Tekstiilien käytön täytyy olla harkittua ja sen täytyy tukea visuaalisesti yrityksen ilmettä. Tämän takia tekstiilimuotoilijalla on valmius toimia osana tilasuunnittelutiimiä ja tarjota parhaat mahdolliset vaihtoehdot tekstiilien valintaan. Tilojen suunnittelussa olisi hyvä hyödyntää muotoilun ammattilaista. Tällöin tiloja pystytään tarkastelemaan myös ulkopuolisen silmin. Tekstiileillä on helppo muokata tilan tunnelmaa esimerkiksi hotellin sesonkien mukaan. Tavoitteenamme oli tarjota tilaan protypoinnin perusteella erilaisia vaihtoehtoja, joissa vaihtuvalla valaistuksella oli merkittävä vaikutus tilan kokonaisvaltaiseen tunnelmaan.

Palosaari nosti esiin idean design-hotellista. Hän ei määritellyt aihetta tarkemmin, mutta tämä oli seikka, johon tartuimme omissa suunnitelmissamme. Esikuvavertailussa olleista hotelleista huokui ajatus omaperäisyydestä, elämyksestä, paikallisuuden hyödyntämisestä sekä autenttisuudesta. Sjöroos mainitsi ajatuksen tunturikylä-formaatista, jossa toteutettaisiin suomalaisuuteen perustuva vaihtoehto Keski-Euroopan alppikylille. Olimme itsekin suunnitteluprosessin aikana pohtineet ideaa saavuttaa sisätiloihin erämaiden autiotupien tunnelmaa ja juurevaa lappilaisuutta. Tunturien autiotuvat edustavat perinteistä ja yksinkertaista elämää. Pinnat ovat aitoja luonnonmateriaaleja, aikaa ja elämää nähneitä. Tunturiympäristö ja autiotuvan pinnat on moniaistisia, elämyksiä herättäviä. Koruttoman kaunis ja karu maisema voisi olla siirrettävissä sisätiloihin. Tunturien autiotuvissa eletään vahvasti vuodenaikojen mukaan. Talvella tunturissa on valkoista ja hiljaista, lumisessa maisemassa kaamoksen valon värit korostuvat. Kesällä taas ympärillä on väriä ja elämää, yöttömän yön aurinko maalaa maisemaa. Tällaista vuodenaikojen vaihtuvaa tunnelmaa voidaan tavoitella myös pintasuunnittelulla.

Luontokokemuksen vahvistaminen sisätilojen suunnittelussa tekisi Levillä koetusta elämyksestä kokonaisvaltaisen ja yhdenmukaisen. Matkailija voisi kokea erämaan autiotuvan tunnelman astuessaan sisään hotellin aulaan (kuvat 61 ja 62). OLOkonseptissa ulkona koettu elämys voitaisiin tuoda sisätilaan moniaistisilla pinnoilla, jotka luovat mielikuvia lumen ja jään eri muodoista. Muokattavissa oleva valaistus tehostaisi tunnelman välittymistä. Luontokokemuksen tuottama inspiraatio vaikuttaa vahvana elämyksenä ihmisiin.

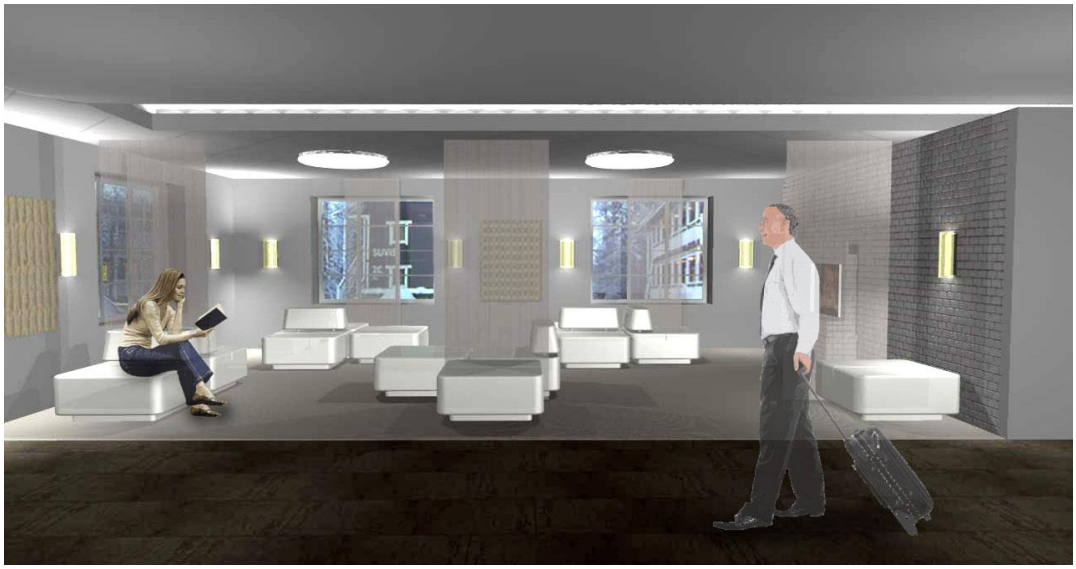

KUVA 56. Autiotupien tunnelmaa *Hullu Poro* -hotellin aulaan.

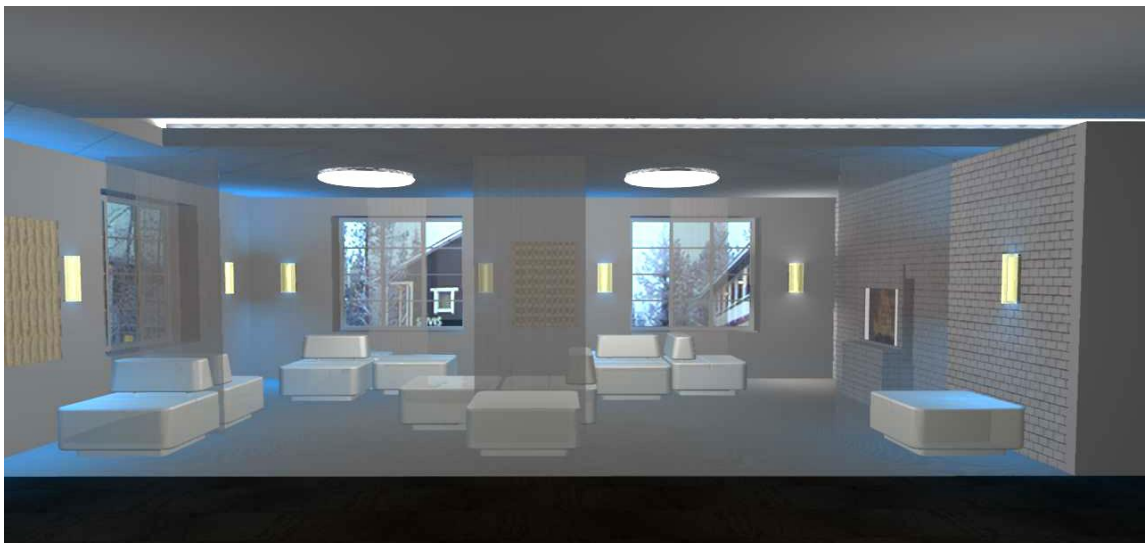

KUVA 57. Valaistuksen mahdollisuudet tunnelman muokkaamisessa.

Julkinen tila on viesti, joka kertoo yrityksen toiminnasta tunnelman tasolla. OLOkonseptin sovellus tarjoaa *Hullu Poro* -hotellille toteutettavissa olevan *Pohjoista pintaa* -teoksen aulatilan seinälle sekä ideoi autiotuvan tunnelman tuomista sisätiloihin visualisointien avulla. Halusimme, että OLOkonsepti tarjoaisi hotellille jotain sellaista, minkä voisi toteuttaa pidemmällä aikavälillä. Näkisimme, että ajatus design-hotellista olisi yhdistettävissä perinteiseen ilmeeseen siten, että ne tukisivat toisiaan. Juureva lappilaisuus yhdistettynä moderniin suomalaiseen näkökulmaan tarjoaisi uudenlaisen lähtökohdan elämyksen rakentamiselle. Yritykselle olisi hyödyllistä käyttää muotoilualan osaamista esimerkiksi sisustuksen suuntaviivojen määrittelyssä. Pintasuunnittelun OLOkonsepti antoi uudenlaisia näkökulmia *Hullu Poro* -hotellin tilojen hyödyntämiseen.

6 PÄÄTÄNTÖ

Tutkimuksemme näkökulmina moniaistisuus ja akustisuus osoittautuivat ajankohtaiseksi aiheeksi sisätilojen suunnittelussa. Hyvinvointi on myös tärkeä ja ajankohtainen näkökulma myös pintasuunnitteluuun. Ajassa, joka korostaa tehokkuutta ja tuottavuutta olemme alkaneet kiinnittää entistä enemmän huomiota kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Mietimme millaisessa ympäristöissä haluamme elää tulevaisuutta? Mitkä tekijät vaikuttavat meidän elämänmittaiseen hyvinvointiin? Tiedostetun ympäristösuunnittelun avulla voimme tehdä tiloista hyvää oloa tukevia. Haluamme olla lisäämässä tilojen hyvinvointia tukevaa vaikutusta pinta- ja tunnelmamuotoilulla.

Tutkimuksen lähtökohtana oli aluksi ajatus akustisesta tekstiilipaneelimallistosta. Tutkimusaineisto tarjosi meille sellaista tietoa, mikä vei meitä eteenpäin ja kehitimme aineistosta OLOkonseptin. OLOkonseptilla luodaan tilaan haluttua hyvänolon tunnelmaa. Tunnelma voi olla mikä tahansa. Esimerkiksi kahvilaa olisi mielenkiintoista suunnitella lähtökohtana vaikka kahvikuppi. Millainen tunnelma olisi kahvikupin sisällä? Lähdimme suunnittelemaan kolmiulotteista pintaa ontelosidoksesta ja päädyimme suunnittelemaan moniaistisuutta ja akustiikkaa huomioivaa tunnelmamuotoilua. Suunnitteluprosessi on ohjannut meitä eteenpäin, ja olemme saaneet tutkimuksen aineistosta merkittävää tietoa moniaistisuuden tärkeydestä ja seinäpinnalla olevan tekstiilin merkityksestä tunnelman luomiseen.

Tutkimuksen aikana pohdimme aikaisempaa enemmän, mitä pohjoisuus merkitsee meille, ”junan tuomille”. Keskeisimpänä tekijäksi pohjoisuuden mielikuvan rakentamiseksi on noussut valon vaihtelut. Pohjoisessa on voimakas valo ja sen kontrastit. Talvella on kaamos ja kesällä keskiyön aurinko. Valon läsnäolo ja puute herättää voimakkaita tunteita. Pohjoisen valossa on runsaasti sävyjä. Valon välityksellä pohjoisuus linkittyy vahvasti kaikkiin vuodenaikoihin, jokaisella vuodenajalla on omintakeinen valo ja luonto. Näiden molempien rikkautena ovat voimakkaat kontrastit, valon ja luonnon ilmeneminen on omintakeista pohjoissuomalaisessa ympäristössä. Pohjoissuomalainen luonto on toiminut meille vahvana inspiraation lähteenä (kuva 63). Valosuunnittelun yhdistäminen pintasuunnitteluun vahvistaa moniaistista elämystä. Olemme itsekin huomanneet, kuinka valolla on merkittävä vaikutus sekä ihmisen keholliseen että emotionaaliseen hyvinvointiin.

KUVA 58. Moniaistisesta paikkakokemuksesta inspiraatiota tunnelmamuotoiluun.

Luonto tarjoaa loppumattoman inspiraation suunnittelijalle. Pohjoisessa luonto on enemmän läsnä arjessa, sen kauneus puhuttelee. Paikallisuus oli mielenkiintoinen lähtökohta OLOkonseptin sovelluksen suunnittelulle. Lappilaisuuteen liitetään usein voimakkaita maneereita, kuten poroja, joulupukki, tontut, käkkyrämännyt, jne. Kuitenkin ympäröivä luonto tarjoaa paljon sellaista arkista estetiikkaa, jonka pystyisi siirtämään sisätiloihin. (Ks. kuva 64.)

KUVA 59. Inspiraationa luonnon muotokieli.

Lumi ja jää olomuotoineen liittyvät vahvasti meidän käsityksemme pohjoisuudesta. Pintasuunnitteluun saimme inspiraation lumen ja jään pinnan ainutlaatuisuudesta. Konseptin suunnitteluprosessin aikana pohdimme, kuinka ulkotilassa koetun olotilan voisi saavuttaa

sisätilassa? Talvella kylmän ulkoilma kokemuksen sijaan sisätilassa täytyy luoda lämmin ja suojaisa kokemus. Tunnelmaan vaikuttavat elementit ei tarvitse olla konkreettisia esineitä, vaan ne voivat olla pintaa, joka herättää aistimuksen. Pinnan ei välttämättä tarvitse olla tekstiiliä. Se voi olla jotakin tekstiilinomaista materiaalia, joka toimii moniaistisena elementtinä tilassa. Materiaalisuuteen paneutuminen antaa OLOkonseptin pintasuunnittelulle lukemattomat mahdollisuudet. Nyt olemme työstäneet ainoastaan valkoista villaa, minkälaisia luonteita pinnat saisivatkaan värillisinä. Ajatuksena on myös kehittää pintaa koko seinän peittäväksi teokseksi sekä mahdollisesti yhdistää pintaan teknologiaa lisätäksemme pinnan vuorovaikutuksellisuutta. Prosessin edetessä huomasimme, että olimme saavuttaneet lämpimäksi koetulla villamateriaalilla pintaa, joka antaa saman tunnelman kuin tunturissa jäästä ja lumesta muodostuu hirsiseinän pintaan. (Kuva 65.)

KUVA 60. Ympäristön havainnointia suunnitteluprosessin varrella.

Villamateriaalin soveltuvuus seinäpinnaksi vaatii lisää tutkimustyötä. Olisi tärkeä saada sijoitettu *Pohjoista pintaa* -teos hotelliympäristöön, jossa voisi tehdä käyttäjätutkimusta. Mielenkiintoista olisi selvittää, kuinka ihmiset reagoivat pintoihin sekä testata pintojen kestävyyttä. Moniaistinen villamateriaali vaatii varmasti jatkokehittelyä ennen kuin pintaa voidaan kutsua tuotteeksi. *Pohjoista pintaa* -teokseen suunnitellut pinnat koemme uniikkikappaleiksi, ja tarkoituksena ei olekaan tuotteistaa niistä monistettavia teoksia. OLOkonseptin näkökulmana on ottaa aina huomioon tilan ehdot ja tavoitella tunnelmaa, joka sopii kyseiseen

ympäristöön. Lisäksi pintojen akustisten ominaisuuksien mittauksilla olisi merkittävä vaikutus pintojen jatkokehittelyyn.

Läpi tutkimus- ja suunnitteluprosessin meillä on säilynyt mielenkiinto kehittää tilojen pintasuunnittelua. Olemme jatkuvasti havainnoineet ympärillä olevaa ja maailmalla tapahtuvaa. Tutkimusaineistokin on elänyt sen mukaan mitä lisäinformaatiota olemme saaneet. Koemme tutkimukseen kerätyn aineiston riittäväksi. Löydettäessä viimeisen haastateltavan huomasimme, kuinka teorian ja produktiivisen osion vaiheet ovat vaikuttaneet tutkimuksen kulkuun ja näkökulmiin. Valitsimme haastateltavat suhteellisen aikaisessa vaiheessa prosessia. Emme olleet aikaisemmin toteuttaneet haastatteluja, joten oli vaikea arvioida, minkälaista tietoa olisi mahdollista kerätä. Jälkikäteen ajateltuna olisi ollut hyvä toteuttaa haastattelut pidemmällä aikavälillä, niin aineiston tarkemmalle analyysille olisi jäänyt aikaa myös haastattelujen välillä. Haastattelujen läpikäyminen, litterointi ja analysointi on aikaa vievää. Koemme, että haastattelujen määrä oli riittävä pro gradu -tutkielmaan, johon kuuluu myös produktiivinen osio. Jatkossa olisi mielenkiintoista syventyä ympäristöpsykologian näkökulmaan monialaisen tiimin parissa, jossa eri alueiden osaajat jakaisivat osaamistaan.

Tutkimuksen etenemiseen vaikuttivat useat tekijät, kuten hankkeessa toimiminen ja yritysyhteistyö. Hankeessa toimisen vahvuutena koimme valmiina olleen vahvan verkoston ja yhteistyökumppanit. Saimme paljon tietoa villamateriaalista ja materiaalien hankinta toimi kätevästi hankkeen kautta. Koimme rikkautena tehdä tutkimusta osana Lapin yliopiston *Woollen Innovations* -hanketta. Koemme saavamme hankkeen kautta näkyvyyttä omalle tekemiselle sekä mahdollisuuksia kehittää moniaistista pintasuunnittelua. Hankkeelta ja yhteistyöyritykseltä saimme vapaat kädet tehdä tutkimusta ja pintasuunnittelua haluamaamme suuntaan. Koimme tämän vapauden toisaalta mielekkäänä, mutta alkuun tuntui vaikealta aloittaa ja rajata tutkimusta. Hankkeessa toimimisen haasteena koimme myös, kuinka huomioida toisten tutkijoiden ajatukset ja mielipiteet. Aina emme tienneet, kenen ohjauksen mukaan etenemme. Meidän keskinäisessä työskentelyssä olimme alusta asti tekemässä yhteistä tutkimusta, josta ei ole tarpeen erotella osioita. Tämä työskentelytapa osoittautui meille hyvin sopivaksi. Koimme alusta saakka, että meillä oli samanlaiset inspiraation lähteet sekä muotokielen taju. Yhdessä tekemiseen edellytyksenä on avoimuus ja luottamus toisen tekemiseen. Toisten kannustus on yhteistyön parhaita helmiä.

Kiitämme, teitä kaikkia jotka olette olleet mukana meidän tutkimuksessa. Olemme saaneet teiltä arvokasta tietoa pintasuunnittelun kehittämiseen. Avoimuus ja yhteistyöhalu lisäävät motivaatiota jatkaa materiaalista pintasuunnittelun kehittämistä. Toivomme, että pro gradu -tutkielmamme on alku jollekin uudelle.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Alastalo, Marja & Åkerman, Maria, 2011. Asiantuntijahaastattelun analyysi: Faktojen jäljillä. Teoksessa Hyvärinen, Matti, Nikander, Pirjo & Ruusuvuori, Johanna (toim.). Haastattelun analyysi. Vastapaino: Tampere, 2011, 372 - 394.

Anttila, Pirkko 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. Hamina: Akatiimi.

Boncamper, Irma 2011. Tekstiilioppi: Kuituraaka-aineet. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Bonsdorff, Pauline von 1999. Tilan tuntu ja talous, estetiikka julkisessa tiloissa. Teoksessa Yhteiset olohuoneet, Näkökulmia suomalaiseen sisustusarkkitehtuuriin 1949-1999. Sarantola-Weiss (toim.) Otava. Helsinki. 12-24.

Borg, Pekka, Kivi, Elina & Partti, Minna 2002. Elämyksestä elinkeinoksi - Matkailusuunnittelun periaatteet ja käytäntö. Helsinki: WSOY.

Braddock Clarke, Sarah E. 2005. The future of fibers and fabrics. Teoksessa Braddock Clarke, Sarah E. & O'Mahony, Marie (toim.) Techno Textiles 2: revolutionary fabrics for fashion and design. London: Thames and Hudson, 12 -31.

Brown, Rachael & Farrelly, Lorraine 2012. Materials and interior design. London : Laurence King, cop.

Brown, Tim 2009. Change by Design - How Design Thinking Transforms Organizations and Inspires Innovation. New York: Harper Collins.

Caan, Shashi 2011. Rethinking design and interiors: human beings in the build environment. London: Laurence King Publishing.

Ecophon 2008. Toimiva huoneakustiikka - akustiikka tilan vaatimusten mukaan. Akustiikka & Estetiikka, 1/2008, 18.

Eräsaari, Leena 1999. Jyväskylän yliopisto julkisen tilan massoittumisen kuvaajana. Teoksessa Yhteiset olohuoneet, Näkökulmia suomalaiseen sisustusarkkitehtuuriin 1949-1999. Sarantola-Weiss (toim.) Otava: Helsinki, 25-47.

Hannula, Mika, Suoranta, Juha & Vadén, Tere 2003. Otsikko uusiksi - taiteellisen tutkimuksen suuntaviivat. Tampere: Eurooppalaisen filosofian seura, Juvenes print.

Hemmings, Jessica 2012. Warp & weft: woven textiles in fashion, art and interiors. London: Bloomsbury.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino Kustannus.

Jokiniemi, Jukka 2007. Kaupunki kaikille aisteille: Moniaistisuus ja saavutettavuus rakennetussa ympäristössä. Väitöskirja. Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosaston tutkimuksia.

Järviluoma, Jari 2006. Turistin luonto: tutkimus luonnon merkityksestä matkailun vetovoimatekijänä neljässä Lapin matkailukeskuksessa. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Karlöf, Bengt, Lundgren, Kurt & Edenfeldt Froment, Marie 2003. Ota oppia parhaista! - Tehoa vertailuoppimisesta. Helsinki: Talentum.

Keinonen, Turkka, Andersson, Janne, Bergman, Jukka-Pekka, Piira, Sampsa & Sääskilahti, Mikko 2004. Mitä tuotekonseptointi on? Teoksessa (toim.) Keinonen, Turkka & Jääskö, Vesa. Tuotekonseptointi. Helsinki: Teknologianteollisuus ry, 9 - 49.

Kettunen, Ilkka 2000. Muodon palapeli. Helsinki: WSOY.

Kopec, Dak 2006. Environmental Psychology for Design. New York: Fairchild Publications.

Kozak, Metin & Nield, Kevin 2001. Teoksessa Pyo Sungsoo (toim.) 2008. Benchmarks in Hospitality & Tourism. Mumbai: Jaico, 7 - 23.

Kylliäinen, Mikko 2007. Rakennusten akustinen suunnittelu - akustiikan perusteet. RIL 243-1-2007. Helsinki: Suomen Rakennusinsinöörien liitto RIL ry.

Kärnä-Behm, Jaana 2011. Sisustustekstiilien identiteetti ja tutkimusparadigmat. Teoksessa Kärnä-Behm, Jaana (toim.). Sisustuskirja. Tutkimuksellisia avauksia. Kotitalous- ja käsityötieteen julkaisuja 28. Helsinki: Unigrafia, 93 - 104.

Lumijärvi, Ismo & Jylhäsaari, Jussi 2000. Esikuvavertailu eli benchmarking. Teoksessa Laatujohtaminen ja julkinen sektori - laadun ja tuloksen tasapaino johtamishaasteena, s. 102 - 106.

Markkanen, Susanne 2008. Myymäläympäristö elämysten tuottajana: myymäläsuunnittelun työkalupakki. Helsinki: Talentum.

Markula, Raija. 1999. Tekstiilitieto. 9. uudistettu painos. WSOY: Porvoo.

Neuvonen, Veikko 2012. Lomamatkailu. Teoksessa Neuvonen, Veikko (toim.) Suomen Lapin lumous - The Lure of Finnish Lapland. Helsinki: Tammi, 57 - 64.

Nielson, Karla J. 2007. Interior textiles: fabrics, applications & historical styles. Hoboken, N.J: John Wiley & Sons, cop.

O'Mahony, Marie. 2011. Advanced textiles for health and wellbeing. London: Thames and Hudson.

Pallasmaa, Juhani. 2005. The eyes of the skin : architecture and the senses. Chichester: Wiley

Peltola, Taru 2007. Empirian ja teorian vuoropuhelu. Teoksessa Laine, Markku, Bamberg, Jarkko & Jokinen Pekka (toim.). Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Gaudeamus, 111 - 129.

Penner, Richard H., Adams, Lawrence & Robson, Stephani K.A. 2013. Hotel Design: planning and development. New York: Norton.

Quinn, Bradley 2009. Textile Designers at the Cutting Edge. London: Lawrence King.

Quinn, Bradley 2010. Textile Futures: Fashion, Design and Technology. Oxford: Berg.

Quinn, Bradley 2013. Textile visionaries: Innovation and sustainability in textile design. London: Lawrence King.

Routio, Pentti. 2007. Tuote ja tieto. Tuotteiden tutkimus ja kehittäminen. Taideteollinen korkeakoulu. Helsinki.

Suontausta, Hannu & Tyni, Markku 2005. Wellness-matkailu: hyvinvointi matkailun tuotekehityksessä. Helsinki: Edita.

Tapaninen, Annikka , Kauppinen, Tapani & Kivinen, Kirsti 2002. Mitä yhteistä ympäristöllä on hyvinvoinnin kanssa. Teoksessa Karhula, Anna-Liisa & Pernaa, Minna (toim.). Ympäristö ja hyvinvointi. Helsinki: Stakes, 85 - 153.

Tukiainen, Marketta 2010. Luova tila - tulevaisuuden työpaikka. Helsinki: Rakennustieto.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Haastattelut

Hepoaho, Heikki 2013. Haastattelu. 20.2.2013, Rovaniemi. Haastattelijana Liisa Karppinen ja Hanna Toivonen. Haastattelu nauhoitettu.

Rista, Ilona 2013. Haastattelu. 4.4.2013, Helsinki. Haastattelijana Liisa Karppinen ja Hanna Toivonen. Haastattelu nauhoitettu.

Sjöroos, Margit 2014. Haastattelu. 12.3.2014, puhelinhaastattelu. Haastattelijana Liisa Karppinen. Haastattelu nauhoitettu.

Wiherheimo, Kristiina 2013. Haastattelu. 4.4.2013, Helsinki. Haastattelijana Liisa Karppinen ja Hanna Toivonen. Haastattelu nauhoitettu.

Suulliset tiedonannot

Kilpikari, Jorma 2011. Tila ja ääni -seminaari 10.11.2011. Suullinen tiedonanto.

Palosaari, Päivikki 2012. Tapaaminen Hullu Poro -hotellissa 5.10.2012. Suullinen tiedonanto.

Internetlähteet

Ahonen, Eino, Kallonen, Raija & Ryynänen, Tiia 2007. Palosuojatut tekstiilit, Ominaisuudet ja käyttö. VTT:Espoo. Internet-julkaisu. <http://www.vtt.fi/inf/pdf/tiedotteet/2001/T2116.pdf> Päivitetty 23.11.2007. Luettu 26.8.2013.

AWI. 2011. Caring : Interiors <http://www.wool.com/Interiors_Caring-for-Wool_Caring--Interiors.htm> Ei päivitystietoja. Luettu 29.5.2013.

The Collective, 2014. <http://www.sccollective.com/research/overview> Ei päivitystietoja. Luettu 12.5.2014.

Design Hotels™ 2014. <https://www.designhotels.com/> Ei päivitystietoja. Luettu 31.3.2014.

Ecophon 2014. <www.ecophon.com/fi> Ei päivitystietoja. Luettu 1.3.2014.

Gaca, Aleksandra 2013. <http://www.aleksandragaca.nl/Architextile_eng.htm> 18.11.2013. Luettu 1.3.2014

Hullu Poro Oy, 2012. <http://www.hulluporo.fi/poro/esivu.php?alue=Alkuun&kieli=fi> Ei päivitystietoja. Luettu 12.10.2012.

Innofusor 2014. <http://www.innofusor.fi/tarina/> Päivitetty 9.5.2014. Luettu 21.5.2014.

Inside Outside - Petra Blaisse 2014. <http://www.insideoutside.nl/en/petra-blaisse.htm> Ei päivitystietoja. Luettu 10.05.2014

ION Luxury Adventure, 2014. <http://ioniceland.is/> Ei päivitystietoja. Luettu 4.5.2014.

Jongstra, Claudy 2014. < http://www.claudyjongstra.com/> Päivitetty 22.5.2014. Luettu 23.5.2014.

Klaus K, 2014. <http://www.klauskhotel.com/> Ei päivitystietoja. Luettu 5.5.2014.

Kopec, Dak 2014. <http://www.dakkopec.com/> Ei päivitystietoja. Luettu 12.5.2014.

Krogh, Astrid, 2014. <http://www.astridkrogh.com/index.html> Päivitetty 18.2.2013. Luettu 23.3.2014.

Kvadrat 2014. <http://kvadrat.dk/products> Ei päivitystietoja. Luettu 10.5.2014.

Kyyrö Quinn, Anne 2010. < http://www.annekyyroquinn.com/> Päivitetty 15.6.2010. Luettu 12.5.2014.

Levi. Seven Seasons. 2012. <http://issuu.com/levi-lapland/docs/sevenseasons_2012_eng> Ei päivitystietoja. Luettu 27.4.2014.

Mood It Oy 2014. <http://www.moodit.fi/index.php?id=7> Ei päivitystietoja. Luettu 12.5.2014.

Nordic Light Hotel, 2014. < http://www.nordiclighthotel.com/> Päivitetty 2.5.2014. Luettu 4.5.2014.

Nuno, 2014. <http://www.nuno.com/home.html> Päivitetty 13.8.2008. Luettu 24.3.2014.

Riippa, Tiina 2014. Ryijy kertoo aitojen asioiden arvostamisesta. <http://omatalous.lahitapiola.fi/vapaa-aika/artikkeli/1310376322886/ryijy-kertoo-aitojen-asioiden-arvostuksesta> Ei päivitystietoja. Luettu 24.3.2014.

Rista, Ilona 2013. < http://www.ilona.rista.net/> Päivitetty 2.1.2013. Luettu 12.5.2014.

Schicker, Kathy, 2012. <http://www.kathyschicker.com/#> Päivitetty 6.10.2012. Luettu 23.3.2014.

Studio Elina Helenius, 2014. <http://www.elinahelenius.com/wp/gallery> Ei päivitystietoja. Luettu 24.3.2014.

Surface Design Association, 2014. <http://www.surfacedesign.org/> Päivitetty 24.3.2014. Luettu 24.3.2014.

SymbiosisO 2014. < http://symbiosiso.com/> Ei päivitystietoja. Luettu 23.5.2014.

Tactility Factory, 2014. <http://www.tactilityfactory.com/> Ei päivitystietoja. Luettu 23.3.2014.

Tekes 2013. Elämykselliset tilat: Tilaohjelman tuloskatsaus. Tekesin julkaisu 11/2012. <http://www.tekes.fi/Global/Nyt/Uutiset/2012/Tila_El%C3%A4mykselliset_tilat.pdf>. Päivitetty 18.7.2013. Luettu 10.5.2014.

Tuovinen, Heli 2014. Woollen Innovations -hanke. Lappilaisen lampaan villa- ja huopamateriaalin kehittämishanke 2012 - 2014. Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta, sisustus- ja tekstiilimuotoilu. <http://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=9e93c119-24d1-45ea-8a27-05754a26de20> Päivitetty 6.3.2014. Luettu 11.5.2014.

Pro gradu -tutkielmat

Autio, Ulla 2013. Voi hyvin!: tilasuunnittelun mahdollisuudet potilaan hyvinvoinnin lisäämiseksi päiväkirurgisella osastolla. Pro gradu -tutkielma. Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta, sisustus- ja tekstiilimuotoilu.

Kuukka, Anna 2013. Surface Design in Architecture. Pro gradu -tutkielma. Aalto Yliopisto, tekstiilitaide ja -suunnittelu.

Nenonen, M. 2009. Ambience Design: moniaistisen palveluympäristön suunnittelutyökalu. Pro gradu -tutkielma. Lapin yliopisto, matkailun ja liiketoiminnan tiedekunta, kauppatieteet, markkinointi.

Peräntie, Mari 2012. Majoitustilojen kehittämissuunnitelma: näkökulmana Lapin matkailu. Pro gradu -tutkielma. Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta, tekstiilisuunnittelu.

Vähämaa, Eija-Riitta 2009. Majoitustilojen tekstiilit ja sisustus: näkökulmana rovaniemeläisyys. Pro gradu tutkielma. Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta, tekstiilisuunnittelu.

Kuvalähteet

1. Caan, Shashi 2011. Rethinking design and interiors: human beings in the build environment. London: Laurence King Publishing, 65.

2. Tactility Factory, 2014. <http://www.tactilityfactory.com/products/surfaces/velvet/> ja <http://www.tactilityfactory.com/projects/james-st-south/> Ei päivitystietoja. Luettu 23.3.2014.

3. Krogh, Astrid, 2014. <http://www.astridkrogh.com/html/exh-11_MIAMI_BASEL.html> Päivitetty 18.2.2013. Luettu 23.3.2014.

4. Schicker, Kathy, 2012. <http://www.kathyschicker.com/#/light-reactive-textiles/4530739355> Päivitetty 6.10.2012. Luettu 23.3.2014.

5. Quinn, Bradley 2013. Textile visionaries: Innovation and sustainability in textile design. London: Lawrence King, 184.

6. Wiherheimo, Kristiina 2009. <http://www.kywdesign.fi/> Päivitetty 19.11.2009. Luettu 24.5.2014.

7. Inside Outside - Petra Blaisse 2014. < http://www.insideoutside.nl/en/chazen-museum-of-art-usa.htm> Ei päivitystietoja. Luettu 10.05.2014.

8. Ecophon. < http://www.ecophon.com/fi/Akustiikka/Akustiikan-perusteet/Akustiikka-aani-puhe-ja-kuuleminen-/> Ei päivitystietoja. Luettu 1.3.2014.

9. Kylliäinen, Mikko 2007. Rakennusten akustinen suunnittelu - akustiikan perusteet., 2007. RIL 243-1-2007. Helsinki: Suomen Rakennusinsinöörien liitto RIL ry,161.

10. Kylliäinen, Mikko 2007. Rakennusten akustinen suunnittelu - akustiikan perusteet., 2007. RIL 243-1-2007. Helsinki: Suomen Rakennusinsinöörien liitto RIL ry,162.

11. Ecophon 2014. < http://www.ecophon.com/fi/Akustiikka/Huoneakustiikan-suunnittelu1 /Akustiikan-suunnittelu-seinalevyilla-ja-leijuvilla-elementeilla/Seinaakustiikka/> Ei päivitystietoja. Luettu 1.3.2014.

12. Ekman, Jari 2012. <http://www.ilona.rista.net/touch.expo10.html> Päivitetty 2.5.2012. Luettu 12.5.2014.

13. Innofusor 2014. <http://www.innofusor.fi/tarina/> Päivitetty 9.5.2014. Luettu 21.5.2014.

14. Gaca, Aleksandra 2013. <http://www.aleksandragaca.nl/Architextile_eng.htm> ja <http://www.aleksandragaca.nl/project_inbo_eng.htm> 18.11.2013. Luettu 1.3.2014.

15. Kvadrat 2014. <http://kvadrat.dk/products/clouds> Ei päivitystietoja. Luettu 10.5.2014.

16. Kyyrö Quinn, Anne 2010. <http://www.annekyyroquinn.com/portfolio.html> ja <http://www.annekyyroquinn.com/portfolio/2/1.html> Päivitetty 15.6.2010. Luettu 12.5.2014.

17. Caan, Shashi 2011. Rethinking design and interiors: human beings in the build environment. London: Laurence King Publishing, 52.

18. Tuuli, Heikki 2013. <http://www.ilona.rista.net/musichall.html> Päivitetty 7.8.2013. Luettu 12.5.2014.

19. SymbiosisO 2013. < http://symbiosiso.com/family/symbiosisw/>Päivitetty 7.8. 2013. Luettu 23.5.2014.

20. Jongstra, Claudy 2014. <http://www.claudyjongstra.com/> Päivitetty 22.5.2014. Luettu 23.5.2014.

21. Oma Tapiola 2014. Ryijy kertoo aitojen asioiden arvostamisesta. <http://omatalous.lahitapiola.fi/vapaa-aika/artikkeli/1310376322886/ryijy-kertoo-aitojen-asioiden-arvostuksesta> Ei päivitystietoja. Luettu 24.3.2014.

22. Nordic Light Hotel, 2014. <http://www.designhotels.com/hotels/europe/sweden /stockholm/nordic_light_hotel/winter_specials_2013#> Päivitetty 2.5.2014. Luettu 4.5.2014.

23. Nordic Light Hotel, 2014. <http://www.designhotels.com/hotels/europe/sweden /stockholm/nordic_light_hotel/winter_specials_2013#> Päivitetty 2.5.2014. Luettu 4.5.2014.

24. Design Hotels™ 2014. <http://www.designhotels.com/hotels/europe/iceland /selfoss/ion> Ei päivitystietoja. Luettu 31.3.2014.

25. Design Hotels™ 2014. <http://www.designhotels.com/hotels/europe/iceland /selfoss/ion> Ei päivitystietoja. Luettu 31.3.2014.

26. Klaus K, 2014. <http://www.klauskhotel.com/kuvagalleria-kuvia-hotellista-klaus-k-helsinki-gallery/> Ei päivitystietoja. Luettu 5.5.2014.

27. Klaus K, 2014. <http://www.klauskhotel.com/kuvagalleria-kuvia-hotellista-klaus-k-helsinki-gallery/> Ei päivitystietoja. Luettu 5.5.2014.

28. Toivonen, Hanna 2012.

29. Karppinen, Liisa 2012.

30. Karppinen, Liisa 2012.

31. Karppinen, Liisa 2012.

32. Hullu Poro -hotelli, 2013.

33. Karppinen, Liisa 2012.

34. Karppinen, Liisa 2012.

35. Karppinen, Liisa 2012.

36. Karppinen, Liisa 2012.

37. Karppinen, Liisa 2012.

38. Tunnelmataulu:
    Wikipedia 2012. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Revontulet#mediaviewer/Tiedosto: Polarlicht_2.jpg> Ei päivitystietoja. Luettu 11.11.2012.

    Design Rulz 2012. < http://www.designrulz.com/spaces-for-living/2013/02/nordic-light-hotel-by-rolf-lofvenberg/> Ei päivitystietoja. Luettu 11.11.2012.

    Afterhours FM 2012. < http://ah.fm/forum/showthread.php?51604-24-01-2013-Manuel-Rocca-White-Clouds-012/page3> Ei päivitystietoja. Luettu 13.11.2012.

    Ecosalon 2012. <http://ecosalon.com/white-rooms-after-labor-day/> Ei päivitystietoja. Luettu 12.11.2012.

    Riekonkieppi 2012. < http://riekonkieppi.fi/aktiv.html> Ei päivitystietoja. Luettu. 11.11.2012.

    Särestöniemi, Reidar 1973. <http://www.mutualart.com/Artwork/REINDEERS/CC8E0D2864944D1C> Ei päivitystietoja. Luettu 12.11.2013.

39. Muotokielitaulu:
    Knight, Heather 2012.< http://www.designchen.de/2012/02/28/heather-knights-neue-keramik/> Ei päivitystietoja. Luettu 15.11.2012.

    Ano, Daici 2012. <http://dudye.com/making-it-more-comfortable-for-your-clients-hanging-out-in-a-sphere-floating-cafe> Ei päivitystietoja. Luettu 20.11.2012.

    Photo dictionary 2012. <http://www.photo-dictionary.com/phrase/4284/white-surface.html> Ei päivitystietoja. Luettu. 16.11.2012.

    Dreamstime 2013. <http://www.dreamstime.com/royalty-free-stock-images-stone-wall-texture-image19160369> Ei päivitystietoja. Luettu. 15.11.2012.

E-static shadows 2010. <http://www.zaneberzina.com/e-staticshadows09/exhibition.htm> Päivitetty 14.1.2010. Luettu. 11.11.2012.

Mocoloco 2012.< http://www.zaneberzina.com/e-staticshadows09/exhibition.htm> Ei päivitystietoja. Luettu. 10.11.2012.

Kudless, Andrew and Vukcevich, Ivan 2012. <http://murmurevisible.blogspot.fi/2009_05_01_archive.html> Päivitetty 25.5.2009. Luettu 11.11.2012.

Kaneva 2012. < http://www.kaneva.com/asset/assetDetailsFullScreen.aspx?assetId =5428210> Ei päivitystietoja. Luettu 1.12.2012.

Inax 2012. < http://design-milk.com/dent-cube/> Ei päivitystietoja. Luettu 11.12.2012.
Marmomacc 2012. < http://www.stonebtb.com/news/innovative-wall-tiles-164813.shtml> Ei päivitystietoja. Luettu 11.12.2012

Balmer Chantal 2012. < http://www.craftscotland.org/profile/1325/chantal-balmer-warped-textiles/> Ei päivitystietoja. Luettu 13.11.2012.

40. Karppinen, Liisa 2012.

Snow Addiction 2012. <http://www.snowaddiction.org/2013/08/visit-finland-snowboarding-and-freestyling.html> Ei päivitystietoja. Luettu. 20.1.2012.

41. Karppinen, Liisa & Toivonen, Hanna 2012.

Go Saariselkä 2012. <http://www.gosaariselka.fi/vuodenajat/yoton-yo/> Ei päivitystietoja. Luettu 20.1.2012.

42. Karppinen, Liisa 2012.

43. Karppinen, Liisa 2012.

44. Karppinen, Liisa 2012.

45. Karppinen, Liisa & Toivonen, Hanna 2013.

46. Karppinen, Liisa & Toivonen, Hanna 2013.

47. Karppinen, Liisa 2012.

48. Karppinen, Liisa & Toivonen, Hanna 2013.

49. Karppinen, Liisa & Toivonen, Hanna 2013.

50. Karppinen, Liisa 2014.

51. Karppinen, Liisa 2014.

52. Toivonen, Hanna 2013. Visualisointi.

53. Toivonen, Hanna 2013. Visualisointi.

54. Toivonen, Hanna 2013. Visualisointi.

55. Karppinen, Liisa 2013.

56. Karppinen, Liisa 2013.

57. Karppinen, Liisa 2013.

58. Karppinen, Liisa 2014.

59. Toivonen, Hanna 2013. Visulisointi.

60. Toivonen, Hanna 2013. Visulisointi.

61. Toivonen, Hanna 2013. Visulisointi.

62. Toivonen, Hanna 2013. Visulisointi.

63. Karppinen, Liisa 2014.

64. Karppinen, Liisa 2013.

65. Karppinen, Liisa 2013.

Liisa Karppinen ja Hanna Toivonen
Pro gradu -tutkielma
Haastattelurunko - Heikki Hepoaho
2013

TAUSTAA

- Millaisia projekteja olet tehnyt työhistorian aikana? Mihin konseptisuunnittelijaa tarvitaan?
- Millainen on sinun työskentelytapa? (Tiedonhaku? Suunnitteluohjelma? Tiimityöskentely? Yhteinen "keskustelukieli"? Verkostoituminen?)
- Näetkö konseptoinnissa toistuvia vaiheita? Millaisia?

JULKINEN TILA

- Minkälaisia trendejä on ollut tilasuunnittelussa? Jatkumo menneisyydestä nykypäivään? Tulevaisuuden trendit?
- Mikä on ensimmäinen mielikuvasi tekstiilistä julkisessa tilassa? Tuleeko mieleen muita mielikuvia? Tekstiilin merkitys julkisessa tilassa?

TEKSTIILI

- Oletko käyttänyt konsepteissa tekstiilimateriaaleja? Millaisia? Käytätkö konseptoinnissa väritutkielmia? Värin vaikutuksen tutkiminen? Missä määrin muoto ja materiaali ovat mukana suunnitelmissa?
- Liittyykö konsepteihin moniaistiset pinnat? Miten?
- Millaisia ongelmia ja haasteita näet tekstiilillä olevan julkisen/matkailuyrityksen tilan sisustuksessa? (esim. miten tekstiili kestää aikaa, huollettavuus) Entä tekstiilin mahdollisuudet julkisessa tilassa?
- Näetkö suoraa jonkin ongelmakohdan, johon tekstiili (voisi) antaa vastauksen?

ELÄMYKSELLISYYS

- Millaisena näet konseptin mahdollisuuden tuottaa elämyksiä, jotka tarjoavat tunteita tai paikkakokemuksia?
- Miten näet materiaalin vaikutuksen moniaistisen elämyksen kokemiseen? Millaisena näet tekstiilin ilmaisullisuuden/elämyksellisyyden? Näetkö, että konsepti tai tekstiili saa tarinallisuudesta lisäarvoa? Millaista?
- Miten käytät valoa tuottamaan elämyksiä julkisten tilojen suunnittelussa?

POHJOISUUS

- Miten määrittelet arktisen muotoilun / pohjoisen muotoilun? Mitä ominaispiirteitä nostaisit esille? Millaisena näet pohjoisen/arktisen muotoilun aseman?
- Millainen merkitys estetiikalla on tänäpäivänä? Osataanko estetiikan tarpeellisuutta tiedostaa hyvinvoinnin näkökulmasta?
- Voisiko arktisuudesta löytyä uusia näkökulmia julkisten tilojen suunnitteluun?
- Matkailu on tärkeä elinkeino Lapissa. Miten pohjoisuuden huomioiminen näkyy tilojen suunnittelussa?

Liisa Karppinen ja Hanna Toivonen
Pro gradu -tutkielma
Haastattelurunko - Ilona Rista
Maaliskuu 2013

SUUNNITTELUPROSESSI

- Asiakkaan huomiointi? Julkisen tilan ongelmanratkaisu? Tiedonhaku?
- Suunnittelun tavoitteet?
- Kestävä kehityksen näkökulma? Hallittu prosessi?
- Työskentelytapa? (Suunnitteluohjelma? Tiimi? Yhteinen "keskustelukieli"? Verkostoituminen?)
- Miten toimeksiantoja on saatu?
- Taiteen lähtökohdat? Muotoilun lähtökohdat? Prosessien erot?

MATERIAALISUUS

- Akustiikka? Tekniset ratkaisut? Mitattavuus?
- Tilallinen ilmaisu? Visuaalinen viestintä? Värin merkitys? Ideologia kuviomaailman takana? Esittävä kuva vs. abstrakti kuva?
- Millaisen lisäarvon tarinallisuus antaa teoksen suunnitteluun / toteutukseen?
- Millaisena näet tekstiilinäytteiden visuaalisen ilmaisun/elämyksellisyyden? Miksi näkökulmat poikkeavat toisistaan?

KÄYTTÄJÄN JA TILAN VÄLINEN VUOROVAIKUTUS

- Valon käyttö teoksissa? Tekninen toteutus?
- Vaihtuva/pysähtynyt valo? Luonnonvalo / keinotekoinen valo?
- Elämyksellisyys? Yllätyksellisyys?

POHJOINEN/ARKTINEN MUOTOILU

- Kulttuurin näkyminen omassa suunnittelussa? Yhteistyö erilaisten kulttuurien välillä?
- Ominaispiirteet?
- Suomalaisuus/skandinaavisuus?
- Luontokokemus?

Liisa Karppinen ja Hanna Toivonen
Pro gradu -tutkielma
Haastattelurunko - Kristiina Wiherheimo
Maaliskuu 2013

TAUSTATIETOA

- Työhistoria?
- Toimeksiantojen luonteet?

SUUNNITTELUPROSESSI

- Asiakkaan huomiointi? Teoksen suunnittelu julkiseen tilaan? Taiteellinen työskentely?
- Työskentelytapa? (Tiedonhaku? Suunnitteluohjelma? Tiimityöskentely? Yhteinen "keskustelukieli"? Verkostoituminen?)
- Näyttelytilan suunnittelu?

MATERIAALISUUS

- Muoto ja materiaali?
- Värin vaikutus? Väritutkielmat?
- Moniaistiset pinnat?
- Tarinallisuudesta lisäarvoa teokseen?
- Millaisena näet tekstiilinäytteiden visuaalisen ilmaisun/elämyksellisyyden? Miksi näkökulmat poikkeavat toisistaan?

TAIDE - MUOTOILU

- Taiteen lähtökohdat? Muotoilun lähtökohdat? Prosessien erot?
- Estetiikka?
- taide= tila ilman ihmistä (Lapin kansan arvostelu?)
- muotoilu= tila ihmisen kanssa
- Tekstiilistä arkkitehtuurinen elementti?

POHJOINEN / ARKTINEN MUOTOILU

- Ominaispiirteet?
- Oman lähtökohdan hyödyntäminen suunnittelussa?
- Luontokokemus ja ulkona työskentely?

Liisa Karppinen ja Hanna Toivonen
Pro gradu -tutkielma
Haastattelurunko - Margit Sjöroos
2014

TAUSTAA

- Kerrotko hieman taustoista ja työhistoriasta? Millaisia projekteja olet tehnyt työhistorian aikana? Jos et olisi nimikkeeltäsi konseptisuunnittelija, mikä olisi kuvaavin vaihtoehto?

KONSEPTISUUNNITTELU

- Mihin konseptisuunnittelijaa tarvitaan? [Nimeä muutama konseptisuunnittelija?]
- Millainen on sinun työskentelytapasi? (Tiedonhaku? Suunnitteluohjelma? Tiimityöskentely? Yhteinen "keskustelukieli"? Verkostoituminen?)
- Näetkö konseptoinnissa toistuvia prosessimalleja? Millaisia?
- Miten konseptisuunnittelua dokumentoidaan? Mitä konseptisuunnitelma pitää sisällään?

JULKINEN TILA

- Minkälaisia trendejä on ollut tilasuunnittelussa? Jatkumo menneisyydestä nykypäivään? Tulevaisuuden trendit?
- Mikä on ensimmäinen mielikuvasi tekstiilistä julkisessa tilassa? Tuleeko mieleen muita mielikuvia? Tekstiilin merkitys julkisessa tilassa?

TEKSTIILI

- Oletko käyttänyt konsepteissa tekstiilimateriaaleja? Millaisia?
- Käytätkö konseptoinnissa väritutkielmia? Värin vaikutuksen tutkiminen? Missä määrin muoto ja materiaali ovat mukana suunnitelmissa?
- Liittyykö konsepteihin moniaistiset pinnat? Miten?
- Millaisia ongelmia ja haasteita näet tekstiilillä olevan julkisen/matkailuyrityksen tilan sisustuksessa? (esim. miten tekstiili kestää aikaa, huollettavuus)
- Entä tekstiilin mahdollisuudet julkisessa tilassa? Näetkö suoraan jonkin ongelmakohdan, johon tekstiili voisi antaa vastauksen?

ELÄMYKSELLISYYS

- Millaisena näet konseptin mahdollisuuden tuottaa elämyksiä, jotka tarjoavat tunteita tai paikkakokemuksia?
- Miten näet materiaalien ja erilaisten pintojen vaikutuksen moniaistisen elämyksen kokemisessa?
- Näetkö, että konsepti saa tarinallisuudesta lisäarvoa? Millaista?
- Miten käytät valoa tuottamaan elämyksiä julkisten tilojen suunnittelussa?

POHJOISUUS

- Miten määrittelisit arktisen muotoilun / pohjoisen muotoilun? Mitä ominaispiirteitä nostaisit esille? Millaisena näet pohjoisen / arktisen muotoilun aseman?
- Millainen merkitys estetiikalla on tänä päivänä? Osataanko estetiikan tarpeellisuutta tiedostaa hyvinvoinnin näkökulmasta?

- Voisiko arktisuudesta löytyä uusia näkökulmia julkisten tilojen suunnitteluun / konseptointiin?
- Oletko hyödyntänyt pohjoisuutta suunnittelemissasi tiloissa / osana konseptia?